

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ- ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Τμήμα : Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής

Ο ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Εφαρμογή σε χώρους προσωρινής κατοίκησης

Σπουδάστρια:

Γεωργία Αντωνάκη 13122

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Ιωάννα Μπαρκούτα

UNIVERSITY OF WEST ATTICA - FACULTY OF APPLIED ARTS AND CULTURE

Department of Interior Architecture

Multisensory Design in Architecture

Application in Temporary Residences

University Student:

Georgia Antonaki 13122

Supervisor:

Joanna Barkouta

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο Πολυαισθητηριακός Σχεδιασμός στην Αρχιτεκτονική: Εφαρμογή σε Χώρους Προσωρινής Κατοίκησης

Multisensory Design in Architecture: Application in Temporary Residences

ΑΝΤΩΝΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΙΩΑΝΝΑ ΜΠΑΡΚΟΥΤΑ

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

ΜΕΛΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

ΓΙΑΝΝΟΥΔΗΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΜΠΑΡΚΟΥΤΑ ΙΩΑΝΝΑ

ΦΡΑΓΚΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΑ

Υπογραφή

Υπογραφή

Υπογραφή

Σπουδάστρια:

Αντωνάκη Γεωργία 13122

Πτυχιακή Εργασία

Αθήνα, 2024

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Αντωνάκη Γεωργία Φραγκιά, με αριθμό μητρώου 51913122 ,φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού, του Τμήματος Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής , δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα

Αντωνάκη Γεωργία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει ως αντικείμενο τον σχεδιασμό χώρων προσωρινής κατοίκησης στο Ρέθυμνο, βασισμένο στις αρχές του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού. χρησιμοποιώντας τις αρχές του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού μια πλούσια, πολυδιάστατη και ολοκληρωμένη εμπειρία διαβίωσης.

Οι βασικοί στόχοι της εργασίας περιλαμβάνουν την εις βάθος κατανόηση και ανάλυση των αισθητηριακών παραμέτρων που επηρεάζουν την ανθρώπινη αντίληψη των χώρων κατοίκησης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εφαρμογή αυτών των παραμέτρων στη διαδικασία σχεδιασμού, με σκοπό τη δημιουργία χώρων που προσφέρουν βέλτιστες συνθήκες διαβίωσης και ενισχύουν την αίσθηση ευημερίας των χρηστών.

Η εργασία διερευνά την συνθετική διαδικασία του σχεδιασμού μέσα από την ανάλυση σχετικών θεωρητικών πλαισίων και εστιάζει στη σημασία της ενσωμάτωσης αισθήσεων πέρα από την όραση. Συγκεκριμένα, εξετάζεται η χρήση ποικίλων υλικών, ο φωτισμός, τα ηχητικά στοιχεία και η θερμική άνεση, καθώς και άλλες παραμέτρους που επηρεάζουν την αντιληπτική εμπειρία των χρηστών σε χώρους προσωρινής διαμονής.

Επιπλέον, η εργασία αναλύει παραδείγματα εφαρμογών πολυαισθητηριακού σχεδιασμού σε υλοποιημένα έργα, εξετάζοντας τις μεθόδους και τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη μιας ολοκληρωμένης και αρμονικής σχεδιαστικής πρότασης.

Η εργασία δεν περιορίζεται μόνο στη θεωρητική αναφορά των αρχών του πολυαισθητηριακού

σχεδιασμού, αλλά επεκτείνεται και στην πρακτική ανάλυση συγκεκριμένων υλοποιημένων έργων που ενσωματώνουν αυτές τις αρχές. Σε αυτά τα παραδείγματα, διερευνώνται οι μέθοδοι και οι τεχνικές που εφαρμόστηκαν προκειμένου να επιτευχθεί μια ολοκληρωμένη και αρμονική σχεδιαστική πρόταση, η οποία ανταποκρίνεται στις αισθητηριακές ανάγκες των χρηστών.

Τα συμπεράσματα της έρευνας δείχνουν ότι ο πολυαισθητηριακός σχεδιασμός προσφέρει μια βαθύτερη κατανόηση της σχέσης του χρήστη με τον χώρο. Αυτή η προσέγγιση δημιουργεί εμπειρίες που είναι περισσότερο ενσωματωμένες στην ανθρώπινη αντίληψη και αντίστοιχα πιο ουσιαστικές. Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι η ενσωμάτωση των αισθητηριακών παραμέτρων στον σχεδιασμό χώρων προσωρινής κατοίκησης μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία περιβαλλόντων που όχι μόνο

ανταποκρίνονται στις λειτουργικές ανάγκες των χρηστών, αλλά και προάγουν την ευημερία τους, χωρίς την απαίτηση χρήσης εξειδικευμένων εργαλείων σχεδίασης.

SUMMARY

The subject of this thesis is the design of temporary living spaces in Rethymno, based on the principles of multisensory design. By employing the principles of multisensory design, it aims to create a rich, multidimensional, and holistic living experience.

The main objectives of the thesis include an in-depth understanding and analysis of the sensory parameters that influence human perception of living spaces. Particular emphasis is placed on the application of these parameters in the design process, with the aim of creating spaces that offer optimal living conditions and enhance the well-being of the users.

The thesis explores the design process through the analysis of relevant theoretical frameworks and focuses on the importance of incorporating senses beyond sight. Specifically,

it examines the use of various materials, lighting, sound elements, and thermal comfort, as well as other parameters that affect the perceptual experience of users in temporary living spaces.

Furthermore, the thesis analyzes examples of multisensory design applications in completed projects, examining the methods and techniques used to achieve a comprehensive and harmonious design proposal.

The thesis does not limit itself to the theoretical reference of the principles of multisensory design but also extends to the practical analysis of specific completed projects that incorporate these principles. In these examples, the methods and techniques applied to achieve a comprehensive and harmonious design proposal that meets the sensory needs of the users are explored.

The research findings indicate that multisensory design offers a deeper understanding of the relationship between the user and the space. This approach creates experiences that

are more integrated into human perception and, consequently, more meaningful. Additionally, it is found that the integration of sensory parameters in the design of temporary living spaces can lead to the creation of environments that not only meet the functional needs of users but also promote their well-being, without the need for specialized design tools.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

- 1.1. Εισαγωγή στον Πολυαισθητηριακό Σχεδιασμό
- 1.2. Ο Ρόλος των Αισθήσεων στον Πολυαισθητηριακό Σχεδιασμό
 - 1.2.1. Οπτική Αντίληψη
 - 1.2.2. Απτική Εμπειρία
 - 1.2.3. Κιναισθησία
 - 1.2.4. Η Ακουστική στον Χώρο
 - 1.2.5. Όσφρηση και Γεύση
- 1.3. Η Φαινομενολογία της Αντίληψης

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

- 2.1. Παραδοσιακό Ιαπωνικό σπίτι
- 2.2. Falling Water | Frank Lloyd Wright
- 2.3. Jewish Museum | Daniel Libeskind
- 2.4. Leça Swimming Pool | Alvaro Siza
- 2.5. Water Temple | Tadao Ando
- 2.6. Therme Vals | Peter Zumthor
- 2.7. Συμπεράσματα

3. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΧΩΡΩΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ

4.1. Γενικές Πληροφορίες και Ανάλυση της
Περιοχής

4.2. Πληροφορίες και Στοιχεία του Κτιρίου

4.3. Κριτήρια Σχεδιαστικής Μεθοδολογίας

4.4. Concept Πρότασης

4.5. Ανάλυση Ιδέας και Ποιοτικά

Χαρακτηριστικά

4.5.1. Εφαρμογή της Πολυαισθητηριακής

Λογικής στον Σχεδιασμό

4.6. Πρόταση Μελέτης: Σχέδια και

Απεικονίσεις

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στις μέρες μας, οι χώροι προσωρινής κατοίκησης αποτελούν έναν μεγάλο κομμάτι της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, ιδίως σε τουριστικές περιοχές όπως το Ρέθυμνο της Κρήτης. Οι αυξανόμενες απαιτήσεις των χρηστών για ευεξία, άνεση και αισθητική ικανοποίηση, σε συνδυασμό με τη συνεχή αναζήτηση μοναδικών εμπειριών, καθιστούν τον σχεδιασμό αυτών των χώρων έναν πολύπλοκο και πολυδιάστατο πεδίο της αρχιτεκτονικής πρακτικής. Σε αυτό το πλαίσιο, η έννοια του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού αποκτά ιδιαίτερη σημασία, προσφέροντας νέες δυνατότητες στην κατανόηση και τη διαμόρφωση των χώρων προσωρινής κατοίκησης.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία επικεντρώνεται στον σχεδιασμό χώρων προσωρινής κατοίκησης στο Ρέθυμνο, με

βάση τις αρχές του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού. Ο στόχος αυτής της έρευνας είναι να διερευνήσει πώς η ενσωμάτωση διαφορετικών αισθητηριακών στοιχείων, πέραν της οπτικής αντίληψης, μπορεί να εμπλουτίσει την εμπειρία του χρήστη, δημιουργώντας χώρους που είναι ταυτόχρονα λειτουργικοί και ελκυστικοί σε πολλαπλά επίπεδα.

Η επιλογή του Ρεθύμνου ως περιοχή μελέτης δεν είναι τυχαία. Πρόκειται για μια πόλη με έντονη τουριστική δραστηριότητα και ποικιλόμορφες πολιτιστικές επιρροές, όπου οι επισκέπτες αναζητούν προσωρινή διαμονή που συνδυάζει την παραδοσιακή κρητική φιλοξενία με σύγχρονες ανέσεις. Η εργασία αυτή φιλοδοξεί να προτείνει σχεδιαστικές λύσεις που θα ανταποκρίνονται σε αυτές τις προκλήσεις, αξιοποιώντας τις αρχές του

πολυαισθητηριακού σχεδιασμού για να δημιουργήσουν μια ολοκληρωμένη και μοναδική εμπειρία για τον επισκέπτη.

Η μελέτη αυτή εξετάζει τη σημασία της πολυαισθητηριακής προσέγγισης στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, αναλύοντας πώς η αλληλεπίδραση των διαφόρων αισθήσεων μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη του χώρου και να συμβάλει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που προάγει την ευεξία και την ηρεμία. Μέσα από τη θεωρητική ανάλυση και την πρακτική εφαρμογή των αρχών του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού, η εργασία αυτή στοχεύει να προσφέρει επιπλέον εργαλεία και προσεγγίσεις στον σχεδιασμό χώρων προσωρινής κατοίκησης στην Ελλάδα.

Με αυτές τις σκέψεις, η παρούσα πτυχιακή εργασία αποτελεί μια συμβολή στην προώθηση μιας πιο ανθρώπινης και ολοκληρωμένης προσέγγισης στον σχεδιασμό προσωρινών κατοικιών, με σεβασμό στις αισθητικές και λειτουργικές ανάγκες των σύγχρονων επισκεπτών.

Εικόνα 1. Παλαιά Πόλη Ρεθύμνου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αρχιτεκτονική αποτελεί μια διαρκώς εξελισσόμενη διαδικασία που ανταποκρίνεται στις νέες ανάγκες και προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. Ένας από τους τομείς που κεντρίζει ολοένα και περισσότερο το ενδιαφέρον είναι ο σχεδιασμός χώρων προσωρινής κατοίκησης, οι οποίοι κατέχουν καθοριστικό ρόλο στην εμπειρία των επισκεπτών, ειδικά σε τουριστικούς προορισμούς όπως η Κρήτη. Η αυξανόμενη ζήτηση για χώρους που προσφέρουν όχι μόνο άνεση και λειτουργικότητα, αλλά είναι ικανοί να ξεχωρίζουν, καθιστά επιτακτική την ανάγκη για νέες μεθόδους και καινοτόμες προσεγγίσεις στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό. Ο πολυαισθητηριακός σχεδιασμός επικεντρώνεται στην ενσωμάτωση και αλληλεπίδραση πολλαπλών αισθήσεων πέραν της οπτικής, με στόχο τη δημιουργία χώρων που

επικοινωνούν βαθύτερα με τον χρήστη. Στο Ρέθυμνο, όπου η πολιτισμική κληρονομιά και το φυσικό περιβάλλον αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία του τοπίου, η ενσωμάτωση αυτών των αρχών μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία χώρων που προσφέρουν μια ολοκληρωμένη και μοναδική εμπειρία για τους επισκέπτες.

Η παρούσα εργασία εξετάζει το πώς οι αρχές του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά στον σχεδιασμό χώρων προσωρινής κατοίκησης, με στόχο τη δημιουργία περιβαλλόντων που όχι μόνο καλύπτουν τις λειτουργικές ανάγκες αλλά και εμπλουτίζουν την εμπειρία των

χρηστών. Ειδικά στο Ρέθυμνο, η αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος μέσω του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού μπορεί να αναβαθμίσει ουσιαστικά την εμπειρία της προσωρινής κατοίκησης. Ο στόχος της έρευνας είναι να προτείνει σχεδιαστικές λύσεις που ενσωματώνουν αυτές τις αρχές, δημιουργώντας μια πιο ολοκληρωμένη και εμπλουτισμένη εμπειρία διαμονής. Η έρευνα φιλοδοξεί να συμβάλει στην κατανόηση και εφαρμογή του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού, αναβαθμίζοντας την εμπειρία του επισκέπτη και καθιστώντας την προσωρινή κατοίκηση στην Ελλάδα μοναδική και αξέχαστη.

Εικόνα 2. Εικόνα από την καθημερινή ζωή στο Ρεθύμνο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Σε αυτή την ενότητα, θα εξερευνήσουμε τις βασικές αρχές και τη σημασία του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού στην αρχιτεκτονική. Θα αναλύσουμε πώς οι διάφορες αισθήσεις συμβάλλουν στην αντίληψη του χώρου και πώς η φαινομενολογία της αντίληψης αποτελεί θεμέλιο για αυτή την προσέγγιση.

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Ο πολυαισθητηριακός σχεδιασμός αναδεικνύεται ως μια πολυδιάστατη και ολοκληρωμένη προσέγγιση στην αρχιτεκτονική, που στοχεύει στη δημιουργία χώρων που διεγείρουν και αλληλεπιδρούν με όλες τις ανθρώπινες αισθήσεις. Δεν αποτελεί απλώς μια αισθητική επιλογή, αλλά μια φιλοσοφία που αναγνωρίζει την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης εμπειρίας. Αντί να επικεντρώνεται αποκλειστικά στην όραση, αυτή η προσέγγιση ενσωματώνει την αφή, την ακοή, την όσφρηση και τη γεύση, δημιουργώντας μια πλουσιότερη και πιο ολοκληρωμένη εμπειρία του χώρου. Ο πολυαισθητηριακός σχεδιασμός αντιμετωπίζει την αρχιτεκτονική ως μια τέχνη που αγγίζει βαθιά την

ανθρώπινη φύση, επηρεάζοντας όχι μόνο τις αισθήσεις αλλά και τα συναισθήματα, τη μνήμη και τη φαντασία.

Στο έργο του *Τα Μάτια του Δέρματος*, ο Juhani Pallasmaa αμφισβητεί την οπτικοκεντρική προσέγγιση που έχει κυριαρχήσει στην αρχιτεκτονική από την Αναγέννηση και προτείνει μια πιο ολοκληρωμένη θεώρηση. Υποστηρίζει ότι η αρχιτεκτονική, για να είναι πραγματικά ανθρώπινη και βιωματική, πρέπει να ενεργοποιεί και να απευθύνεται σε όλες τις αισθήσεις. Η όραση, αν και σημαντική, δεν αρκεί για την πλήρη αντίληψη του χώρου. Ο άνθρωπος κατανοεί το περιβάλλον του μέσω μιας συνδυαστικής αισθητηριακής διαδικασίας, όπου οι αισθήσεις αλληλεπιδρούν και ενισχύουν η μία την άλλη.

Εικόνα 3. *Disobedience* από το Studio INI για την London Design Biennale 2018. Οι επισκέπτες περπατούν σε πλατφόρμα με ευέλικτους τοίχους που διογκώνονται και αλλάζουν σχήμα καθώς το ανθρώπινο σώμα διέρχεται.

Επιπλέον, ο πολυαισθητηριακός σχεδιασμός επανεπιδράσει το σώμα ως κεντρικό μέσο αντίληψης του χώρου, καθιστώντας την αρχιτεκτονική μια ολοκληρωμένη εμπειρία που ενεργοποιεί το σώμα και καλεί τον χρήστη να κινηθεί, να αγγίξει, να ακούσει και να μυρίσει τον χώρο. Αυτή η ολιστική προσέγγιση συνδέεται άμεσα με τη φαινομενολογία της αντίληψης του Maurice Merleau-Ponty, η οποία αναλύεται σε επόμενη ενότητα.

1.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Η αρχιτεκτονική, ως πολυδιάστατη τέχνη και επιστήμη, δεν περιορίζεται στην οπτική εμπειρία ενός κτιρίου ή ενός χώρου. Αντίθετα, επηρεάζει και διαμορφώνει την αντίληψη και τη βιωματική εμπειρία μέσω της αλληλεπίδρασης με όλες τις ανθρώπινες αισθήσεις. Παραδοσιακά, οι αισθήσεις χωρίζονται σε πέντε κύριες κατηγορίες: την όραση, την αφή, την ακοή, την όσφρηση και την γεύση. Ωστόσο, η σύγχρονη προσέγγιση της αρχιτεκτονικής αναγνωρίζει ότι η ανθρώπινη εμπειρία του χώρου είναι αποτέλεσμα μιας πολυδιάστατης αισθητηριακής διαδικασίας που περιλαμβάνει και άλλες αισθήσεις, όπως την αίσθηση της θερμοκρασίας, την αίσθηση του πόνου, καθώς και την κιναισθητική αίσθηση, η οποία μας πληροφορεί για την κίνηση και τη θέση του

σώματός μας στον χώρο. Ο συνδυασμός αυτών των αισθήσεων διαμορφώνει μια συνολική και ολοκληρωμένη εμπειρία ενός αρχιτεκτονικού χώρου. Οι σημαντικότερες από αυτές τις αισθήσεις αναλύονται παρακάτω ως εξής:

1.2.1 ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ

Η οπτική αντίληψη στην αρχιτεκτονική αποτελεί μια πολυσύνθετη διαδικασία μέσω της οποίας οι άνθρωποι βιώνουν, κατανοούν και αλληλεπιδρούν με τον δομημένο χώρο. Η αντίληψη αυτή δεν περιορίζεται στην απλή παρατήρηση, αλλά περιλαμβάνει μια βαθιά σύνδεση μεταξύ του φυσικού περιβάλλοντος, της ανθρώπινης

ψυχολογίας και της αισθητικής εμπειρίας. Πέντε από τους κύριους παράγοντες που διαμορφώνουν την οπτική αντίληψη στην αρχιτεκτονική είναι το φως, το χρώμα, η μορφή και το σχήμα, η κλίμακα και η αναλογία, η υφή και η επιφάνεια, καθώς και οι οπτικές προοπτικές και τα σημεία διαφυγής. Κάθε ένας από αυτούς τους παράγοντες παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της εμπειρίας του χώρου.

Φως

Το φως αποτελεί έναν από τους πιο βασικούς και δυναμικούς παράγοντες που επηρεάζουν την οπτική αντίληψη στην αρχιτεκτονική. Η ποιότητα, η ένταση και η κατεύθυνση του φωτός μπορούν να αλλάξουν ριζικά τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε έναν χώρο. Το φως δεν είναι απλώς ένα μέσο που επιτρέπει την όραση, αλλά μια δύναμη που διαμορφώνει τον χαρακτήρα του χώρου. Για παράδειγμα, το φυσικό φως της ημέρας μπορεί να δημιουργήσει διαφορετικές ατμόσφαιρες στον ίδιο χώρο, ανάλογα με την ώρα της ημέρας και τις καιρικές συνθήκες. Το φως μπορεί να τονίσει συγκεκριμένα στοιχεία της αρχιτεκτονικής, να δημιουργήσει σκιές και να προσδώσει βάθος, δίνοντας στον χώρο μια τρισδιάστατη διάσταση που προσκαλεί τον θεατή να τον εξερευνήσει. Επιπλέον, ο τρόπος με τον οποίο το φως αντανακλάται στις επιφάνειες, είτε αυτές

Εικόνα 4. Church of the Light από τον Tadao Ando

είναι γυάλινες, ξύλινες ή μεταλλικές, προσθέτει μια επιπλέον διάσταση στην εμπειρία του χώρου.

Χρώμα

Το χρώμα είναι ένας άλλος ουσιαστικός παράγοντας στην οπτική αντίληψη, καθώς μπορεί να επηρεάσει τη διάθεση, την αίσθηση του χώρου και τη σχέση μας με το περιβάλλον. Το χρώμα δεν είναι μόνο μια οπτική ιδιότητα, αλλά ένα εργαλείο που μπορεί να δημιουργήσει την ψευδαίσθηση του βάθους, να ενισχύσει ή να μειώσει την αντίληψη των μεγεθών και των αναλογιών, και να υπογραμμίσει αρχιτεκτονικά στοιχεία.

Εικόνα 5. *AWARE: Architecture and Senses* από το αρχιτεκτονικό και ερευνητικό στούντιο 3XN GXN στο Δανικό Κέντρο Αρχιτεκτονικής, έκθεση που εξερευνά τη σχέση μεταξύ αρχιτεκτονικής και αισθήσεων.

Ένας χώρος με ζεστά χρώματα όπως το κόκκινο ή το πορτοκαλί μπορεί να φαίνεται πιο φιλόξενος και άνετος, ενώ τα ψυχρά χρώματα όπως το μπλε ή το πράσινο μπορεί να δημιουργούν μια αίσθηση ηρεμίας και απόστασης. Η επιλογή των χρωμάτων μπορεί επίσης να κατευθύνει την προσοχή του παρατηρητή σε συγκεκριμένα σημεία, υπογραμμίζοντας τη σημαντικότητα ή τη λειτουργικότητα συγκεκριμένων τμημάτων του κτιρίου. Επιπλέον, ο συνδυασμός χρωμάτων μπορεί να επηρεάσει την συνολική αρμονία ενός χώρου, δημιουργώντας είτε μια αίσθηση συνοχής είτε αντίθεσης.

Μορφή και Σχήμα

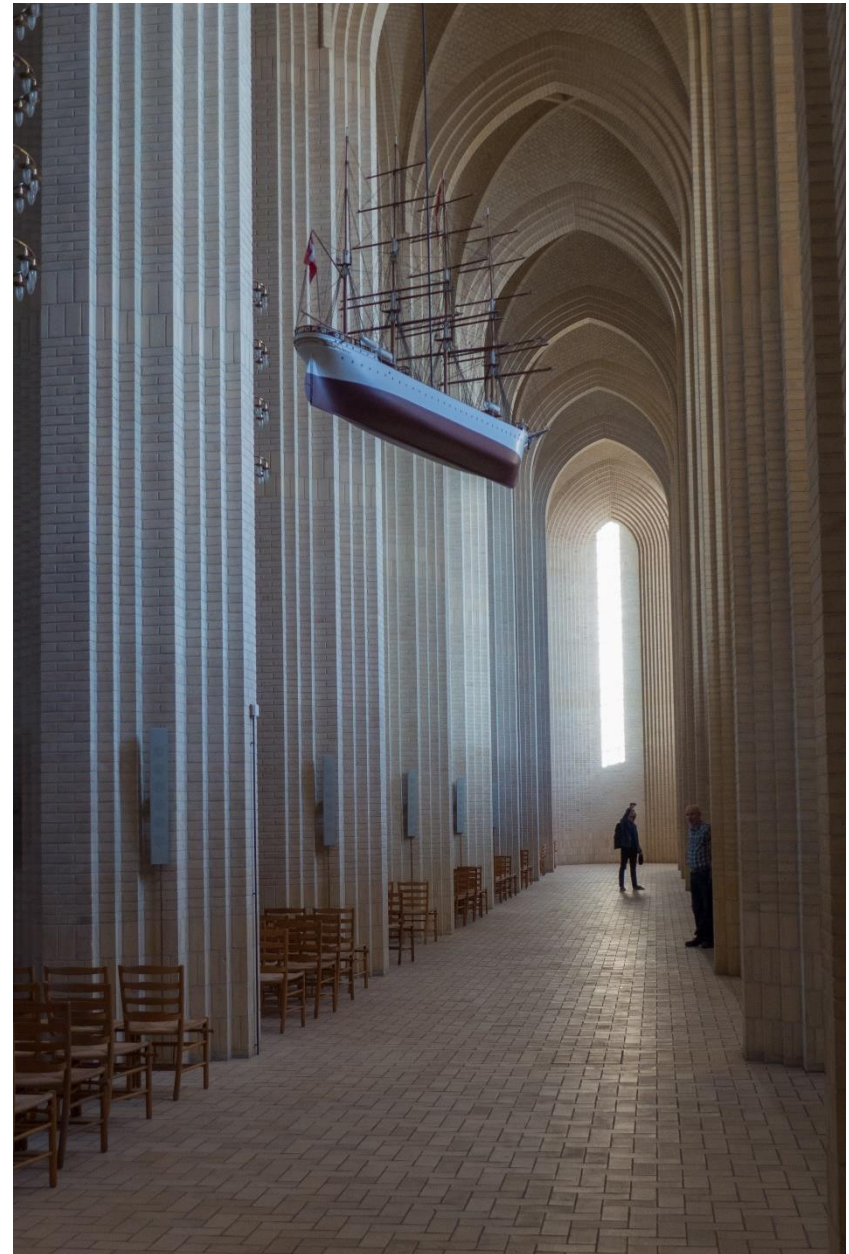
Οι γεωμετρικές φόρμες, τα σχήματα και οι αναλογίες των αρχιτεκτονικών στοιχείων προσδιορίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες βιώνουν τον χώρο. Οι καμπύλες, οι γωνίες και οι γραμμές μιας κατασκευής μπορούν να προκαλέσουν συναισθήματα, να καθοδηγήσουν την κίνηση και να διαμορφώσουν την αισθητική εμπειρία. Η αντίληψη της μορφής συνδέεται άμεσα με την αντίληψη της λειτουργίας και του σκοπού του χώρου, ενώ οι διαφορές στο σχήμα μπορούν να υποδηλώσουν διαφοροποιήσεις στη χρήση και την αισθητική σημασία ενός χώρου

Κλίμακα και Αναλογία

Η κλίμακα σχετίζεται με το μέγεθος των στοιχείων του χώρου σε σχέση με το ανθρώπινο σώμα, ενώ η αναλογία αφορά τη σχέση των μεγεθών μεταξύ τους. Οι αναλογίες των χώρων και των επιμέρους στοιχείων τους μπορούν να επηρεάσουν την αίσθηση της άνεσης, της μεγαλοπρέπειας ή της οικειότητας. Ένα κτίριο μπορεί να φανεί επιβλητικό ή φιλόξενο ανάλογα με την κλίμακα και τις αναλογίες των επιμέρους στοιχείων του .

Υφή

Παρόλο που η υφή σχετίζεται συνήθως με την αίσθηση της αφής, είναι επίσης οπτικά αντιληπτή. Η όψη μιας λείας ή τραχείας επιφάνειας μπορεί να προκαλέσει συγκεκριμένες αντιδράσεις και να επηρεάσει την αντίληψη του φωτός και της σκιάς. Οι διαφορετικές υφές

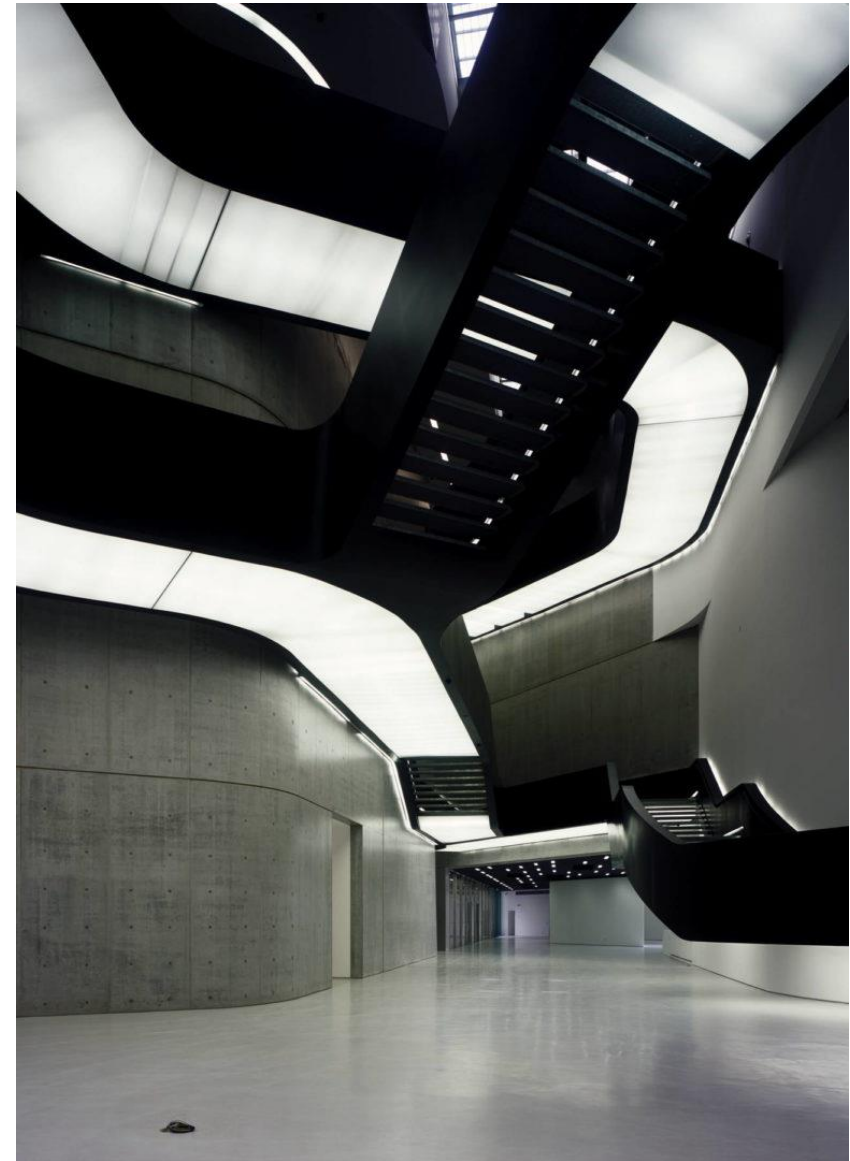

Εικόνα 6. Η εκκλησία *Grundtvigs* του Peder Vilhelm Jensen-Klint στην Κοπεγχάγη.

και επιφάνειες μπορούν να προσδώσουν βάθος και πλούτο στον χώρο, επηρεάζοντας την αίσθηση του χρήστη και την αλληλεπίδρασή του με το περιβάλλον .

Οπτικές Προοπτικές και Σημεία Φυγής

Οι οπτικές προοπτικές και τα σημεία φυγής είναι σημαντικά εργαλεία στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, καθώς καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο ο θεατής αντιλαμβάνεται τον χώρο και τις σχέσεις του με άλλα στοιχεία μέσα σε αυτόν. Οι γωνίες θέασης, τα σημεία φυγής και οι γραμμές προοπτικής μπορούν να κατευθύνουν το βλέμμα, να δημιουργήσουν την αίσθηση του βάθους και της κίνησης μέσα στον χώρο, και να ενισχύσουν την αντίληψη της δομής και της συνοχής του σχεδιασμού. Η χρήση προοπτικής μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη της απόστασης, της κλίμακας και της σύνδεσης μεταξύ των αρχιτεκτονικών στοιχείων.

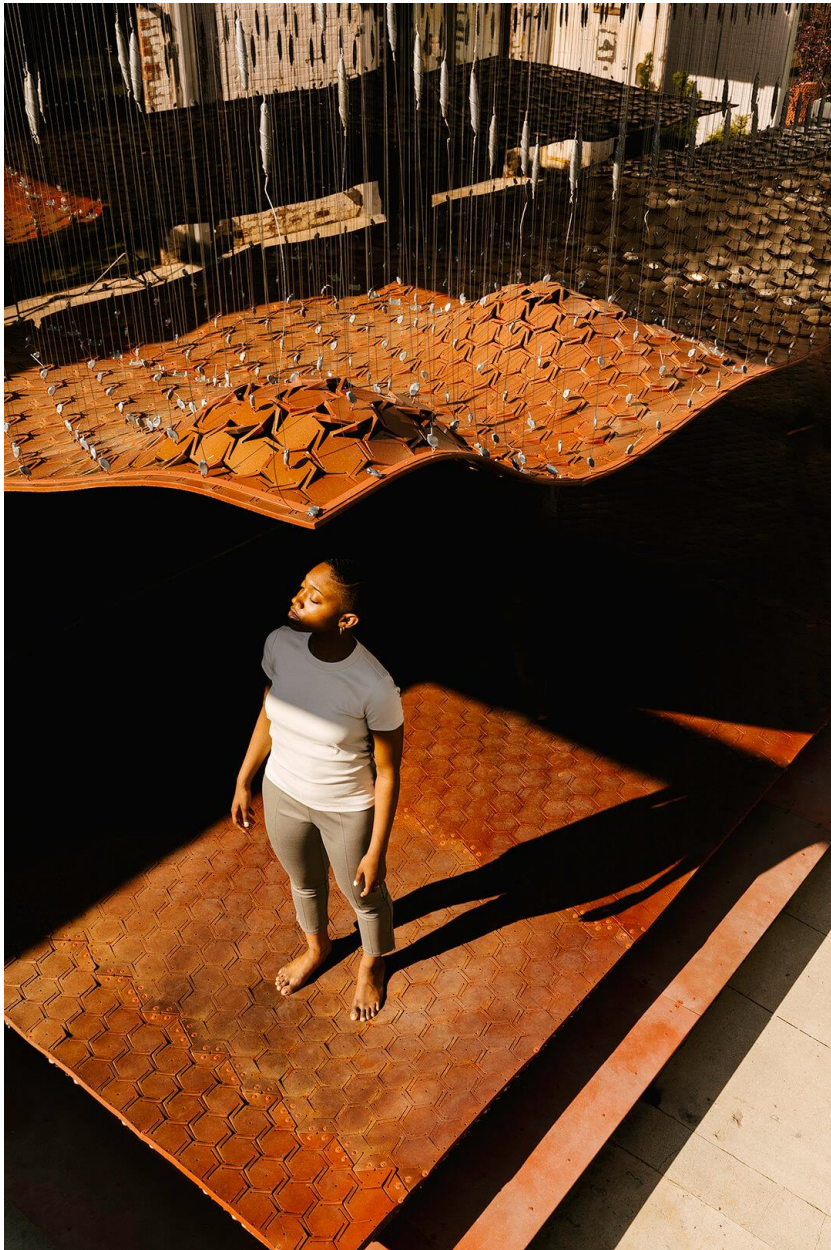
Εικόνα 7. Το μουσείο MAXXI από την Zaha Hadid Architects στην Ρώμη.

1.2.2 ΑΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Η απτική εμπειρία στην αρχιτεκτονική αναφέρεται στην αίσθηση της αφής και της σωματικής επαφής με τον χώρο, και αποτελεί έναν θεμελιώδη παράγοντα για την πλήρη κατανόηση και βιωματική αντίληψη του περιβάλλοντος. Η απτική αίσθηση επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τον χώρο, δίνοντας έμφαση στην υλικότητα, την υφή και τη θερμοκρασία των επιφανειών. Όλες οι κατηγορίες που αναπτύσσονται παρακάτω έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό τους το δέρμα, το οποίο λειτουργεί ως αισθητήριο όργανο, προσφέροντας μια μοναδική και άμεση σύνδεση του σώματος με τον χώρο.

Υφή και Υλικά

Η αίσθηση της υφής είναι ένας από τους πιο άμεσους τρόπους με τους οποίους το σώμα αλληλεπιδρά με τον χώρο, προσφέροντας διαφορετικές απτικές εμπειρίες που μπορούν να προκαλέσουν ποικίλες αντιδράσεις. Τα υλικά όπως το ξύλο, η πέτρα, το γυαλί και το μέταλλο δημιουργούν διαφορετικές αισθήσεις, από την θερμότητα και την οικειότητα έως την ψυχρότητα και την αποστασιοποίηση. Για παράδειγμα, η επαφή με λεία επιφάνεια μαρμάρου μπορεί να προκαλέσει αίσθηση ψυχρότητας και πολυτέλειας, ενώ η τραχιά υφή μιας πέτρινης επιφάνειας μπορεί να αποδώσει αυθεντικότητα και φυσικότητα (Pallasmaa, 2005). Η απτική εμπειρία επηρεάζεται επίσης από την αντίληψη της θερμοκρασίας και της σκληρότητας των υλικών, προσθέτοντας επιπλέον διαστάσεις στην αίσθηση του χώρου.

Αντίληψη της Θερμοκρασίας

Οι διαφορές στη θερμοκρασία των υλικών ή η αίσθηση της υγρασίας μπορούν να προσδώσουν σημαντικές πληροφορίες για τον χώρο και να ενισχύσουν την αίσθηση της άνεσης ή της δυσφορίας. Για παράδειγμα, το δροσερό μάρμαρο σε ένα κτίριο κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού μπορεί να προσφέρει μια αίσθηση ανακούφισης, ενώ το ζεστό ξύλο σε έναν χειμερινό χώρο μπορεί να ενισχύσει την αίσθηση της ζεστασιάς και της φιλοξενίας.

Εικόνα 8. *Disobedience* από το Studio INI για την London Design Biennale 2018. Οι επισκέπτες περπατούν σε πλατφόρμα με ευέλικτους τοίχους που διογκώνονται και αλλάζουν σχήμα καθώς το ανθρώπινο σώμα διέρχεται.

Σωματική Μνήμη και Αφή

Η απτική εμπειρία είναι στενά συνδεδεμένη με τη σωματική μνήμη, μια μνήμη που συχνά λειτουργεί ασυνείδητα και διαμορφώνεται μέσα από επαναλαμβανόμενες εμπειρίες που έχουν αποτυπωθεί τόσο στον νου όσο και στο σώμα μας. Αυτές οι εμπειρίες επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο ανακαλούμε και αντιλαμβανόμαστε τους χώρους που βιώνουμε. Η σύνδεση της αφής με τη μνήμη προσδίδει μια ιδιαίτερη διάσταση οικειότητας και νοσταλγίας στον χώρο, επιτρέποντας στον χρήστη να ανακαλεί προηγούμενες εμπειρίες και συναισθήματα που συνδέονται με παρόμοιες επιφάνειες και υλικά (Rasmussen, 1959; Pallasmaa, 2005). Αυτή η διαδικασία ενισχύει την αίσθηση του χώρου, καθιστώντας τον πιο πλούσιο και πολυδιάστατο στην αντίληψή μας.

1.2.3. ΚΙΝΑΙΣΘΗΣΙΑ

Η Αίσθηση της Κίνησης στον Χώρο

Η κιναισθησία στην αρχιτεκτονική αναφέρεται στην αίσθηση της κίνησης και της σωματικής τοποθέτησης μέσα στον χώρο, εμπλέκοντας τους μυς, τις αρθρώσεις και το εσωτερικό αισθητήριο σύστημα του σώματος. Αυτή η αίσθηση επιτρέπει στους χρήστες να κατανοούν και να βιώνουν τον χώρο όχι μόνο μέσω της οπτικής παρατήρησης ή της αφής, αλλά κυρίως μέσω της κίνησής τους μέσα σε αυτόν. Καθώς το σώμα κινείται, ισορροπεί και προσαρμόζεται στις αλλαγές του εδάφους ή της κλίσης του χώρου, αναπτύσσεται μια βιωματική σχέση με τον χώρο, που υπερβαίνει την απλή παρατήρηση και εμπλέκει όλες τις αισθήσεις σε μια αρμονική εμπειρία.

Η κιναισθητική εμπειρία είναι κρίσιμη για την κατανόηση της κλίμακας, της προοπτικής και της σύνδεσης μεταξύ των διαφορετικών τμημάτων ενός κτιρίου. Μέσω αυτής, οι χρήστες αντιλαμβάνονται τον χώρο ως μια δυναμική, διαδραστική εμπειρία, η οποία εξελίσσεται με την κίνησή τους. Οι αρχιτέκτονες που ενσωματώνουν κιναισθητικές εμπειρίες στον σχεδιασμό τους, δημιουργούν χώρους που προσκαλούν την κίνηση και την εξερεύνηση, όπως σκάλες, διάδρομους και μεταβατικούς χώρους, οι οποίοι ενθαρρύνουν τη συνεχή αλλαγή θέσης και προοπτικής.

Αυτές οι κιναισθητικές εμπειρίες συμβάλλουν στη ροή και τη δυναμική του χώρου, κατευθύνοντας την κίνηση των χρηστών και ενισχύοντας την αλληλεπίδρασή τους με το περιβάλλον

Εικόνα 9. Η πρόσβαση στην είσοδο του Tucson Mountain Retreat, σχεδιασμένο από τους DUST Architects στην Αριζόνα.

1.2.4. Η ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ

Το βιβλίο "Spaces Speak, Are You Listening?" των Barry Blesser και Linda-Ruth Salter αναδεικνύει τον ήχο ως μια αόρατη αλλά ουσιαστική διάσταση της αρχιτεκτονικής, που είναι πανταχού παρούσα στους χώρους που ζούμε και κινούμαστε..

Ο ήχος προσδίδει βάθος και πολυδιάστατη αίσθηση στους χώρους, ενώ η ακουστική εμπειρία μπορεί να ενισχύσει ή να αποδυναμώσει την αίσθηση του χώρου. Η «ακουστική αρχιτεκτονική» αφορά στη διαμόρφωση και διαχείριση του ήχου σε έναν χώρο, με σκοπό τη δημιουργία μιας συγκεκριμένης εμπειρίας για τον χρήστη. Μέσω του ήχου,

Εικόνα 10: Το *Chapel of Sound* στην Κίνα, έργο των OPEN Architecture, σχεδιασμένο να ενισχύει τη φυσική αντήχηση και να προσφέρει μια μοναδική ακουστική εμπειρία.

μπορεί να καθοριστεί η ταυτότητα ενός χώρου, είτε πρόκειται για δημόσιο χώρο, όπως μια πλατεία, είτε για ιδιωτικό χώρο, όπως μια κατοικία.

Η μορφή, το μέγεθος και οι αναλογίες ενός χώρου καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο ο ήχος διαδίδεται μέσα σε αυτόν. Η ακουστική εμπειρία περιλαμβάνει όχι μόνο τον τρόπο που οι ήχοι ανακλώνται και αντηχούν στους χώρους, αλλά και τις διαφορές στην αίσθηση και την ακουστική των υλικών. Οι ακουστικές ιδιότητες ενός χώρου μπορούν να βελτιωθούν μέσω της επιλογής κατάλληλων υλικών, της γεωμετρίας του χώρου και του στρατηγικού σχεδιασμού της διάταξης των επιμέρους χώρων. Η ισορροπία μεταξύ απορρόφησης και ανάκλασης καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την ακουστική ποιότητα ενός χώρου, και επομένως την συνολική εμπειρία που προσφέρει στους χρήστες του.

Με τη συνειδητή χρήση αυτών των στοιχείων, οι αρχιτέκτονες μπορούν να διαμορφώσουν χώρους που όχι μόνο ανταποκρίνονται στις αισθητικές και λειτουργικές απαιτήσεις, αλλά επίσης ενισχύουν την αισθητηριακή εμπειρία μέσω του ήχου. Έτσι, ο ήχος γίνεται αναπόσπαστο μέρος της αρχιτεκτονικής σύνθεσης, δημιουργώντας χώρους που μιλούν και αλληλεπιδρούν με τους χρήστες τους σε ένα πολυαισθητηριακό επίπεδο.

1.2.5. ΟΣΦΡΗΣΗ & ΓΕΥΣΗ

Η οσφρητική και γευστική εμπειρία στον αρχιτεκτονικό χώρο αποτελεί μια ιδιαίτερη πτυχή του

πολυαισθητηριακού σχεδιασμού, η οποία, αν και συχνά παραμελείται, μπορεί να επηρεάσει βαθιά την αντίληψη και τη συναισθηματική απόκριση των ανθρώπων στους χώρους.

Όσφρηση

Η όσφρηση αποτελεί μία από τις πιο αρχέγονες αισθήσεις, άρρηκτα συνδεδεμένη με τη μνήμη και τα συναισθήματα. Οι μυρωδιές ενός χώρου έχουν τη δύναμη να επηρεάσουν καθοριστικά τη διάθεση και την εμπειρία μας σε αυτόν. Παρά τη σημαντικότητά της, στη σύγχρονη αρχιτεκτονική η όσφρηση συχνά παραμελείται, με την προσοχή να επικεντρώνεται κυρίως στην οπτική και ακπτική εμπειρία.

Εικόνα 11: Το *Bruder Klaus Field Chapel* στη Γερμανία, έργο του Peter Zumthor, με το εσωτερικό του να διατηρεί τη μυρωδιά καμένου ξύλου, προσθέτοντας στην ιδιαίτερη ατμόσφαιρα.

Όπως επισημαίνει ο Juhani Pallasmaa, η μνήμη μιας μυρωδιάς είναι από τις πιο ανθεκτικές στον χρόνο και συχνά καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο ανακαλούμε και βιώνουμε έναν χώρο. Αν και η οπτική εικόνα ενός χώρου μπορεί με τον καιρό να ξεθωριάσει, η οσμή του παραμένει ζωντανή, αποτελώντας συνήθως την τελευταία αίσθηση που χάνεται.

Ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει και να διαμορφώσει την οσφρητική εμπειρία μέσω της προσεκτικής επιλογής υλικών, των αρωμάτων που ενσωματώνονται και της συνολικής ατμόσφαιρας που δημιουργείται. Για παράδειγμα, οι φυσικές μυρωδιές υλικών όπως το ξύλο ή η πέτρα, σε συνδυασμό με την παρουσία φυτών, μπορούν να ενισχύσουν την αίσθηση φυσικότητας και ευεξίας σε έναν χώρο. Επιπλέον, η όσφρηση μπορεί να ενσωματωθεί στρατηγικά στον

σχεδιασμό για να προκαλέσει συγκεκριμένα συναισθήματα, να ενισχύσει τη λειτουργικότητα του χώρου ή να προσανατολίσει τον χρήστη σε αυτόν. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η μυρωδιά των φρεσκοψημένων σπιτικών μπισκότων, η οποία μπορεί να δημιουργήσει το αίσθημα θαλπωρής, υποδεικνύοντας ταυτόχρονα τη θέση της κουζίνας σε ένα σπίτι.

Γεύση

Η γεύση, αν και δεν συνδέεται άμεσα με τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, σχετίζεται στενά με την όσφρηση, καθώς οι μυρωδιές έχουν καθοριστικό ρόλο στην αναγνώριση και την αντίληψη των γεύσεων. Και οι δύο αυτές αισθήσεις έχουν την ικανότητα να ανακαλούν μνήμες από προηγούμενες εμπειρίες. Επιπλέον, η γεύση και η όσφρηση μπορούν να ενεργοποιηθούν από άλλες

αισθήσεις, όπως η όραση και η αφή, όταν έρχονται σε επαφή με κάποιο οικείο αντικείμενο. Τέλος, η διάταξη του χώρου, η ατμόσφαιρα και οι μυρωδιές ασκούν σημαντική επίδραση στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τη γεύση.

Η γεύση και η όσφρηση συχνά αλληλοσυμπληρώνονται, καθώς οι δύο αισθήσεις συνεργάζονται για να δημιουργήσουν μια πλήρη εμπειρία του χώρου και των αντικειμένων.

1.3. Η ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΟ ΤΗΣ ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

Η φαινομενολογία της αντίληψης, όπως διατυπώθηκε από τον Maurice Merleau-Ponty, αποτελεί ένα θεμέλιο για την κατανόηση της αρχιτεκτονικής ως μια εμπειρία που υπερβαίνει την απλή οπτική αντίληψη. Στην κεντρική του φιλοσοφία, ο Merleau-Ponty τονίζει την ενσωμάτωση του σώματος στην αντίληψη και την πολυαισθητηριακή φύση της ανθρώπινης εμπειρίας, καθιστώντας το σώμα τον κύριο φορέα με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε και βιώνουμε τον κόσμο γύρω μας. Αυτό το φαινομενολογικό πλαίσιο γίνεται η βάση για την πολυαισθητηριακή προσέγγιση στην αρχιτεκτονική, όπως την ανέπτυξε ο Juhani Pallasmaa.

Σώμα, Αντίληψη και Χώρος

Ο Merleau-Ponty υποστήριξε ότι η αντίληψη είναι μια ενεργή, σωματική διαδικασία. Το σώμα μας δεν είναι απλώς ένα αντικείμενο στον κόσμο, αλλά ο τρόπος με τον οποίο βιώνουμε τον κόσμο. Αυτή η ενσωμάτωση σημαίνει ότι η αρχιτεκτονική δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο σε γεωμετρικές και αισθητικές αναλογίες, αλλά πρέπει να ανταποκρίνεται στις πολλαπλές αισθήσεις και την κίνηση του ανθρώπινου σώματος στον χώρο. Ο Pallasmaa, στο έργο του *"The Eyes of the Skin"*, αναδεικνύει αυτή την πολυαισθητηριακή φύση της αντίληψης, υποστηρίζοντας ότι η αρχιτεκτονική πρέπει να απευθύνεται σε όλες τις αισθήσεις και όχι μόνο στην όραση.

Αντί να βλέπουμε τα κτίρια και τους χώρους ως στατικά αντικείμενα που απλώς τα παρατηρούμε, ο Pallasmaa προτείνει μια προσέγγιση όπου το κτίριο "αγγίζεται",

"ακούγεται" και "αισθάνεται" μέσω της θερμοκρασίας, του φωτός, της υφής και του ήχου. Αυτή η πολυαισθητηριακή εμπειρία αντανακλά τη φαινομενολογική θεώρηση του Merleau-Ponty, ότι η αντίληψη του χώρου είναι μια ενσωματωμένη, σωματική και δυναμική εμπειρία που επηρεάζεται από την παρουσία και τις κινήσεις μας.

Χρόνος και Αρχιτεκτονική Εμπειρία

Ο Merleau-Ponty υπογραμμίζει επίσης τη σημασία του χρόνου στην αντίληψη. Η αντίληψη ενός χώρου δεν είναι μια στατική ή στιγμιαία εμπειρία· αντιθέτως, εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου, καθώς κινούμαστε και αλληλεπιδρούμε με το περιβάλλον. Ο Pallasmaa, εμπνευσμένος από αυτήν την αντίληψη, σχεδιάζει αρχιτεκτονικούς χώρους που "ζουν" και αλλάζουν μέσα στον χρόνο. Οι χώροι του ενθαρρύνουν τους ανθρώπους

να βιώσουν το περιβάλλον μέσω της συνεχούς κίνησής τους και της μεταβολής των αισθητηριακών τους αντιλήψεων, όπως η εναλλαγή του φωτός, η υφή των υλικών και οι ήχοι του περιβάλλοντος.

Ο Χώρος ως Μνήμη και Νόημα

Η φαινομενολογία του Merleau-Ponty υποστηρίζει ότι ο κόσμος δεν είναι απλώς ένα σύνολο αντικειμένων, αλλά ένα πεδίο νοήματος που διαμορφώνεται μέσα από τις σχέσεις μας με αυτόν. Ο Pallasmaa, υιοθετώντας αυτή τη φαινομενολογική θεώρηση, υποστηρίζει ότι η αρχιτεκτονική πρέπει να ενσωματώνει την ανθρώπινη μνήμη και το συναισθηματικό νόημα. Οι χώροι που δημιουργεί καλούν τον χρήστη να ανακαλέσει μνήμες, να νιώσει μια συναισθηματική σύνδεση με το περιβάλλον, καθιστώντας τα κτίρια όχι απλώς λειτουργικούς χώρους,

αλλά μέρη με ιστορική και πολιτισμική αξία. Αυτή η υπαρξιακή διάσταση της αρχιτεκτονικής ενισχύει τη σύνδεση του ανθρώπου με τον χώρο και τη συλλογική του ταυτότητα.

Αυτή η προσέγγιση υπερβαίνει την παραδοσιακή εστίαση στη γεωμετρία και τη φόρμα και οδηγεί στη δημιουργία χώρων που είναι "ζωντανοί", με τους οποίους οι χρήστες μπορούν να αλληλεπιδράσουν σε βάθος, όχι μόνο με το βλέμμα αλλά και με ολόκληρο το σώμα. Ο Pallasmaa εστιάζει στη δημιουργία χώρων που είναι βιωματικοί και εμπλουτισμένοι, προκαλώντας τις αισθήσεις και την ψυχολογική εμπειρία των ανθρώπων που τους κατοικούν.

Σιωπή και Εσωτερικότητα

Η σιωπή είναι ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που συνδέει τον Merleau-Ponty και τον Pallasmaa. Ο Merleau-Ponty έβλεπε τη σιωπή ως έναν τρόπο να επιτρέψει την εμπειρία και την αντίληψη να αποκτήσουν βάθος. Ο Pallasmaa μεταφέρει αυτή την ιδέα στην αρχιτεκτονική, σχεδιάζοντας χώρους που προσφέρουν μια αίσθηση εσωτερικότητας και περισυλλογής. Η σιωπή των υλικών, ο ήχος του χώρου, το φως και οι σκιές δημιουργούν ένα περιβάλλον όπου το άτομο μπορεί να βιώσει τον χώρο βαθύτερα, ενθαρρύνοντας μια πιο στοχαστική αλληλεπίδραση με το περιβάλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

Στο προηγούμενο κεφάλαιο αναλύσαμε τη θεωρία και τις αρχές του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού, εξετάζοντας τη σημασία του στην εμπειρία των χρηστών και στην ποιότητα του αρχιτεκτονικού χώρου. Σε αυτό το κεφάλαιο, θα μεταβούμε από τη θεωρία στην πράξη, παρουσιάζοντας και αναλύοντας συγκεκριμένες περιπτώσεις μελετών (case studies) που εφαρμόζουν επιτυχώς τις αρχές του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού. Μέσα από αυτά τα παραδείγματα, θα διερευνήσουμε πώς οι διαφορετικές αισθήσεις μπορούν να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό για να δημιουργήσουν πλούσιες και ολοκληρωμένες χωρικές εμπειρίες.

2.1 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΙΑΠΩΝΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

ΟΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Φως και Σκιά

Στα παραδοσιακά ιαπωνικά σπίτια, το φως και η σκιά είναι βασικά στοιχεία που ενισχύουν την αισθητική και την ηρεμία του χώρου. Τα Shoji¹ επιτρέπουν στο φυσικό φως να εισέρχεται απαλά, αποφεύγοντας τις σκληρές σκιές και προσφέροντας ομοιόμορφη φωτεινότητα. Η αντίθεση φωτός και σκιάς προσθέτει βάθος και αναδεικνύει τα υλικά. Στο "In Praise of Shadows," ο Junichiro Tanizaki τονίζει πως οι σκιές προσθέτουν μυστήριο και πλούτο στην αισθητική του χώρου.

¹Shoji: παραδοσιακά ιαπωνικά συρόμενα χωρίσματα ή πόρτες φτιαγμένα από ξύλινο πλαίσιο και ημιδιαφανές χαρτί, χρησιμοποιούνται για να διαχωρίζουν χώρους και να επιτρέπουν τη διάχυση του φωτός.

Εικόνα 12: Εικόνα παραδοσιακού ιαπωνικού σπιτιού από τον εσωτερικό χώρο.

Χρήση Φυσικών Υλικών

Στα παραδοσιακά ιαπωνικά σπίτια, υλικά όπως το ξύλο και το washi² προσφέρουν ζεστασιά και αίσθηση γείωσης, ενισχύοντας τη σύνδεση με τη φύση. Τα shoji και fusuma³ προσαρμόζονται στις ανάγκες του χώρου, προσφέροντας ευελιξία. Τα φυσικά υλικά κατασκευής αναδεικνύουν τις υφές και τα χρώματά τους μέσω της αλληλεπίδρασης με το φως, δημιουργώντας οπτικά μοτίβα που μεταβάλλονται με τις αλλαγές φωτός και σκιάς ή

² Washi : παραδοσιακό ιαπωνικό χαρτί, φτιαγμένο από φυτικές ίνες, κυρίως από το φυτό μουλμπέρι (kōzo), γνωστό για την αντοχή, την ευελιξία και την υφή του. Χρησιμοποιείται σε τέχνες, γραφή, και χειροτεχνίες.

³ Fusuma : παραδοσιακά ιαπωνικά συρόμενα πάνελ, καλυμμένα με αδιαφανές χαρτί ή ύφασμα, που χρησιμοποιούνται ως πόρτες ή χωρίσματα σε εσωτερικούς χώρους, προσφέροντας ευελιξία στη διαμόρφωση του χώρου

αποκόπτοντας εντελώς την οπτική. Ο ξύλινος σκελετός και το tatami⁴ από άχυρο ρυζιού ενισχύουν την αρμονία με το φυσικό περιβάλλον, ενώ η πατίνα του ξύλου, ενσωματώνοντας την αισθητική του wabi-sabi⁵, προσδίδει ιστορικότητα και βάθος,

μετατρέποντας το χώρο σε ένα ζωντανό και δυναμικό περιβάλλον.

⁴ Tatami: παραδοσιακά ιαπωνικά στρώματα δαπέδου, φτιαγμένα από υφασμένο άχυρο. Χρησιμοποιούνται για την κάλυψη του δαπέδου σε δωμάτια και παρέχουν μαλακή επιφάνεια για περπάτημα ή κάθισμα. Έχουν συγκεκριμένες διαστάσεις και χρησιμοποιούνται και ως μονάδα μέτρησης..

⁵ Wabi-Sabi: ιαπωνική αισθητική φιλοσοφία που εκτιμά την ατέλεια, την παροδικότητα και την απλότητα, αναδεικνύοντας την ομορφιά του φυσικού κόσμου και της φθοράς.

Χωρική Διάταξη

Τα παραδοσιακά ιαπωνικά σπίτια σχεδιάζονται για να ενσωματώνουν αρμονικά τις εποχιακές αλλαγές και το φυσικό περιβάλλον. Η κατοικία αποτελείται από έναν ενιαίο χώρο, όπου τα παράθυρα και οι πόρτες πλαισιώνουν τη θέα προς τον κήπο. Τα κινητά shoji επιτρέπουν την ευέλικτη διαμόρφωση του χώρου, αφήνοντας το φυσικό φως να διεισδύει. Ο χώρος Engawa⁶, συνδέει το εσωτερικό με το εξωτερικό, προσφέροντας σκιά και ενισχύοντας την ενότητα των χώρων. Το tokonoma⁷ ενισχύει την οπτική εμπειρία ενώ τα αντικείμενα αλλάζουν συχνά ανάλογα με την εποχή, διατηρώντας το ενδιαφέρον. Η λιτή διακόσμηση ενισχύει την ηρεμία και την αίσθηση ενότητας με τη φύση.

⁶ Engawa: παραδοσιακός εξωτερικός διάδρομος σε ιαπωνικά σπίτια, που συνδέει το εσωτερικό με τον εξωτερικό χώρο, συχνά κατασκευασμένος από ξύλο και χρησιμοποιείται για χαλάρωση και απόλαυση της θέας του κήπου.

Εικόνα 13: Το Engawa, ενδιάμεσος χώρος μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού.

⁷ Tokonoma: εσοχή σε παραδοσιακά ιαπωνικά δωμάτια, όπου εκτίθενται έργα τέχνης, όπως καλλιγραφία, ζωγραφική και λουλούδια, χρησιμοποιείται για να δημιουργήσει ένα σημείο εστίασης και να εκφράσει αισθητική και πνευματικότητα.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Υλικά

Τα φυσικά υλικά που αναφέρθηκαν παραπάνω απορροφούν και διαχέουν τον ήχο, συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας ήρεμης ατμόσφαιρας. Τα tatami μειώνουν την αντήχηση και απορροφούν τον θόρυβο από τα βήματα, ενώ οι πόρτες και τα παράθυρα shoji γλιστρούν αθόρυβα, ενισχύοντας την ησυχία στον χώρο.

Χωρική Διάταξη

Ο σχεδιασμός των παραδοσιακών ιαπωνικών σπιτιών συχνά περιλαμβάνει ανοικτούς χώρους και πολλαπλά

Εικόνα 14: Αρμονική σύνδεση μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού χώρου σε παραδοσιακό ιαπωνικό σπίτι.

δωμάτια που χωρίζονται με shoji ή fusuma, επιτρέποντας στον ήχο να διαχέεται ομοιόμορφα και να μην συγκεντρώνεται σε ένα σημείο.

Φυσικοί Ήχοι & Καθημερινότητα

Στα παραδοσιακά ιαπωνικά σπίτια, οι φυσικοί ήχοι διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην ακουστική εμπειρία, προσφέροντας γαλήνη και χαλάρωση. Οι αυλές και οι κήποι επιτρέπουν στους ήχους της φύσης, όπως ο άνεμος, το κελάηδημα των πουλιών και η βροχή στο engawa, να εισέρχονται στο εσωτερικό, ενισχύοντας τη σύνδεση με τη φύση. Οι καθημερινοί ήχοι είναι απαλείς και διακριτικοί, συμβάλλοντας στην ηρεμία και την τάξη του χώρου.

ΑΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Υλικά και Επιφάνειες

Τα παραδοσιακά δάπεδα από τατάμι, κατασκευασμένα από άχυρο ρυζιού, προσφέρουν μια άνετη επιφάνεια που είναι ιδανική για καθιστή θέση και ύπνο, ενώ διατηρούν την ιδανική θερμοκρασία καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Το ξύλο, το κυρίαρχο υλικό στα ιαπωνικά σπίτια, παρέχει μια φυσική υφή και ζεστασιά που γίνεται ιδιαίτερα αισθητή όταν περπατάμε ξυπόλητοι ή καθόμαστε στην εξωτερική βεράντα, γνωστή ως engawa. Τα διαχωριστικά πάνελ shoji και fusuma, με την απαλή υφή τους, προσδίδουν μια αίσθηση ευαισθησίας στην αφή και απαιτούν προσεκτική κίνηση για να λειτουργήσουν. Τα κεραμικά και λακαρισμένα αντικείμενα διαθέτουν γυαλιστερή επιφάνεια, που είναι ευχάριστη στην αφή.

Τέλος, η φιλοσοφία του wabi-sabi εκτιμά την ομορφιά της ατέλειας και της παροδικότητας, προσδίδοντας βάθος στην αισθητική των παραδοσιακών ιαπωνικών σπιτιών.

Φυσικά Στοιχεία

Οι εσωτερικοί κήποι και τα φυτά, που συχνά κοσμούν τα παραδοσιακά ιαπωνικά σπίτια, προσφέρουν μια ζωντανή απτική εμπειρία, ενισχύοντας τη σύνδεση με τη φύση και προσφέροντας μια αναζωογονητική αίσθηση μέσα στο χώρο. Η εξωτερική βεράντα, γνωστή ως engawa, λειτουργεί ως μεταβατικός χώρος, επιτρέποντας την απρόσκοπτη αλληλεπίδραση με τα φυσικά στοιχεία και ενσωματώνοντας την ηρεμία της φύσης στην καθημερινή ζωή.

ΟΣΦΡΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Φυσικά Υλικά

Το ξύλο, το κύριο υλικό κατασκευής των παραδοσιακών ιαπωνικών σπιτιών, αποπνέει μια γήινη μυρωδιά που προάγει την ηρεμία και ενισχύει τη σύνδεση με το φυσικό περιβάλλον. Τα tatami, φτιαγμένα από άχυρο ρυζιού, εκπέμπουν μια διακριτική, φυσική μυρωδιά, αναζωογονητική και καθαρή, προσδίδοντας μια αίσθηση φρεσκάδας που ενισχύει την αρμονία και την ηρεμία στον χώρο.

Φυτά & Κήποι

Τα παραδοσιακά ιαπωνικά σπίτια συχνά περιλαμβάνουν φυτά εσωτερικού χώρου και μικρούς κήπους (tsubo-niwa) που προσφέρουν μια δροσερή και ευχάριστη ατμόσφαιρα,

ενώ οι εξωτερικοί κήποι ζεν, με τις μυρωδιές από δέντρα, βρύα και νερό, δημιουργούν γαλήνη και πνευματική ηρεμία. Οι φυσικές μυρωδιές εισχωρούν στο εσωτερικό μέσω των ανοιχτών παραθύρων και των shoji, ενισχύοντας την αρμονία του χώρου.

Καθημερινές Δραστηριότητες & Τελετές

Οι παραδοσιακές καθημερινές δραστηριότητες και τελετές ενσωματώνουν αρώματα που ενισχύουν την ατμόσφαιρα του χώρου. Η τελετή τσαγιού (Chadō)⁸ προσφέρει την αναζωογονητική μυρωδιά του matcha, ενώ η μαγειρική προσθέτει ζεστασιά και οικειότητα με αρώματα από ρύζι, ψητά ψάρια, λαχανικά και miso. Το θυμίαμα (Kōdō)⁹ δημιουργεί μια πνευματική ατμόσφαιρα

⁸ Chadō ,γνωστό και ως "ο δρόμος του τσαγιού " : ιαπωνική τελετή τσαγιού, μια παραδοσιακή τέχνη που συνδυάζει την προετοιμασία και την απόλαυση του πράσινου τσαγιού με στοιχεία αισθητικής, φιλοσοφίας και πνευματικότητας.

Εικόνα 15: Εικόνα από παρασκευή τσαγιού.(Chadō).

⁹ Kōdō: ιαπωνική τέχνη της εκτίμησης του αρώματος, όπου οι συμμετέχοντες μυρίζουν και αναγνωρίζουν αρωματικά ξύλα σε μια τελετουργική και στοχαστική διαδικασία.

με πλούσιες μυρωδιές που προάγουν την ηρεμία. Επιπλέον, τα άνθη στο tokonoma (Kadō)¹⁰ προσδίδουν φυσικές και ευχάριστες μυρωδιές, ενισχύοντας την αισθητική του χώρου.

¹⁰ Kadō, γνωστό και ως Ikebana: παραδοσιακή ιαπωνική τέχνη της ανθοδετικής, που επικεντρώνεται στη δημιουργία αρμονικών και

ΚΙΝΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Επαφή με το Χώρο

Οι παραδοσιακοί ιαπωνικοί χώροι διαβίωσης ενθαρρύνουν την καθιστική θέση πάνω στα tatami, προάγοντας την ευλυγισία και την επίγνωση της στάσης του σώματος. Η ελαστικότητα των tatami προσφέρει άνεση και υποστήριξη, ενισχύοντας την αίσθηση γείωσης και σύνδεσης με τον χώρο. Παράλληλα, οι ιαπωνικοί κήποι σχεδιάζονται για αργή και στοχαστική περιπλάνηση, με πέτρινες διαδρομές και ποικίλες υφές εδάφους που προσφέρουν διαφορετικές κιναισθητικές εμπειρίες. Αυτή η σύνδεση εσωτερικού και εξωτερικού Η σύνδεση εσωτερικού και εξωτερικού χώρου ενισχύεται από τα παράθυρα και τα πάνελ που ανοίγουν προς τους κήπους, δημιουργώντας μια αίσθηση συνεχούς ροής.

αισθητικά ευχάριστων συνθέσεων λουλουδιών, συχνά με έμφαση στην ισορροπία, τη συμμετρία και την πνευματικότητα.

FALLING WATER

Αρχιτέκτονας: Frank Lloyd Wright

Τοποθεσία: Pennsylvania, ΗΠΑ.

Έτος ολοκλήρωσης: 1937

Το Fallingwater του Frank Lloyd Wright συνδυάζει αρχιτεκτονική και φύση, προσφέροντας μια ολιστική αισθητηριακή εμπειρία διαβίωσης. Τοποθετημένο πάνω από έναν καταρράκτη, το σπίτι ενσωματώνει το υδάτινο στοιχείο, διεγείροντας τις αισθήσεις των κατοίκων μέσω του ήχου και της κίνησης του νερού.

Εικόνα 16: Το Falling Water του Frank Lloyd Wright

ΟΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Αρχιτεκτονικά Στοιχεία και Σχέση με το Περιβάλλον

Μεγάλα ανοίγματα και βεράντες ενσωματώνουν το εξωτερικό τοπίο στο εσωτερικό, εξασφαλίζοντας συνεχή οπτική επαφή με τη φύση και οριζόντια κίνηση του ματιού.

Χρήση Φυσικών Υλικών:

Η ενσωμάτωση φυσικών υλικών, όπως λίθοι και βράχοι, ενισχύει την οπτική ενότητα του εσωτερικού με το εξωτερικό τοπίο. Δημιουργώντας αίσθηση συνέχειας και αρμονίας.

Εικόνα 17: Άμεση σύνδεση του εσωτερικού χώρου με το φυσικό περιβάλλον, μέσω μεγάλων ανοιγμάτων που επιτρέπουν στο φως και τη φύση να εισχωρούν στο χώρο.

Φως και Σκιά:

Η συνεχής εναλλαγή φωτός και σκιάς που διαπερνά το σπίτι δημιουργεί μια δυναμική σύνδεση με τη φύση, προσφέροντας μια ζωντανή και μεταβαλλόμενη εμπειρία.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Καταρράκτης

Η απουσία οπτικής επαφής με τον καταρράκτη, σε συνδυασμό με τον συνεχή ήχο του, προσφέρει ένα χαλαρωτικό υπόβαθρο που ενισχύει την ηχητική σύνδεση με το νερό και αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του σπιτιού.

Ακουστική Αρχιτεκτονική και Ανοιχτοί Χώροι

Οι ήχοι του δάσους εισχωρούν στους εσωτερικούς χώρους μέσω της αρχιτεκτονικής του σπιτιού και των ανοιχτών χώρων, δημιουργώντας μια αναζωογονητική ακουστική σύνδεση με τους ήχους της φύσης.

ΑΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Υφή των Υλικών

Η χρήση φυσικής πέτρας σε δάπεδα και τοίχους προσφέρει μια απτική σύνδεση με τη γη, ενισχύοντας την αίσθηση της φυσικότητας. Η παράλληλη παρουσία του ξύλου προσφέρει ποικιλία και αντίθεση μεταξύ ψυχρών και θερμών υφών, δημιουργώντας μια βαθύτερη σύνδεση με το φυσικό περιβάλλον.

Εικόνα 18: Η επαφή με το νερό στο Falling Water

Στοιχεία Νερού

Η επαφή με το υγρό στοιχείο είναι άμεση και συνεχής, ιδιαίτερα στις βεράντες, όπου η αίσθηση δροσιάς και υγρασίας δημιουργεί ένα ζωντανό και αναζωογονητικό περιβάλλον

ΟΣΦΡΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Φυσικά Αρώματα

Το δάσος και ο ανοιχτός σχεδιασμός του σπιτιού δημιουργούν μια δυναμική σύνδεση με τη φύση, προσφέροντας μια μεταβαλλόμενη, εποχιακή αίσθηση.

Εσωτερικοί Χώροι

Η χρήση ξύλου και πέτρας στους εσωτερικούς χώρους προσδίδει φυσικότητα, ενώ η μυρωδιά του καμένου

ξύλου από το τζάκι δημιουργεί μια ζεστή και οικεία ατμόσφαιρα.

Στοιχεία Νερού

Η συνεχής ροή του νερού από τον καταρράκτη προσφέρει μια φρέσκια, φυσική μυρωδιά, δημιουργώντας αίσθηση καθαρότητας και αναζωογόνησης μέσα και γύρω από το σπίτι.

ΓΕΥΣΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Υγρασία και Στοιχεία Νερού

Η υγρασία από το κοντινό ρέμα και τον καταρράκτη προσδίδει μια δροσερή και απαλή αίσθηση στο στόμα, επηρεάζοντας διακριτικά τη γευστική εμπειρία.

JEWISH MUSEUM

Αρχιτέκτονας: Daniel Libeskind

Τοποθεσία: Βερολίνο, Γερμανία

Έτος ολοκλήρωσης: 2001

Το Εβραϊκό Μουσείο του Βερολίνου, αποτελεί ένα κορυφαίο παράδειγμα αρχιτεκτονικής που αναδεικνύει τη μνήμη και την ιστορία μέσω μιας πολυαισθητηριακής και συναισθηματικά φορτισμένης εμπειρίας. Με τον καινοτόμο σχεδιασμό του, το μουσείο απορρίπτει τις παραδοσιακές χωροταξικές διατάξεις, προσφέροντας μια αποπροσανατολιστική εμπειρία που συνδέει βαθιά τον επισκέπτη με το τραυματικό παρελθόν του Ολοκαυτώματος. Το ζιγκ-ζαγκ σχήμα του κτιρίου και οι τρεις υπόγειοι άξονες κίνησης – της Συνέχειας, της

Εικόνα 19: Όψη του Jewish Museum

Εξορίας και του Ολοκαυτώματος – αφηγούνται διαφορετικές πτυχές της εβραϊκής ιστορίας. Ιδιαίτερα εντυπωσιακός είναι ο Άξονας της Εξορίας, ο οποίος οδηγεί στον Κήπο της Εξορίας, αποτυπώνοντας την αίσθηση αποξένωσης που βίωσαν οι Εβραίοι, μετατρέποντας έτσι την ανθρώπινη τραγωδία σε ένα ισχυρό βιωματικό αφήγημα μέσω της αρχιτεκτονικής.

ΟΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Αρχιτεκτονική Αντίθεση & Σύμβολα

Το Εβραϊκό Μουσείο στο Βερολίνο ξεχωρίζει με την απόκοσμη αρχιτεκτονική του, η οποία έρχεται σε αντίθεση με το περιβάλλον του. Η ζιγκ-ζαγκ μορφή του κτιρίου θυμίζει αστραπή και συμβολίζει τη βίαιη διακοπή της εβραϊκής ζωής κατά το Ολοκαύτωμα. Τα ανοίγματα

στην πρόσοψη μοιάζουν με πληγές, αντιπροσωπεύοντας τις ουλές και την απώλεια της εβραϊκής κοινότητας.

Χωρική Διάταξη & Αποπροσανατολισμός

Η εσωτερική διάταξη του μουσείου, με τις διασταυρούμενες διαδρομές και τους κενούς χώρους, δημιουργεί αίσθηση αποπροσανατολισμού και αβεβαιότητας. Η απομόνωση από εξωτερικά ερεθίσματα κάνει τους χώρους καταπιεστικούς, αντικατοπτρίζοντας το χάος και τον τρόμο της εποχής του Ολοκαυτώματος.

Φως & Σκιά

Το μουσείο χρησιμοποιεί δραματικά το φως, περιορίζοντας την είσοδο του μέσω στρατηγικά τοποθετημένων ανοιγμάτων. Στο "Κενό του Ολοκαυτώματος," μια μικρή σχισμή αφήνει μια δέσμη φωτός να διαπερνά το σκοτάδι, συμβολίζοντας την

ελπίδα μέσα στην απελπισία. Η αλληλεπίδραση φωτός και σκιάς εντείνει τα θέματα της απουσίας και απώλειας, προκαλώντας στοχασμό και πένθος στους επισκέπτες.

Κλίμακα

Το μουσείο περιλαμβάνει επιβλητικούς κενούς χώρους, όπως ο Πύργος του Ολοκαυτώματος, ένας χώρος ύψους 20 μέτρων με ελάχιστο φυσικό φως, που κάνει τους επισκέπτες να αισθάνονται μικροί και ευάλωτοι, ενισχύοντας την ψυχολογική επίδραση της αρχιτεκτονικής. Οι διάδρομοι που καταλήγουν σε αδιέξοδα και οι απότομες υψομετρικές αλλαγές εντείνουν την αίσθηση ανασφάλειας, αντικατοπτρίζοντας την αβεβαιότητα και τον τρόπο των Εβραίων κατά το Ολοκαύτωμα.

Εικόνα 20: Ο Πύργος του Ολοκαυτώματος

Μονοχρωματική Παλέτα

Στους εσωτερικούς χώρους χρησιμοποιούνται μονοχρωματικές αποχρώσεις του γκρι και του λευκού, δημιουργώντας μια ψυχρή και μινιμαλιστική αισθητική που ενισχύει την αίσθηση απουσίας και απώλειας. Τα ψυχρά, βιομηχανικά υλικά όπως το σκυρόδεμα και το μέταλλο, μαζί με την απουσία θερμών χρωμάτων, δημιουργούν αίσθηση αποστασιοποίησης και ψυχρότητας, ενισχύοντας τη συναισθηματική αντίδραση των επισκεπτών.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Υλικά και Επιφάνειες

Τα υλικά παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ακουστική εμπειρία, ενισχύοντας τη θεματική και συναισθηματική

Εικόνα 21: Εικόνα από την εγκατάσταση "Πεσμένα Φύλλα".

ατμόσφαιρα. Το σκυρόδεμα, παρόν σε όλους τους χώρους, αντανακλά τον ήχο, δημιουργώντας ηχώ που εντείνει την αίσθηση απομόνωσης, ιδιαίτερα στον Πύργο του Ολοκαυτώματος. Το γυαλί, όπως στο Glass Courtyard, προσθέτει στη μοναδική ακουστική εμπειρία, ενώ το μέταλλο, όπως στην εγκατάσταση "Πεσμένα Φύλλα", δημιουργεί κρότους και ηχώ που μοιάζουν με κραυγές, εντείνοντας τη συναισθηματική επίδραση και κάνοντας την εμπειρία πιο προσωπική και άμεση.

Χωρική Διάσταση

Οι στενοί, κεκλιμένοι διάδρομοι του μουσείου, δημιουργούν ηχητικά εφέ που ενισχύουν την αίσθηση περιορισμού και αστάθειας, κάνοντας τους επισκέπτες να αισθάνονται πιο εκτεθειμένοι και ευάλωτοι. Οι "Voids", κενές περιοχές μεγάλου ύψους, αντιπροσωπεύουν την απουσία των Εβραίων στη γερμανική ιστορία, με τη σιωπή

και την ηχώ των βημάτων να δημιουργούν έντονη συναισθηματική ένταση. Στον Κήπο της Εξορίας, τα κεκλιμένα μονοπάτια και οι περιορισμένοι χώροι ανάμεσα στις κολώνες, μαζί με τους φυσικούς ήχους και την ηχώ, ενισχύουν την αίσθηση αποπροσανατολισμού και αστάθειας. Τέλος, ο Πύργος του Ολοκαυτώματος, ένας σκοτεινός χώρος από γυμνό σκυρόδεμα, δημιουργεί μια απόκοσμη ατμόσφαιρα απομόνωσης, με λίγους ήχους να αντηχούν στα ψηλά τείχη, ενισχύοντας έτσι την αίσθηση εγκλεισμού και αποξένωσης.

ΑΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Υφές και Αίσθηση Χώρου

Η τραχιά υφή του ψευδαργύρου στην όψη του κτιρίου και το γυμνό σκυρόδεμα στο εσωτερικό δημιουργούν μια

ψυχρή, αφιλόξενη ατμόσφαιρα, ενώ στα μεταλλικά πρόσωπα του έργου "Πεσμένα Φύλλα," το περπάτημα πάνω στην ακανόνιστη, σκληρή επιφάνεια ενισχύει την αίσθηση συμμετοχής των επισκεπτών. Στον Κήπο της Εξορίας, τα ελαιόδεντρα από τη Ρωσία συμβολίζουν την ελπίδα και την αναγέννηση, όμως η απουσία βλάστησης σε προσβάσιμο επίπεδο εντείνει την αίσθηση απομάκρυνσης και απομόνωσης.

Κλίση Εδάφους

Η κλίση του εδάφους στον Κήπο της Εξορίας κατά 12 μοίρες προκαλεί ίλιγγο και αποπροσανατολισμό, αντικατοπτρίζοντας την αβεβαιότητα των προσφύγων. Οι επισκέπτες βιώνουν το συναίσθημα της εξορίας και του ξεριζωμού καθώς κινούνται στον χώρο.

Θερμική Αποξένωση

Οι κενοί χώροι (voids) δεν θερμαίνονται ούτε κλιματίζονται, τονίζοντας την ψυχρότητα και αντικατοπτρίζοντας τις συνθήκες του Ολοκαυτώματος.

ΟΣΦΡΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Οσμές και Ατμόσφαιρα

Η οσμή του σκυροδέματος και του ψευδαργύρου, σε συνδυασμό με την έλλειψη θέρμανσης, δημιουργεί μια ψυχρή και μεταλλική αίσθηση στον αέρα, εντείνοντας την απόμακρη ατμόσφαιρα των χώρων. Η χαμηλή θερμοκρασία και περιορισμένος φυσικός φωτισμός ενισχύουν αυτή την υγρή και ψυχρή οσμή. Επιπλέον, ο ψευδάργυρος, που μεταβάλλεται με τον χρόνο, προσθέτει μια επιπλέον οσφρητική διάσταση στην εμπειρία του μουσείου. Στο έργο "Πεσμένα Φύλλα," η κίνηση και τριβή

των μεταλλικών προσώπων στο δάπεδο απελευθερώνει τη χαρακτηριστική μυρωδιά του σιδήρου, ενισχύοντας την οσφρητική εμπειρία των επισκεπτών.

ΚΙΝΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Κίνηση και Προσανατολισμός

Η πορεία στο μουσείο ξεκινά από το παλιό μπαρόκ κτίριο Kollegienhaus και συνεχίζεται στο νέο κτίριο μέσω ενός υπόγειου διαδρόμου. Κατεβαίνοντας στο υπόγειο, οι επισκέπτες απομακρύνονται από τα εξωτερικά ερεθίσματα, προετοιμαζόμενοι για μια νέα εμπειρία. Εκεί, τρεις κύριοι άξονες – της Συνέχειας, της Εξορίας και του Ολοκαυτώματος – καθοδηγούν την πορεία τους, αφηγούμενοι διαφορετικές πτυχές της εβραϊκής ιστορίας.

Κίνηση στον Χώρο

Οι επισκέπτες διασχίζουν στενούς, κεκλιμένους διαδρόμους και περιορισμένους χώρους, προκαλώντας αίσθηση αστάθειας και περιορισμού. Αυτός ο σχεδιασμός στοχεύει να προκαλέσει συναισθήματα φόβου, περιέργειας και αποπροσανατολισμού, αντικατοπτρίζοντας τις συναισθηματικές καταστάσεις όσων έζησαν τα γεγονότα που απεικονίζονται.

LEÇA SWIMMING POOLS

Αρχιτέκτονας: Álvaro Siza Vieira

Τοποθεσία: Leça da Palmeira, Πορτογαλία

Έτος ολοκλήρωσης: 1966

Οι Leça Swimming Pools, σχεδιασμένες από τον Álvaro Siza Vieira, είναι ένα υποδειγματικό παράδειγμα πολυαισθητηριακού σχεδιασμού. Ολοκληρωμένες το 1966 στη Leça da Palmeira της Πορτογαλίας, ενσωματώνονται αρμονικά στο παράκτιο τοπίο, αξιοποιώντας τους φυσικούς βράχους και τον ωκεανό. Ο Siza δημιουργεί μια εμπειρία που ενεργοποιεί όλες τις αισθήσεις μέσω φυσικών υλικών, φωτός, ήχου των κυμάτων, μυρωδιάς του αλμυρού νερού και θερμικής άνεσης. Οι πισίνες αυτές δεν είναι απλώς χώρος αναψυχής, αλλά μια

πολυδιάστατη αρχιτεκτονική σύνθεση που ενισχύει τη σύνδεση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον.

Εικόνα 22:Τα Leca Swimming Pools του Álvaro Siza Vieira

ΟΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Ενσωμάτωση με το Φυσικό Τοπίο

Το έργο ακολουθεί τη φυσική γραμμή της ακτογραμμής, με χαμηλούς τοίχους από σκυρόδεμα που διατηρούν την ενότητα με το φυσικό τοπίο και επιτρέπουν την άμεση οπτική σύνδεση με τον ωκεανό από σχεδόν κάθε γωνία. Η κεντρική πισίνα των ενηλίκων σχεδιάστηκε έτσι ώστε το επίπεδο του νερού να φαίνεται ισοϋψές με τον ωκεανό, δημιουργώντας την ψευδαίσθηση ότι οι κολυμβητές βρίσκονται μέσα στον ίδιο τον ωκεανό, ενισχύοντας το αίσθημα του απείρου και της αβύσσου.

Υλικά

Το έργο αξιοποιεί σκυρόδεμα με ελαφρώς πιο ανοιχτή απόχρωση από τους φυσικούς βράχους, επιτυγχάνοντας μια αρμονική οπτική συνέχεια που σέβεται το φυσικό

τοπίο χωρίς να το μιμείται. Η ενσωμάτωση μικρών πετρών από τη βραχώδη παραλία στους τσιμεντένιους τοίχους προσδίδει χρωματική ομοιογένεια, εναρμονίζοντας το κτίριο με το περιβάλλον. Οι ξύλινες επιφάνειες, ειδικά στους χώρους που έρχονται σε επαφή με το νερό, παραμένουν συνεχώς υγρές, αντανακλώντας τη χαρακτηριστική λάμψη του νερού.

Φως και Χωρικές Αποκαλύψεις

Οι αποκαλύψεις μέσω της κίνησης και της μετάβασης είναι κεντρική συνθετική αρχή του Siza. Η πρόσβαση στο συγκρότημα γίνεται μέσω μιας φωτεινής ράμπας χωρίς άμεση θέα στον ωκεανό. Καθώς ο επισκέπτης κατεβαίνει, το φως μειώνεται, οδηγώντας σε σκοτεινότερους εσωτερικούς χώρους με μικρά παράθυρα, δημιουργώντας αίσθηση μυστηρίου και προσδοκίας. Οι εσωτερικοί χώροι και τα αποδυτήρια είναι σκοτεινοί,

ενισχύοντας την ιδιωτικότητα, ενώ οι διάδρομοι προς τις πισίνες έχουν περιορισμένη θέα στον ωκεανό, η οποία αποκαλύπτεται πλήρως στο τέλος, εντείνοντας την αίσθηση της αποκάλυψης. Οι εξωτερικοί χώροι, όπως οι πισίνες, είναι ανοιχτοί και φωτεινοί, ενισχύοντας τη σύνδεση με το τοπίο και τον ωκεανό.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Ήχοι του Περιβάλλοντος

Καθώς οι επισκέπτες κινούνται από την είσοδο προς τις πισίνες, η ακουστική εμπειρία αλλάζει σταδιακά. Στην είσοδο, ο ήχος του ωκεανού είναι το πρώτο ερέθισμα, ενώ η οπτική επαφή είναι περιορισμένη. Καθώς πλησιάζουν στις πισίνες, οι ήχοι της θάλασσας γίνονται πιο έντονοι, ενισχύοντας την αίσθηση μετάβασης και επαφής με τη

φύση. Ο ήχος των κυμάτων και οι φυσικοί ήχοι, όπως ο άνεμος και τα πουλιά, δημιουργούν μια ρυθμική και αρμονική ατμόσφαιρα, απομονώνοντας από τον αστικό θόρυβο. Στους εσωτερικούς χώρους, οι αντηχήσεις εμπλουτίζουν την ακουστική εμπειρία, ενώ τα αποδυτήρια και οι διάδρομοι προσφέρουν απομόνωση χωρίς πλήρη αποκοπή από τους εξωτερικούς ήχους, χάρη στους παχείς τοίχους από σκυρόδεμα και τους στενούς διαδρόμους που περιορίζουν τη διάδοση του ήχου.

Εικόνα 23: Η επαφή με το φυσικό τοπίο.

ΑΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Υλικά και Υφές

Η τραχιά επιφάνεια του σκυροδέματος, με τα αποτυπώματα από τα ξύλινα καλούπια, προσδίδει αίσθηση στιβαρότητας και ακατέργαστης υλικότητας, ενοποιώντας το κτίριο με το φυσικό τοπίο και ενισχύοντας την απτική εμπειρία των επισκεπτών. Οι λείες επιφάνειες των πεζοδρομίων και της ράμπας εισόδου δημιουργούν αντίθεση με τις τραχιές επιφάνειες των τοίχων και των βράχων. Το συνεχώς υγρό ξύλο στις περιοχές των αποδυτηρίων προσδίδει τη χαρακτηριστική μυρωδιά του βρεγμένου ξύλου, ενισχύοντας την αίσθηση φυσικής υλικότητας. Οι χάλκινες στέγες, καθώς οξειδώνονται, αποκτούν μια πρασινωπή πατίνα που συνδυάζεται αρμονικά με τα υπόλοιπα υλικά του έργου.

ΟΣΦΡΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Αρώματα του Φυσικού Περιβάλλοντος

Στα Leça Swimming Pools, η οσφρητική εμπειρία συνδυάζει τη μυρωδιά του βρεγμένου ξύλου με την αλμυρή αίσθηση του θαλασσινού νερού. Το ξύλο, σε συνεχή επαφή με το νερό, απελευθερώνει μια χαρακτηριστική μυρωδιά που ενισχύει τη σύνδεση με το φυσικό περιβάλλον, ενώ η αλμυρή μυρωδιά του θαλασσινού νερού διαχέεται στον αέρα, δημιουργώντας την αίσθηση εγγύτητας με τη θάλασσα. Αυτά τα αρώματα προσφέρουν μια γήινη και φυσική εμπειρία στους επισκέπτες.

ΚΙΝΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Διαδρομές και Αποκαλύψεις

Οι επισκέπτες ακολουθούν μια προκαθορισμένη διαδρομή που αποκαλύπτει σταδιακά νέες οπτικές του χώρου και του ωκεανού, δημιουργώντας μια αίσθηση ανακάλυψης και ενεργής εμπειρίας του χώρου.

Επίπεδα και Μετάβαση

Οι ράμπες και οι σκάλες του συγκροτήματος ακολουθούν τη φυσική τοπογραφία, προσφέροντας ομαλές μεταβάσεις και διευκολύνοντας την κίνηση των επισκεπτών. Οι ράμπες εξασφαλίζουν ομαλή κίνηση, ενώ οι σκάλες προσθέτουν υψομετρική προοπτική, ενισχύοντας την εμπειρία της κίνησης και της ανακάλυψης.

WATER TEMPLE

Αρχιτέκτονας: Tadao Ando

Τοποθεσία: Awaji Island, Japan

Έτος ολοκλήρωσης: 1991

Εικόνα 24: Οπτική θέα προς το Water Temple

ΟΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Φως και Σκιά

Ο Ando χρησιμοποιεί το φως ως σύμβολο πνευματικότητας, αναδεικνύοντας την ιερότητα του χώρου. Το φως δημιουργεί δραματικές σκηνές και αντιθέσεις, μεταμορφώνοντας τον χώρο καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας και προσφέροντας ποικίλες αισθητηριακές εμπειρίες. Στον κεντρικό εξωτερικό χώρο, αντανακλάται στο νερό και στους τοίχους, σχηματίζοντας κινούμενα μοτίβα φωτός και σκιάς που ενισχύουν την οπτική εμπειρία. Καθώς οι επισκέπτες κατεβαίνουν στον υπόγειο χώρο, το φως γίνεται πιο περιορισμένο, δημιουργώντας δραματικότητα και μυστήριο. Οι προσεκτικά τοποθετημένες πηγές φωτός και οι μεταβάσεις από σκοτεινούς σε φωτεινούς χώρους προσφέρουν μια δυναμική και καταναυκτική ατμόσφαιρα,

ενισχύοντας την αίσθηση του ιερού και πνευματικού χώρου.

Υλικά & Χρώμα

Η χρήση του σκυροδέματος προσδίδει μια αίσθηση μονολιθικότητας και μοντέρνας αισθητικής, προσφέροντας απλότητα και καθαρότητα, που αντιπαραβάλλεται με τα παραδοσιακά ξύλινα βουδιστικά κτίρια. Το γκρι σκυρόδεμα λειτουργεί ως ουδέτερη βάση, επιτρέποντας στα υπόλοιπα στοιχεία να ξεχωρίσουν και να τονίσουν τις πνευματικές λεπτομέρειες του ναού. Η λίμνη περιβάλλει τον ναό και προσθέτει δυναμισμό με τις αντανακλάσεις της, δημιουργώντας μια αίσθηση ηρεμίας και κίνησης. Στο εσωτερικό, το ξύλο κυριαρχεί, προσφέροντας ζεστασιά και αντιπαραβάλλοντας τη ψυχρότητα του σκυροδέματος. Το ζεστό κόκκινο χρώμα

Εικόνα 25: Αλλαγές προοπτικής και αποκαλύψεις του χώρου

του ξύλου ενισχύει την πνευματικότητα, ενώ η αντίθεσή του με το γκρι σκυρόδεμα δημιουργεί μια κατανοητή και πολυδιάστατη ατμόσφαιρα.

Αλλαγές Προοπτικής

Η πορεία του επισκέπτη στον ναό είναι σχεδιασμένη ώστε να προσφέρει συνεχείς αλλαγές οπτικής, δημιουργώντας μια πλούσια, πολυδιάστατη εμπειρία, η οποία αναλύεται περαιτέρω στην ενότητα για την κιναισθητική εμπειρία.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Κατά την είσοδο στον ναό, διασχίζουμε έναν καμπυλωτό διάδρομο από σκυρόδεμα, όπου η απομόνωση του ήχου δημιουργεί αίσθημα αποκοπής από τον έξω κόσμο, διακόπτεται μόνο από τον ήπιο ήχο των βότσαλων. Καθώς προχωράμε, οι φυσικοί ήχοι όπως ο άνεμος και τα πουλιά ενισχύονται, συνδέοντάς μας με τη φύση. Στους ανοιχτούς χώρους, κυριαρχούν οι ήχοι της φύσης και του

νερού, δημιουργώντας μια γαλήνια ατμόσφαιρα. Η ηχητική εμπειρία ενισχύεται καθώς κατεβαίνουμε προς την κυρίως αίθουσα του ναού, με τους ήχους του νερού να γίνονται πιο έντονοι. Στους υπόγειους χώρους, η απόλυτη ησυχία και η ηχητική απομόνωση προσφέρουν αίσθηση πνευματικής συγκέντρωσης, δημιουργώντας μια μοναδική εμπειρία εναλλαγής ήχου και σιωπής που αναδεικνύει τη γαλήνη του ναού.

ΑΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Υλικά και Υφές

Το σκυρόδεμα, ως κύριο υλικό, προσδίδει σταθερότητα και ακαμψία με τη ψυχρή του υφή, δημιουργώντας έντονη αντίθεση με το ζεστό, οικείο ξύλο στο εσωτερικό. Το νερό της λίμνης προσφέρει δροσιά και αίσθηση

ανανέωσης, ενισχύοντας τη πνευματική διάσταση του χώρου. Τέλος, το χαλίκι στο μονοπάτι παρέχει μια τραχιά και ακανόνιστη υφή, εντείνοντας την αίσθηση σύνδεσης με τη φύση και ενισχύοντας την εμπειρία της πνευματικής διαδρομής.

ΟΣΦΡΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Ατμόσφαιρα και Αρώματα

Οι φυσικές μυρωδιές των δέντρων, των λουλουδιών και της γης γύρω από τον ναό προσθέτουν ζωντάνια και μεταβάλλονται με τις εποχές, προσφέροντας ποικίλες οσφρητικές εμπειρίες. Το νερό και τα λουλούδια του λωτού δημιουργούν μια αναζωογονητική ατμόσφαιρα, με ήπια και γλυκιά αίσθηση που ενισχύει την ηρεμία. Καθώς ο επισκέπτης κατεβαίνει στον υπόγειο χώρο, η μυρωδιά

Εικόνα 26: Κατάβαση προς τους υπόγειους χώρους

της υγρασίας και του σκυροδέματος προσδίδει ψυχρότητα και γήινη αίσθηση, ενώ οι μυρωδιές του ξύλου και του θυμιάματος προσφέρουν ζεστασιά, οικειότητα και πνευματικότητα, ενισχύοντας το αίσθημα του ιερού και του διαλογισμού.

ΚΙΝΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Επίπεδα και Μετάβαση

Καθώς ο επισκέπτης εισέρχεται στον ναό, ένας επιβλητικός τοίχος μπροστά του αποκόπτει την οπτική επαφή με τον χώρο, καθοδηγώντας τον μέσω ενός στενού μονοπατιού στη φύση. Στο τέλος του τοίχου, αποκαλύπτεται ένα μαγευτικό τοπίο με λίμνη και άνθη λωτού, ενισχύοντας την αίσθηση ανακάλυψης. Η πορεία συνεχίζεται μέσω της στενής καθοδικής σκάλας,

σηματοδοτώντας τη μετάβαση από τον εξωτερικό στον εσωτερικό χώρο και ενισχύοντας την απομόνωση και τη συγκέντρωση. Ο υπόγειος χώρος, με τους στενούς διαδρόμους και τις στροφές, προκαλεί αποπροσανατολισμό, οδηγώντας τελικά στον κεντρικό ιερό χώρο όπου το άγαλμα του Βούδα και οι κόκκινοι τοίχοι αποκαλύπτονται σταδιακά, εντείνοντας το αίσθημα δέους. Η επιστροφή στην επιφάνεια μέσω της ίδιας σκάλας προσφέρει αίσθηση αναγέννησης και ολοκλήρωσης της πνευματικής πορείας.

THERME VALS

Αρχιτέκτονας: Peter Zumthor

Τοποθεσία: Vals, Ελβετία

Έτος ολοκλήρωσης: 1996

Το "Therme Vals" του Peter Zumthor είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα πολυαισθητηριακού σχεδιασμού, όπου κάθε αίσθηση του ανθρώπου ενεργοποιείται και συμμετέχει στη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης εμπειρίας. Παρακάτω παρουσιάζεται η ανάλυση του έργου με βάση τις πέντε βασικές αισθήσεις:

Εικόνα 27: Τα Therme Vals του Peter Zumthor

ΟΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Χωρική Διάταξη & Κίνηση

Καθώς οι επισκέπτες προχωρούν κατά μήκος της ράμπας εισόδου στο "Therme Vals," η εντυπωσιακή κλίμακα του χώρου τους προετοιμάζει ψυχολογικά και αισθητηριακά για τα λουτρά. Οι διαδρομές ενθαρρύνουν την εξερεύνηση, με συνεχείς οπτικές αντιθέσεις και μεταβολές, από στενούς σκοτεινούς χώρους σε ανοιχτούς φωτεινούς, προσφέροντας αίσθηση κίνησης και περιπέτειας. Οι ψηλοί χώροι προσδίδουν μεγαλείο, ενώ τα επιμελώς σχεδιασμένα ανοίγματα αποκαλύπτουν και κρύβουν το τοπίο, δημιουργώντας μια μεταβαλλόμενη οπτική εμπειρία. Τα μεγάλα ανοίγματα πλαισιώνουν την πανοραμική θέα της κοιλάδας και των βουνών,

συνδέοντας τον εσωτερικό με τον εξωτερικό χώρο και ενισχύοντας την αίσθηση του απέραντου.

Φως & Σκιά

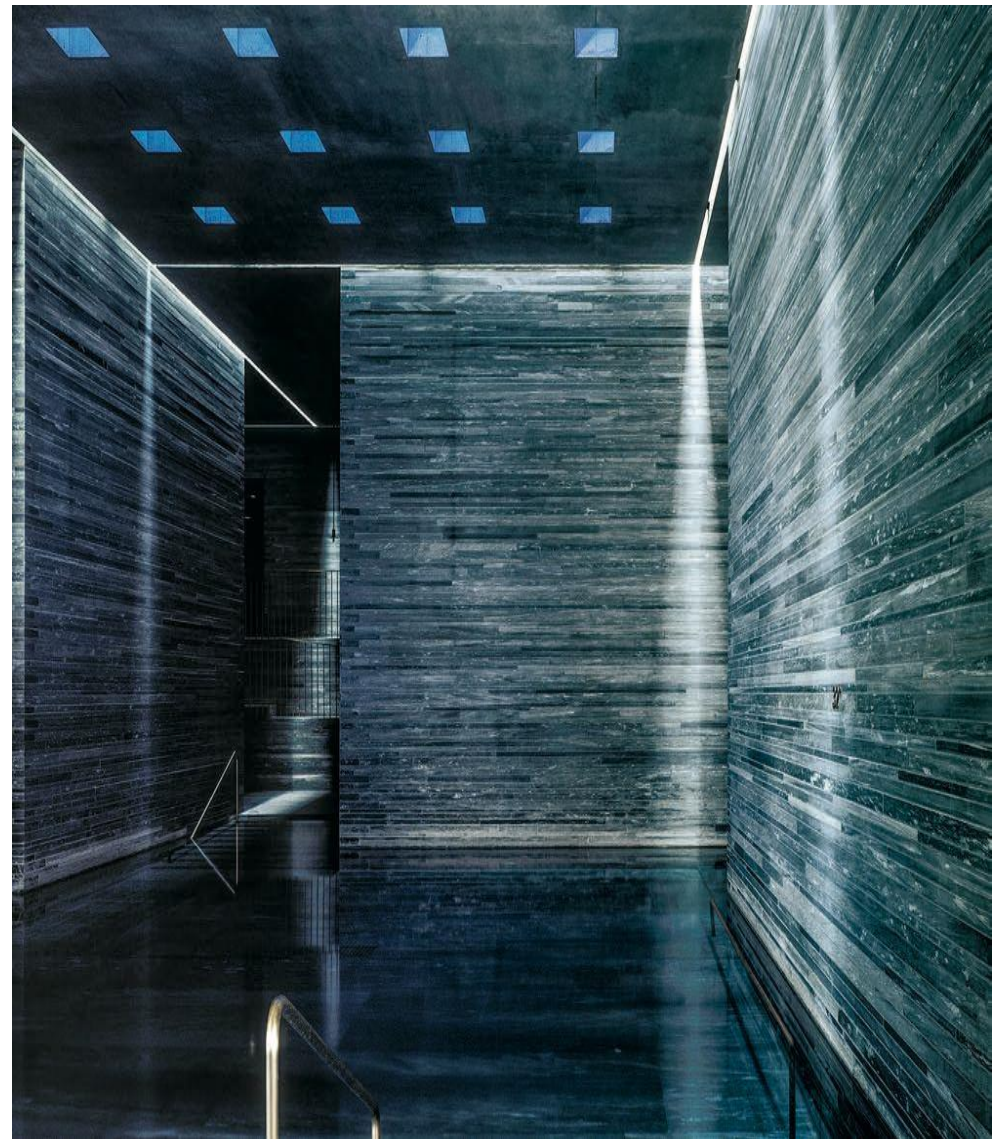
Η οπτική εμπειρία βασίζεται στην προσεκτική αλληλεπίδραση φωτός και σκιάς, δημιουργώντας μια πολυδιάστατη αισθητηριακή εμπειρία. Ο Zumthor χρησιμοποίησε φυσικό φως, υλικά και αρχιτεκτονικές μορφές για να επηρεάσει την ψυχολογία και την αντίληψη των επισκεπτών. Το φως εισέρχεται μέσω λεπτών σχισμών στην οροφή, δημιουργώντας δυναμικές λωρίδες φωτός και σκιές που μεταβάλλονται κατά τη διάρκεια της ημέρας και των εποχών. Οι πηγές φωτός ενισχύουν την αίσθηση μυστηρίου και ανακάλυψης, καθώς οι επισκέπτες μετακινούνται στους χώρους. Τα μεγάλα ανοίγματα

Εικόνα 28: Εικόνα από το εσωτερικό του Therme Vals.

προσφέρουν θέα στην κοιλάδα και τα βουνά, ενισχύοντας τη σύνδεση με το φυσικό τοπίο.

Υλικότητα & Αντανάκλασεις

Το βασικό υλικό κατασκευής είναι η πέτρα Vals quartzite, που προσδίδει μοναδική οπτική υφή και χρώμα. Οι φυσικές αποχρώσεις της πέτρας, ενισχυμένες από το φως, δημιουργούν δυναμικές οπτικές εμπειρίες, ενώ οι πέτρινες επιφάνειες αντανακλούν το φως, προσθέτοντας βάθος και πολυπλοκότητα. Το νερό στις πισίνες λειτουργεί ως καθρέφτης, προσδίδοντας κίνηση και ζωντάνια, ενισχύοντας την αίσθηση ηρεμίας. Η χρωματική παλέτα κυμαίνεται από φυσικά γκρι και πράσινα έως μπλε και κόκκινα, με κάθε χρώμα να σηματοδοτεί διαφορετικές θερμοκρασίες χώρου, όπως

το θερμό "Fire Bath" και το ψυχρό "Ice Bath", ενισχύοντας την αίσθηση ποικιλίας και εξερεύνησης.

επιφανειών ενισχύει αυτή την εμπειρία, επιτρέποντας στους ήχους να αντηχούν και να επαναλαμβάνονται, δημιουργώντας έναν πλούσιο και απαλό ηχητικό υπόβαθρο.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Υλικά & Επιφάνειες

Ο ήχος του νερού είναι καθοριστικός για την ακουστική εμπειρία του χώρου. Ο Zumthor σχεδίασε τους χώρους ώστε οι ήχοι του ρέοντος νερού στις πισίνες και τα λουτρά να αντηχούν, δημιουργώντας μια ήρεμη και στοχαστική ατμόσφαιρα. Το "Fountain Wall," μια εγκατάσταση κοντά σε μία από τις κύριες πισίνες, προσθέτει φυσικούς, καταπραϋντικούς ήχους που προάγουν την ευεξία. Η ακουστική των πέτρινων

Εικόνα 29: Χρήση των εσωτερικών χώρων του Therme Vals

Χωρική Διάσταση

Η ακουστική διάσταση του "Therme Vals" δημιουργείται από τη σχεδίαση των χώρων, που ενισχύουν τους ήχους του νερού και την ηχώ. Η γεωμετρία των όγκων και η διάταξη κλειστών και ανοιχτών χώρων συμβάλλουν στη δημιουργία ενός σύνθετου ηχητικού περιβάλλοντος. Οι πέτρινοι όγκοι σχηματίζουν κλειστούς χώρους με ροή, επιτρέποντας την ελεύθερη ροή του ήχου και δημιουργώντας ηχητικές μεταβάσεις. Ο "Sound Stone," ένας στενός χώρος με νερό μέχρι τον αυχένα, ενισχύει την ηχώ και την αντήχηση, με τους ήχους του νερού και των βημάτων να μεγεθύνονται. Η γενική ακουστική ατμόσφαιρα, εμπνευσμένη από τα τουρκικά λουτρά Rudas, ενισχύει τη χαλαρωτική και στοχαστική ατμόσφαιρα του χώρου.

ΑΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Υλικά & Επιφάνειες

Η αφή είναι κεντρική αίσθηση στο "Therme Vals," με την αλληλεπίδραση με την πέτρα και το νερό να παίζει καθοριστικό ρόλο. Ο Zumthor χρησιμοποίησε τον τοπικό σχιστόλιθο Vals quartzite για τοίχους, δάπεδα, πισίνες και έπιπλα, ενισχύοντας τον δεσμό με την τοποθεσία. Η τραχιά υφή της πέτρας και η λεία επιφάνεια του νερού προσφέρουν μια πλούσια απτική εμπειρία, συνδέοντας τον χρήστη με τη γη και την τοπική γεωλογία.

Θερμική Εμπειρία

Οι διαφορετικές θερμοκρασίες του νερού ενισχύουν την πολυαισθητηριακή εμπειρία. Ο Zumthor σχεδίασε λουτρά με ποικίλες θερμοκρασίες, όπως το "Fire Bath" στους 42°C

και το "Ice Bath" στους -14°C, προσφέροντας έντονες απτικές εμπειρίες μέσω της εναλλαγής θερμού και ψυχρού νερού, προκαλώντας διαφορετικές αντιδράσεις του σώματος.

Εικόνα 30: Χρήση των θερμών πηγών.

ΟΣΦΡΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Αρώματα του Χώρου

Η οσφρητική εμπειρία καθορίζεται από τις φυσικές μυρωδιές του σχιστόλιθου Vals και των ιαματικών πηγών. Η πέτρα και οι ατμοί από τις θερμές πηγές προσδίδουν έναν φυσικό και αναζωογονητικό αρωματικό τόνο, ενισχύοντας την ευεξία των επισκεπτών. Οι διαφορετικοί χώροι προσφέρουν ποικίλες οσφρητικές εμπειρίες: στο "Fire Bath," τα αρώματα ενισχύονται από τη ζεστή ατμόσφαιρα, ενώ στο "Ice Bath," η ψυχρή ατμόσφαιρα προσφέρει μια καθαρή μυρωδιά. Στους χώρους χαλάρωσης, αρώματα βοτάνων και αιθέριων ελαίων προσθέτουν στην αίσθηση χαλάρωσης, ενώ στο "Flower Bath," τα πέταλα καλέντουλας απελευθερώνουν ευχάριστα αρώματα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα συμπεράσματα από την ανάλυση των παραπάνω παραδειγμάτων αρχιτεκτονικής, μέσω της προσέγγισης του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού, αναδεικνύουν τη βαθιά σύνδεση μεταξύ του αρχιτεκτονικού χώρου και της ανθρώπινης εμπειρίας. Κάθε έργο αναδεικνύει ότι ο πολυαισθητηριακός σχεδιασμός δεν είναι απλώς μια συμπληρωματική διάσταση της αρχιτεκτονικής, αλλά αποτελεί κεντρικό στοιχείο για τη δημιουργία χώρων που όχι μόνο εξυπηρετούν πρακτικές ανάγκες, αλλά παράλληλα προκαλούν συναισθηματική επίδραση και ψυχολογική σύνδεση. Ακολουθούν τα κύρια σημεία που προκύπτουν από την ανάλυση:

Ενσωμάτωση με το Φυσικό Περιβάλλον: Η Αρχή της Αρμονίας

Η ενσωμάτωση με το φυσικό περιβάλλον αποτελεί θεμελιώδη αρχή στην αρχιτεκτονική, επιτυγχάνοντας μια αρμονική σύνδεση του ανθρώπου με τη φύση και ενισχύοντας την αίσθηση ηρεμίας. Στο παραδοσιακό ιαπωνικό σπίτι, η διάταξη των χώρων και των ανοιγμάτων επιτρέπει στα φυσικά ερεθίσματα να εισχωρούν στο εσωτερικό, καλλιεργώντας μια αίσθηση γαλήνης. Το Fallingwater, χτισμένο πάνω από έναν καταρράκτη, συνδέει οπτικά, ακουστικά και οσφρητικά το σπίτι με το περιβάλλον, με το νερό να λειτουργεί ως συνεχής υπενθύμιση της φύσης. Σε αυτό έρονται να προσθέσουν τα μεγάλα ανοίγματα και βεράντες που επιτρέπουν τα φυσικά ερεθίσματα από το φυσικό τοπίο που περιβάλλει το σπίτι. Στο Leça Swimming Pools, η χρήση σκυροδέματος και νερού ενσωματώνει το έργο στο

φυσικό τοπίο, δημιουργώντας μια απρόσκοπτη σύνδεση με τη φύση. Ο Water Temple του Tadao Ando αξιοποιεί το νερό και το φυσικό φως για να καλλιεργήσει μια ατμόσφαιρα ηρεμίας και πνευματικότητας, ενώ στο Therme Vals του Peter Zumthor, η τοπική πέτρα ενισχύει τη βαθιά σύνδεση με τη γη. Αυτά τα παραδείγματα αποκαλύπτουν τις διάφορες προσεγγίσεις των αρχιτεκτόνων στη δημιουργία χώρων που επανασυνδέουν τον άνθρωπο με τη φύση.

Η Σημασία της Ακουστικής Εμπειρίας: Ο Ήχος ως Μηχανισμός Συναισθηματικής Ενίσχυσης

Ο ήχος παίζει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία ατμόσφαιρας και συναισθημάτων στην αρχιτεκτονική. Στο παραδοσιακό ιαπωνικό σπίτι, οι φυσικοί ήχοι, όπως το κελάηδημα των πουλιών και το θρόισμα των φύλλων, μαζί με την ηρεμία των ήχων τις καθημερινότητας, συμβάλλουν στη δημιουργία μιας γαλήνιας και ήρεμης ατμόσφαιρας. Στο Εβραϊκό Μουσείο του Βερολίνου, η ακουστική απομόνωση και η ηχώ ενισχύουν την αίσθηση αποπροσανατολισμού, ενισχύοντας την αίσθηση αποξένωσης. Αντίστοιχα, στο Water Temple του Tadao Ando, οι φυσικοί ήχοι και η σιωπή δημιουργούν ένα πνευματικό περιβάλλον που προάγει τη πνευματικότητα και τον διαλογισμό. Στο Fallingwater, ο ήχος του καταρράκτη λειτουργεί ως φυσικό υπόβαθρο, δημιουργώντας μια χαλαρωτική ατμόσφαιρα, ενώ στο

Therme Vals, ο ήχος του νερού και οι ηχώ στους πέτρινους διαδρόμους προσκαλούν τον επισκέπτη σε μια εμπειρία στοχασμού. Τέλος, στις Leça Swimming Pools, οι ήχοι της θάλασσας δημιουργούν μια αρμονική ατμόσφαιρα που απομονώνει από τον αστικό θόρυβο, ενισχύοντας τη σύνδεση με το φυσικό τοπίο. Όλα τα παραπάνω μαρτυρούν ότι ο ήχος μπορεί να διαμορφώνει την ψυχολογική και συναισθηματική κατάσταση των χρηστών και να ενισχύει την αφηγηματική διάσταση ενός χώρου, προσφέροντας έτσι μια βαθύτερη και πιο ολοκληρωμένη εμπειρία.

Υλικά και Απτική Εμπειρία: Η Αφή ως Βαθύτερη Σύνδεση με τον Χώρο

Τα υλικά στην αρχιτεκτονική επιλέγονται όχι μόνο για τη λειτουργικότητά τους, αλλά και για την ικανότητά τους να δημιουργούν πλούσιες αισθητηριακές και συναισθηματικές εμπειρίες. Στο παραδοσιακό ιαπωνικό σπίτι, τα τατάμι από άχυρο ρυζιού και το ξύλο προσφέρουν μια φυσική και ζεστή απτική εμπειρία που συνδέει τους κατοίκους με το περιβάλλον. το Therme Vals, η τραχιά πέτρα Vals quartzite συνδέει τον χρήστη με το τοπίο και την τοπική γεωλογία, ενώ ο συνδυασμός με το νερό ενισχύει την αίσθηση της σύνδεσης με τη φύση. Στο Fallingwater ο Frank Lloyd Wright χρησιμοποιεί τη φυσική υφή του ξύλου και της πέτρας για να προσδώσει ζεστασιά και άνεση, ενσωματώνοντας το περιβάλλον στον εσωτερικό χώρο. Στο Water Temple, η αντίθεση μεταξύ ψυχρού σκυροδέματος και ζεστού ξύλου ενισχύει την

απτική εμπειρία και την πνευματικότητα του χώρου. Τέλος, στο Εβραϊκό Μουσείο, τα τραχιά υλικά όπως το σκυρόδεμα και το μέταλλο ενισχύουν την αίσθηση αποξένωσης και συναισθηματικής έντασης, αντικατοπτρίζοντας την τραγική ιστορία που αφηγείται το μουσείο.

Οσφρητική Διάσταση: Η Υποτιμημένη Δύναμη των Αρωμάτων

Η οσμή των υλικών και του περιβάλλοντος, αν και συχνά υποτιμημένη στον σχεδιασμό, έχει τη δύναμη να ολοκληρώσει την πολυαισθητηριακή εμπειρία. Στο παραδοσιακό ιαπωνικό σπίτι, οι μυρωδιές του ξύλου και των tatami προσφέρουν φρεσκάδα και γαλήνη, ενισχύοντας την αρμονία του χώρου. Στο Water Temple, οι μυρωδιές των λουλουδιών και της υγρασίας καλλιεργούν

μια αίσθηση ηρεμίας και πνευματικότητας, ενώ στο Therme Vals, η μυρωδιά του σχιστόλιθου και των ιαματικών νερών συνδέει τον επισκέπτη με το φυσικό περιβάλλον, προάγοντας τη χαλάρωση. Στο Fallingwater, οι φυσικές μυρωδιές του ξύλου και του υγρού χώματος προσδίδουν ζεστασιά και άνεση. Στο Εβραϊκό Μουσείο Βερολίνου, η ψυχρή, μεταλλική οσμή του σκυροδέματος και του ψευδαργύρου εντείνει την αίσθηση αποξένωσης και απομόνωσης. Σε όλα αυτά τα παραδείγματα, η οσμή ενισχύει την πολυδιάστατη εμπειρία του χώρου, δημιουργώντας μια βαθύτερη σύνδεση του χρήστη με το περιβάλλον και τον εσωτερικό του κόσμο.

Πνευματικότητα και Εσωτερική Εμπειρία: Η Αρχιτεκτονική ως Μέσο για Βαθύτερη Ενδοσκόπηση

Η αρχιτεκτονική μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο πνευματικής αναζήτησης και εσωτερικής γαλήνης, υπερβαίνοντας τη φυσική κατασκευή. Στο Water Temple, ο σχεδιασμός με εναλλαγές φωτός και σκιάς, ησυχία και απομόνωση, οδηγεί τους επισκέπτες σε ενδοσκόπηση. Το Therme Vals επικεντρώνεται στη χαλάρωση και ευεξία, συνδέοντας τους επισκέπτες με τη φύση και προάγοντας την ψυχική και σωματική αναζωογόνηση. Το παραδοσιακό ιαπωνικό σπίτι προάγει την εσωτερική ισορροπία και στοχασμό μέσω της αρμονίας με το φυσικό περιβάλλον, ενώ το Fallingwater ενισχύει την ευεξία και γαλήνη των κατοίκων μέσω της συνεχούς σύνδεσης με τη φύση. Στο Εβραϊκό Μουσείο Βερολίνου, η αρχιτεκτονική προκαλεί βαθιά συναισθήματα και ενδοσκόπηση,

καλώντας τους επισκέπτες να στοχαστούν πάνω στην ιστορία. Αυτή η πνευματική διάσταση της αρχιτεκτονικής δημιουργεί χώρους που διαθέτουν αισθητική και συναισθηματικές συγκινήσεις, προσφέροντας μια βαθύτερη εμπειρία.

Κινησιολογία και Χωρική Εμπειρία: Η Αρχιτεκτονική ως Πορεία Ανακάλυψης

Η αρχιτεκτονική δεν είναι μόνο στατική, αλλά μια δυναμική εμπειρία που εξελίσσεται καθώς οι χρήστες κινούνται μέσα στον χώρο, μέσα από τη διαρρύθμισή του, καθοδηγεί και διαμορφώνει τη διαδρομή του χρήστη, προσφέροντας νέες αποκαλύψεις και αισθήσεις σε κάθε βήμα. Στο Water Temple, η πορεία του επισκέπτη αποκαλύπτει σταδιακά τον χώρο, ενισχύοντας την

πνευματική ενδοσκόπηση. Στο Therme Vals, η διαδρομή μέσα από τα λουτρά δημιουργεί μια αίσθηση εξερεύνησης και ανακάλυψης. Το παραδοσιακό ιαπωνικό σπίτι επιτρέπει συνεχή αλλαγή προοπτικών με τις συρόμενες πόρτες, ενισχύοντας τη σύνδεση με τη φύση. Στο Εβραϊκό Μουσείο Βερολίνου, η διαδρομή μέσα από τους κεκλιμένους διαδρόμους και τους κεντούς χώρους οδηγεί σε μια συναισθηματική πορεία που ενισχύει τη σύνδεση με την ιστορία. Αυτή η ενότητα δείχνει πώς η αρχιτεκτονική γίνεται διαδραστική εμπειρία, εξελισσόμενη με την κίνηση του χρήστη μέσα στον χώρο.

Τελικό Συμπέρασμα

Ο πολυαισθητηριακός σχεδιασμός, όπως αναλύθηκε μέσα από τα παραπάνω παραδείγματα, αποδεικνύει ότι η αρχιτεκτονική απευθύνεται σε όλες τις ανθρώπινες αισθήσεις, δημιουργώντας χώρους που είναι ουσιαστικά ολοκληρωμένοι και πολυδιάστατοι. Μέσω της προσεκτικής επιλογής υλικών, της αξιοποίησης του φυσικού περιβάλλοντος, της διαχείρισης του ήχου και της οσμής, και της δημιουργίας μιας διαδραστικής χωρικής εμπειρίας, οι αρχιτέκτονες μπορούν να δημιουργούν χώρους που εμπνέουν, ηρεμούν και συνδέουν τους χρήστες βαθύτερα με τον εαυτό τους και το περιβάλλον τους. Η πνευματική διάσταση της αρχιτεκτονικής, όπως φαίνεται σε έργα όπως το Water Temple και το Εβραϊκό Μουσείο Βερολίνου, προάγει την ενδοσκόπηση και το στοχασμό, ενώ έργα όπως το Therme Vals και το Fallingwater ενισχύουν την ευεξία και την αρμονία μέσω

της σύνδεσης με τη φύση. Τα παραδείγματα αυτά δείχνουν ότι η αρχιτεκτονική δεν είναι απλώς μια πρακτική τέχνη, αλλά μια ολοκληρωμένη εμπειρία που αγγίζει όλες τις διαστάσεις της ανθρώπινης ύπαρξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΧΩΡΩΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία επικεντρώνεται στον σχεδιασμό χώρων προσωρινής κατοίκησης στο Ρέθυμνο, βασισμένο στις αρχές του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού. Ο στόχος της μελέτης είναι η ενσωμάτωση αυτών των αρχών για τη δημιουργία χώρων που προσφέρουν μια μοναδική και αξέχαστη εμπειρία στους χρήστες. Επιπλέον, η εργασία στοχεύει στη σύνδεση των σχεδιαστικών παραμέτρων με τη συνολική σύνθεση του έργου, διασφαλίζοντας ότι τόσο οι εσωτερικοί όσο και οι εξωτερικοί χώροι ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις λειτουργικές απαιτήσεις.

Η επιλογή χρήσης του κτιρίου καθορίστηκε από την αυξανόμενη ζήτηση χώρων φιλοξενίας στην Ελλάδα, καθώς και από την ανάγκη αποφυγής της τυποποίησης, που συχνά στερεί τους χώρους από πρωτοτυπία και χαρακτήρα.

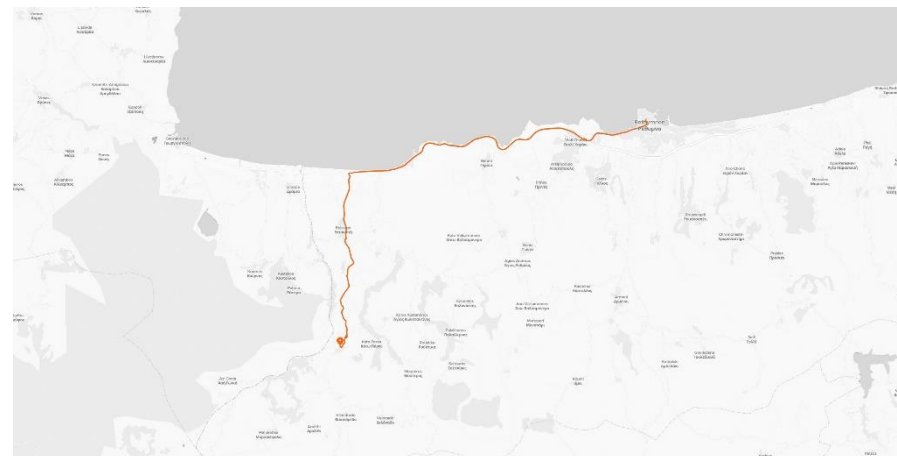
Η ανάλυση ξεκινά με την ανάλυση της περιοχής στην οποία βρίσκεται το κτίριο, η οποία αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα για τις σχεδιαστικές αποφάσεις σχετικά με τη μορφολογία και τη λειτουργικότητα των χώρων.

Επιπλέον, η μελέτη εξετάζει τα κριτήρια της σχεδιαστικής μεθοδολογίας για χώρους προσωρινής κατοίκησης, τα οποία αναπτύσσονται σε συνδυασμό με το concept, όπου το πολυαισθητηριακό στοιχείο κατέχει κεντρικό ρόλο.

Τέλος, παρουσιάζονται τα αρχιτεκτονικά σχέδια του έργου, συμπεριλαμβανομένων κατόψεων, όψεων και τομών, καθώς και αναλυτικά σχέδια και φωτορεαλιστικές απεικονίσεις, προσφέροντας μια πλήρη και ολοκληρωμένη εικόνα του σχεδιασμένου χώρου.

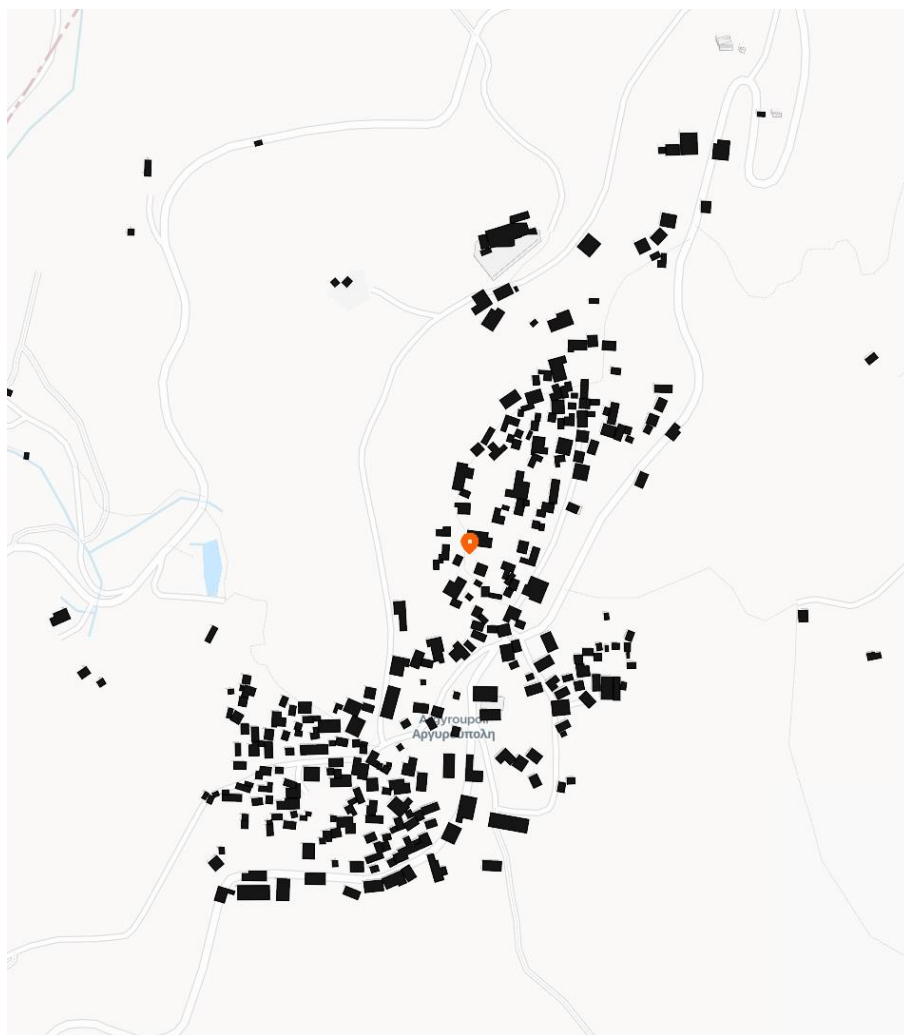
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Το κτίριο της μελέτης μας βρίσκεται στην περιοχή της αρχαίας Λάππας, γνωστή σήμερα ως Αργυρούπολη, 25 χλμ. νοτιοδυτικά του Ρεθύμνου. Η Αργυρούπολη, ένας ημιορεινός οικισμός με 400 κατοίκους και υψόμετρο 260μ., εκτείνεται αμφιθεατρικά, προσφέροντας θέα προς το Κρητικό Πέλαγος και την κοιλάδα του ποταμού Μουσέλα.

Εικόνα 31.: Γενική τοπογραφική απεικόνιση της θέσης της Αργυρούπολης

Εικόνα 32 :Απεικόνιση απόστασης της Αργυρούπολης από την πόλη του Ρεθύμνου

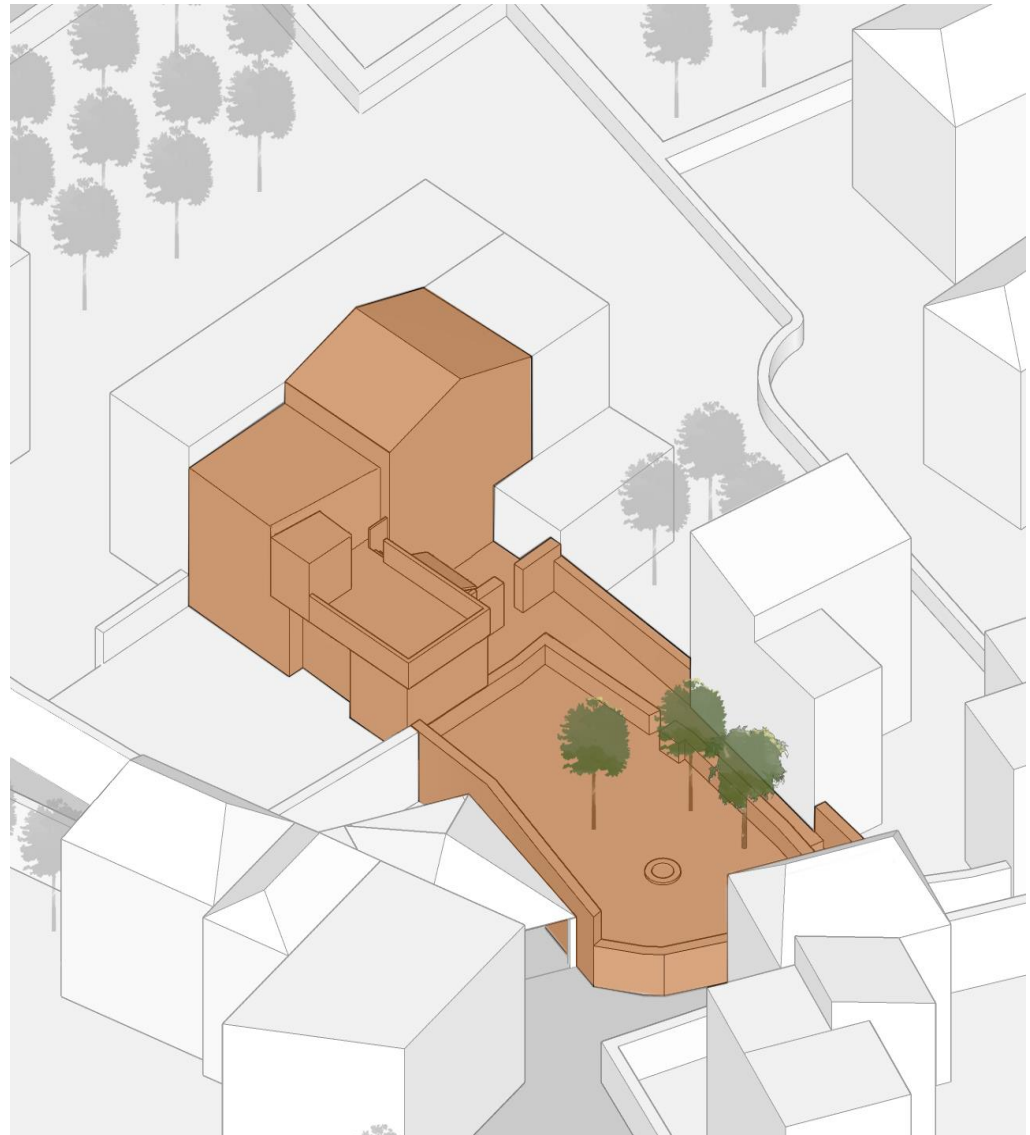
Εικόνα 33.: Θέση της κατοικίας στο χωρίο της Αργουρούπολης

Με πλούσια ιστορία και σημαντική τουριστική δραστηριότητα, η περιοχή αποτελεί ένα ζωντανό μνημείο του παρελθόντος. Η αρχαία Λάππα, μία από τις 12 σημαντικές πόλεις του Νομού Ρεθύμνης, πιθανόν ιδρύθηκε από τον Αγαμέμνονα μετά τον Τρωικό Πόλεμο. Παρότι καταστράφηκε κατά τη ρωμαϊκή εποχή, αναβίωσε υπό τον Οκτάβιο και γνώρισε περίοδο ακμής. Στους χριστιανικούς χρόνους, έγινε επισκοπική έδρα, αλλά υποβαθμίστηκε και τελικά καταστράφηκε από τους Άραβες. Στη Β' Βυζαντινή περίοδο, η περιοχή αναπτύχθηκε ξανά και αποτέλεσε φέουδο της οικογένειας Χορτάτση.

Σήμερα, η Αργουρούπολη διατηρεί αρχιτεκτονικά στοιχεία από διάφορες εποχές και είναι προστατευόμενος παραδοσιακός οικισμός. Στην περιοχή έχουν

ανακαλυφθεί πολλά αρχαιολογικά ευρήματα, όπως αγάλματα της Ήρας και του Πάνα, προτομές του Σεράπιδος και του Διονύσου, καθώς και νομίσματα με παραστάσεις του Απόλλωνα, του Ποσειδώνα και της Άρτεμης. Επιπλέον, η Αργυρούπολη ξεχωρίζει για τις φυσικές πηγές της, που βρίσκονται στον βόρειο τομέα του χωριού, και προσελκύουν πολλούς επισκέπτες. Η υψομετρική διαφορά μεταξύ των πηγών και του χωριού δημιουργεί απότομες κλίσεις, χωρίζοντας την περιοχή σε "πάνω" και "κάτω χώρο," προσδίδοντας ένα μοναδικό οπτικό αποτέλεσμα και διευκολύνοντας την εξερεύνηση της πλούσιας ιστορίας και φυσικής ομορφιάς της περιοχής.

Το κτίριο της μελέτης βρίσκεται στην περιοχή Μπαροτσιανά, στο Πάνω Χώρι, εντός του κτήματος

Εικόνα 34: Ισομετρική απεικόνιση της κατοικίας στο χωριό

"Μπολάνη." Το ακίνητο φιλοξενεί την πρώτη δεξαμενή ύδρευσης του χωριού και γειτνιάζει με ένα εντυπωσιακό ψηφιδωτό δάπεδο, πιθανώς μέρος δημόσιου Ρωμαϊκού λουτρού, που αποκαλύφθηκε το 1993. Απέναντι βρίσκονται τα ίχνη ενός παλαιού ελαιοτριβείου, ενώ στην περιοχή υπάρχει η εκκλησία της Παναγίας, διακοσμημένη με μια εικόνα που αποδίδεται στον Απόστολο Λουκά.

Εικόνα 35. Νομίσματα της Αρχαίας Λάππας

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΣΗΣ

Σκοπός και Χαρακτηριστικά του Χώρου

Ο χώρος προσωρινής κατοίκησης έχει σχεδιαστεί με σκοπό να προσφέρει μια άνετη και αυθεντική εμπειρία διαμονής. Απευθύνεται σε επισκέπτες που επιθυμούν να συνδεθούν με τη φύση, την ιστορία και τον πολιτισμό της περιοχής, ενώ παράλληλα απολαμβάνουν μια σύγχρονη και ευχάριστη διαμονή.

Κατηγορίες Χρηστών και Χρήσεις Χώρου

Ο χώρος είναι ιδανικός για διαφορετικές κατηγορίες χρηστών: τουρίστες που επιζητούν μια αυθεντική εμπειρία διαμονής στο κρητικό τοπίο, επισκέπτες που αναζητούν ευεξία και χαλάρωση, άτομα που χρειάζονται ένα ήσυχο και εμπνευσμένο περιβάλλον για εργασία ή δημιουργία, καθώς και

οικογένειες ή μικρές ομάδες φίλων που επιθυμούν να απολαύσουν τη φύση.

Αξιοποίηση των Χαρακτηριστικών του Χώρου

Ο εξωτερικός χώρος, με τον κήπο, το μποστάνι, τους πίδακες νερού και το μεγάλο τραπέζι, προσφέρει ευκαιρίες για χαλάρωση, κοινωνικές συναθροίσεις και οργανική καλλιέργεια, ενισχύοντας τη σύνδεση των επισκεπτών με τη γη και την τοπική παράδοση. Στο εσωτερικό, οι χώροι περιλαμβάνουν ένα άνετο σαλόνι, σύγχρονη κουζίνα με άμεση πρόσβαση στο μποστάνι, τραπεζαρία με μεγάλη βιβλιοθήκη και τζάκι που λειτουργεί ως σημείο έμπνευσης και ηρεμίας, χώρο ευεξίας με Jacuzzi, καθώς και άνετα υπνοδωμάτια με ιδιωτικά μπάνια.

Διαχείριση του Χώρου και Διαδρομές Χρηστών

Η διαχείριση του χώρου διασφαλίζει την ομαλή και ευχάριστη ροή των χρηστών, προσφέροντας μια συνεχή εμπειρία μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών χώρων. Οι διαδρομές είναι απλές και λειτουργικές, επιτρέποντας στους επισκέπτες να κινούνται ελεύθερα και να απολαμβάνουν όλα τα μέρη της κατοικίας. Η διάταξη εξασφαλίζει την ιδιωτικότητα των υπνοδωματίων που τοποθετούνται στον πάνω όροφο, ενώ ταυτόχρονα προωθεί την κοινωνική αλληλεπίδραση στους κοινόχρηστους χώρους.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΧΩΡΩΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ

Παρακάτω παρουσιάζονται τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό λειτουργικών χώρων προσωρινής κατοίκησης, με στόχο την προσφορά μιας ευχάριστης και αξέχαστης εμπειρίας στους επισκέπτες. Ένας προσεγμένος σχεδιασμός, σε συνδυασμό με την κατάλληλη ατμόσφαιρα, μπορεί να επιτύχει τα επιθυμητά θετικά αποτελέσματα. Τα βασικά κριτήρια της σχεδιαστικής μεθοδολογίας και αισθητικής είναι τα εξής:

Φιλοσοφία του Καταλύματος

Ο σχεδιασμός πρέπει να αντικατοπτρίζει τη φιλοσοφία και την ταυτότητα του καταλύματος, ενσωματώνοντας την στόχο και τις αξίες του σε κάθε στοιχείο.

Υποδοχή και Πρώτη Εντύπωση

Η υποδοχή είναι το πρώτο σημείο επαφής με τους επισκέπτες και πρέπει να δημιουργεί μια θετική και φιλόξενη πρώτη εντύπωση. Ο σχεδιασμός της πρέπει να είναι εντυπωσιακός αλλά και λειτουργικός, διευκολύνοντας την εξυπηρέτηση των επισκεπτών.

Ατμόσφαιρα και Αίσθηση Χώρου:

Η ατμόσφαιρα πρέπει να είναι φιλόξενη και χαλαρωτική, με σωστή χρήση φωτισμού, χρωμάτων και υλικών, ώστε να ενισχύεται η αίσθηση άνεσης και φιλοξενίας.

Διάταξη του Χώρου και Ροές Κίνησης

Η διάταξη πρέπει να είναι ξεκάθαρη και ευχάριστη, διευκολύνοντας την κίνηση των επισκεπτών και παρέχοντας εύκολη πρόσβαση στις υπηρεσίες και ανέσεις.

Δωμάτια και Χώροι Κατοικίας

Τα δωμάτια πρέπει να είναι άνετα, καλά εξοπλισμένα και αισθητικά ευχάριστα, αντανακλώντας τη φιλοσοφία του καταλύματος

Κοινόχρηστοι Χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι, όπως σαλόνια, κουζίνα, τραπεζαρία και εξωτερικοί χώροι, πρέπει να είναι

φιλόξενοι και λειτουργικοί, προωθώντας την κοινωνικοποίηση και χαλάρωση.

Φωτισμός

Ο φωτισμός πρέπει να είναι κατάλληλος για τις διάφορες ώρες της ημέρας και τις ανάγκες των επισκεπτών, δημιουργώντας την επιθυμητή ατμόσφαιρα.

Ακουστική

Η ακουστική πρέπει να εξασφαλίζει την ησυχία και ιδιωτικότητα των επισκεπτών, αποφεύγοντας ενοχλητικούς θορύβους.

Υφές και Υλικά

Τα υλικά και οι υφές πρέπει να ενσωματώνονται αρμονικά στον συνολικό σχεδιασμό, αντανακλώντας τη φιλοσοφία του καταλύματος και αλληλεπιδρώντας θετικά με τους χρήστες.

Χρωματική Παλέτα

Η επιλογή χρωμάτων πρέπει να δημιουργεί μια ευχάριστη και χαλαρωτική ατμόσφαιρα, επηρεάζοντας θετικά τη διάθεση των επισκεπτών.

Προοπτική του Χώρου

Η προοπτική πρέπει να προσφέρει μια έντονη χωρική εμπειρία, δημιουργώντας μια αξέχαστη αίσθηση στους χρήστες.

Αρώματα Χώρου

Τα αρώματα πρέπει να ενισχύουν τη διάθεση φιλοξενίας, προσφέροντας μια μοναδική και ευχάριστη εμπειρία.

Με την εφαρμογή αυτών των κριτηρίων, επιδιώκεται η δημιουργία χώρων φιλοξενίας που προσφέρουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και αξέχαστες εμπειρίες στους επισκέπτες τους.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΙΔΕΑΣ

Κατά τη συνθετική διαδικασία της πρότασης, οι πληροφορίες που αναφέρθηκαν παραπάνω, καθώς και η ανάλυσή τους αποτέλεσαν θεμελιώδη στοιχεία. Η αισθητική και η λειτουργικότητα του χώρου πρέπει να αντανακλούν τη φιλοσοφία του και να ενισχύουν την εμπειρία των επισκεπτών, ακολουθώντας τις αρχές του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού.

Βασική Ιδέα και Στοιχεία Σύνθεσης

Ο σχεδιασμός του χώρου προσωρινής κατοίκησης αντλεί την έμπνευσή του από τη μικρογραφία του φυσικού τοπίου της Αργυρούπολης, όπου ο επισκέπτης βιώνει

ποικίλα ερεθίσματα ανάλογα με τη θέση του στο χωριό. Η διαφοροποίηση αυτή, που οφείλεται κυρίως στις υψομετρικές διαφορές της περιοχής, δημιουργεί μοναδικές εμπειρίες, επιτρέποντας στον επισκέπτη να συνδεθεί βαθύτερα με το φυσικό περιβάλλον. Καθώς μετακινείται από το ένα σημείο στο άλλο, η σχέση του με το περιβάλλον μεταβάλλεται, αποκαλύπτοντας διαφορετικές όψεις του τοπίου και προσφέροντας νέες αισθητικές και αισθητηριακές αντιδράσεις.

Η ανάλυση αυτών των ερεθισμάτων οδήγησε στην ανάπτυξη ενός σχεδιασμού που αναδεικνύει την ποικιλία τους. Τα ερεθίσματα αυτά καταγράφονται και αναλύονται με στόχο την προσαρμογή του σχεδιασμού ώστε να ανταποκρίνεται στις εμπειρίες που δημιουργούν.

ΧΑΜΗΛΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ

- πράσινη βλάστηση
- ανθισμένα λουλούδια
- ρέματα

- ήχοι ρέοντος νερού ή καταρράκτη
- κελαήδισμα πουλιών
- θρόισμα φύλλων

- γήινες μυρωδιές
- αρώματα λουλουδιών
- άρωμα χώματος και υγρής γης

- τραχιά υφή φλοιού δέντρου,
- υγρό στοιχείο
- πέτρινα στοιχεία
- δροσερός αέρας λόγω της σκιάς των δέντρων

- φρούτα και λαχανικά,
- καθαρό νερό από πηγή

- αίσθηση κίνησης μέσα από βλάστηση
- έντονη κλίση εδάφους

ΥΨΗΛΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ

- πανοραμική θέα του χωριού
- ποικίλη βλάστηση
- βουνοκορφές
- ανατολή ή δύση ηλίου

- μακρινοί ήχοι ρέοντος νερού ή καταρράκτη,
- κελαήδισμα πουλιών,
- θρόισμα φύλλων

- γήινες μυρωδιές
- αρώματα λουλουδιών
- φρέσκος αέρας

- αίσθηση των βράχων
- κρύος αέρας ή έντονη ζέστη ανάλογα με την εποχή

- βότανα περιοχής

- αίσθηση κίνησης κατά την ανάβαση σε μονοπάτια
- έντονη κλίση εδάφους

Μέσα από την παρατήρηση και ανάλυση αυτών των διαφορετικών ερεθισμάτων, αναδείχθηκαν δύο βασικά συνθετικά στοιχεία που κυριαρχούν και καθορίζουν την εμπειρία του χώρου: το νερό και η βλάστηση. Αυτά τα στοιχεία δεν είναι απλώς μέρος του τοπίου, αλλά ουσιαστικά συστατικά της ολιστικής εμπειρίας που προσφέρει ο τόπος. Το νερό, με την ηρεμία και τη ροή του, δημιουργεί μια αίσθηση γαλήνης και αναζωογόνησης, ενώ η πλούσια βλάστηση, με την ένταση και τη ζωντάνια της, προσφέρει μια σταθερή σύνδεση με τη φύση.

Αυτά τα δύο στοιχεία λειτουργούν σε αρμονία, αλληλοσυμπληρώνονται και διαμορφώνουν ένα περιβάλλον όπου η φύση δεν είναι απλώς παρούσα, αλλά πρωταγωνιστεί. Αυτή η αρμονική σύνδεση μεταξύ του νερού και της βλάστησης αποτελεί τους βασικούς άξονες

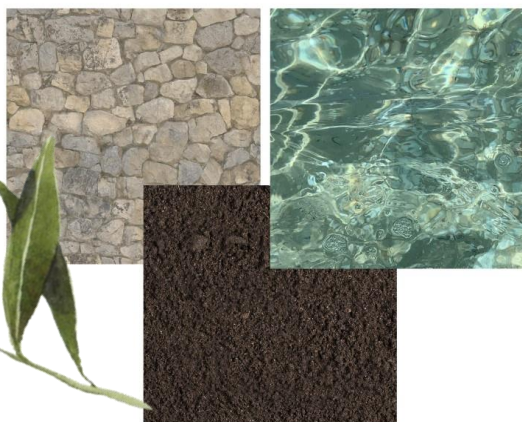
Εικόνα 36. Κοντινή λήψη φυτού της περιοχής

Εικόνα 37. Κοντινή λήψη νερού σε κίνηση

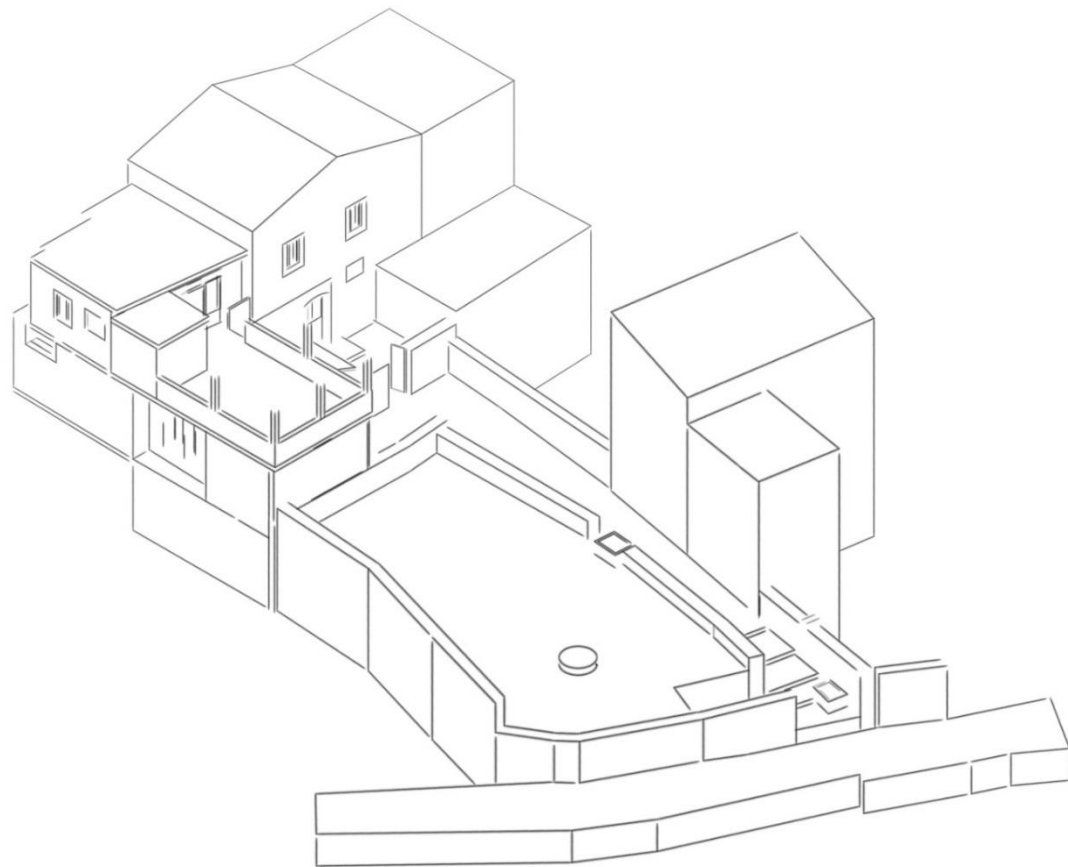
της κεντρικής ιδέας, προσφέροντας μια ολοκληρωμένη εμπειρία που ενώνει την αρχιτεκτονική με το φυσικό τοπίο.

ΜΑΤΙΕΡΑ

Η επιλογή των υλικών ακολουθεί τις αρχές της φύσης, τόσο στην υφή όσο και στην αίσθηση και θερμοκρασία που προσφέρουν αυτά στον χώρο.

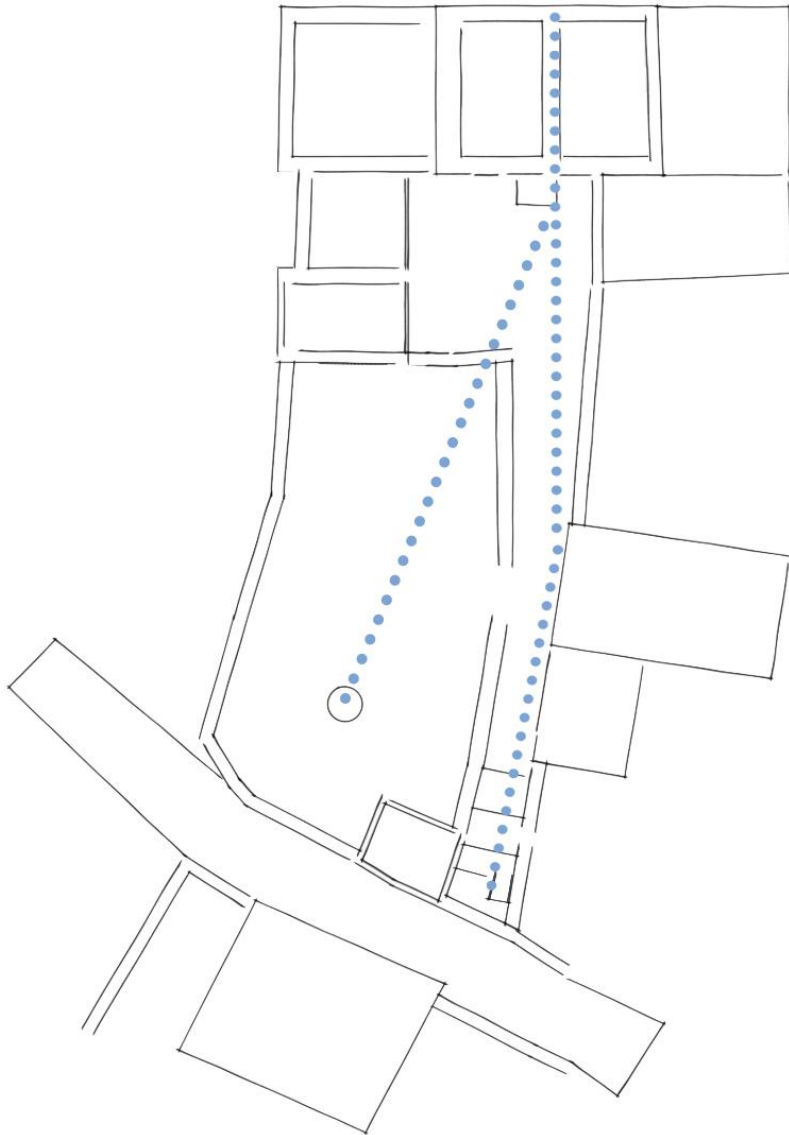
Η μελέτη του κελύφους της υπάρχουσας κατοικίας παρουσιάζει έντονη ορθοκανονικότητα και εσωστρέφεια στην κάτοψη, με περιορισμένη επαφή με τα εξωτερικά στοιχεία. Βασικός στόχος της μελέτης είναι να επιτευχθεί μεγαλύτερη επαφή με τα φυσικά στοιχεία και εξωστρέφεια του κτιρίου, διατηρώντας παράλληλα την ορθοκανονική πορεία του σχεδιασμού.

Εικόνα 38. Ισομετρική απεικόνιση της υφιστάμενης κατοικίας

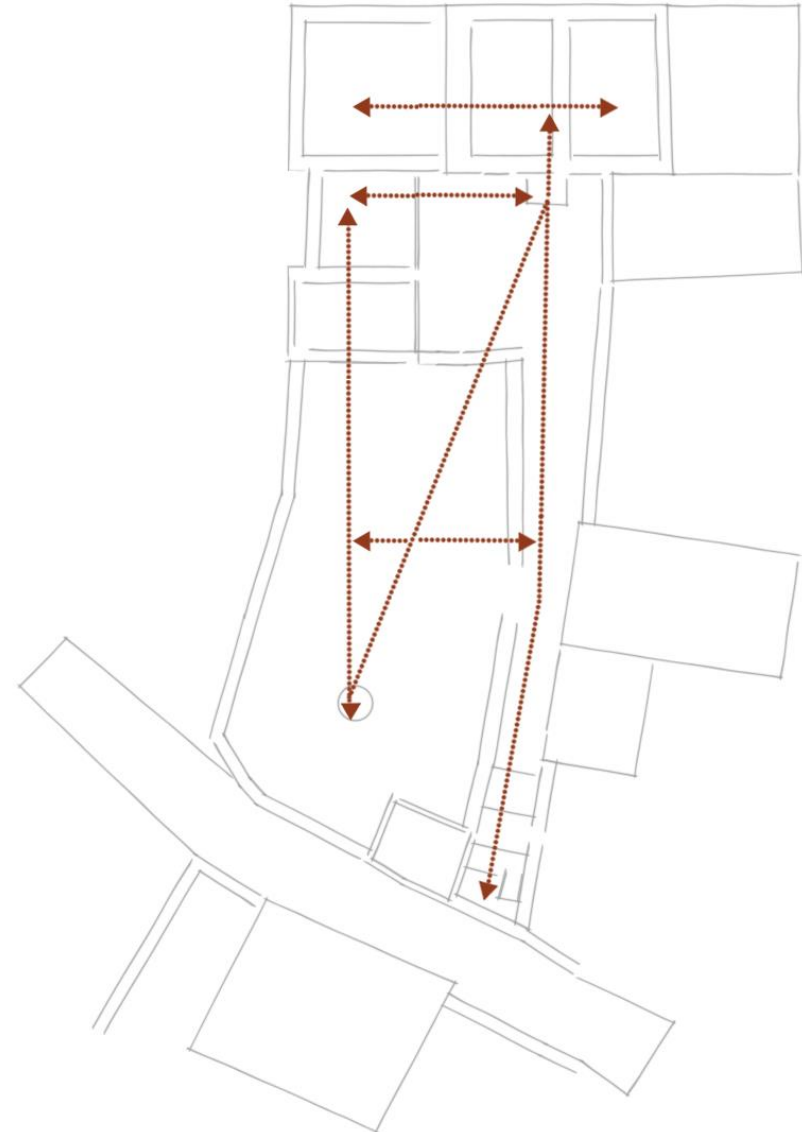
Ενοποίηση Υδάτινων Στοιχείων

Σύνδεση υδάτινων στοιχείων με την κατοικία μέσω χαράξεων.

Πυρήνας & Κίνηση

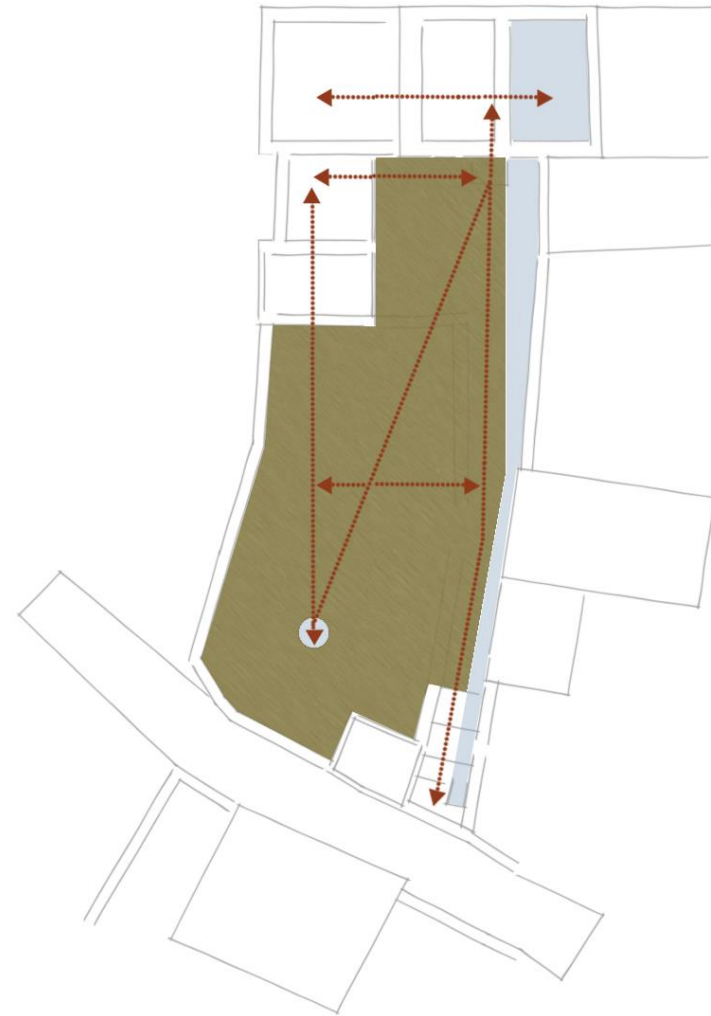
Η κεντρική είσοδος ως πυρήνας ενώνει τους χώρους και διαμορφώνει τις πορείες κίνησης.

Οι χαράξεις που σχεδιάστηκαν συνδέουν τα υδάτινα στοιχεία με την κεντρική είσοδο, η οποία λειτουργεί ως πυρήνας του σπιτιού, ενώνοντας όλους τους λειτουργικούς χώρους.

Το υδάτινο στοιχείο, ξεκινώντας από την βασική είσοδο του οικοπέδου, επεκτείνεται στους εξωτερικούς χώρους και διεισδύει στο εσωτερικό του σπιτιού, προσφέροντας ερεθίσματα που γίνονται αντιληπτά από τους χρήστες σε όλα τα επίπεδα του χώρου.

Το υδάτινο στοιχείο, ξεκινώντας από την κεντρική είσοδο του οικοπέδου, επεκτείνεται στους εξωτερικούς χώρους και διεισδύει στο εσωτερικό του σπιτιού, προσφέροντας

ερεθίσματα που γίνονται αντιληπτά από τους χρήστες σε όλα τα επίπεδα του κτιρίου.

Οι πορείες κατεύθυνσης συνδέουν τους χώρους μεταξύ τους ανάλογα με τη λειτουργία τους, ενώ οι περιοχές βλάστησης αναπτύσσονται μεταξύ αυτών των χαράξεων. Επιπλέον, ενσωματώνονται και σε τμήματα του εσωτερικού του σπιτιού, με την έντονη παρουσία της βλάστησης να αντανακλά την αφθονία του φυσικού τοπίου της Αργυρούπολης.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Σχεδιαστική μεθοδολογία

Ο πολυαισθητηριακός σχεδιασμός σε ένα κτίριο επικεντρώνεται στην ενεργοποίηση και εμπλοκή όλων των αισθήσεων (όραση, ακοή, αφή, όσφρηση και γεύση) για τη δημιουργία μιας πιο ολοκληρωμένης και ενισχυμένης εμπειρίας για τους χρήστες του κτιρίου. Η σχεδιαστική μεθοδολογία για τον πολυαισθητηριακό σχεδιασμό περιλαμβάνει διάφορα στάδια και προσεγγίσεις. Ωστόσο οι κύριες παράμετροι περιλαμβάνουν:

ΟΠΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Φωτισμός

Η ένταση, η ποιότητα και η κατανομή του φωτός, τόσο φυσικού όσο και τεχνητού, μέσα στον χώρο.

Χρώμα

Η επιλογή χρωματικής παλέτας και η ψυχολογική της επίδραση.

Γεωμετρία & Μορφή

Η σχεδίαση της αρχιτεκτονικής μορφής, οι γραμμές και οπτικές που επηρεάζουν την αντίληψη του χώρου.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Ακουστική Σχεδίαση

Περιλαμβάνει την ηχητική αντανάκλαση σε επιφάνειες μέσα στον χώρο καθώς και το έλεγχο μετάδοσης του ήχου μεταξύ διαφορετικών χώρων.

Προέλευση Ήχου

Ο τρόπος και το σημείο από όπου προέρχεται ο ήχος (π.χ. φυσικά ηχητικά στοιχεία όπως το νερό)

ΑΠΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Υφές Υλικών

Η επιλογή υλικών με διαφορετικές υφές που καλύπτουν τοίχους, δάπεδα, και έπιπλα και πως αυτές αλληλεπιδρούν με την αφή των χρηστών.

Θερμοκρασία

Η αίσθηση θερμότητας ή ψυχρότητας των υλικών, καθώς και η γενική θερμοκρασία του χώρου.

ΟΣΦΡΗΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Φυσικές Οσμές

Οι οσμές που προέρχονται από φυσικά υλικά, όπως ξύλο ή φυτό, που χρησιμοποιούνται στον χώρο.

Τεχνητές Οσμές

Η χρήση συστημάτων διάχυσης αρωμάτων που δημιουργούν συγκεκριμένες ατμόσφαιρες ή ενισχύουν τη διάθεση.

Αερισμός

Ο τρόπος που ο χώρος αερίζεται για να διατηρούνται οι οσμές υπό έλεγχο και να μην υπάρχουν ανεπιθύμητες μυρωδιές.

ΓΕΥΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Ποιότητα Αέρα

Αν και έμμεσα σχετίζεται με την όσφρηση, η καθαρότητα του αέρα μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη της γεύσης.

Σύνδεση με την Όσφρηση

Η γεύση, που είναι στενά συνδεδεμένη με την όσφρηση, μπορεί να ενισχυθεί όταν σε χώρους όπου προωθούνται συγκεκριμένες γεύσεις χρησιμοποιούνται αρωματικά στοιχεία που συνδυάζονται με αυτές.

ΚΙΝΗΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Ροή και Κίνηση στον Χώρο

Ο τρόπος με τον οποίο οι χρήστες κινούνται μέσα στον χώρο, και πώς η σχεδίαση κατευθύνει ή επιβραδύνει την κίνησή τους.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Κλιματικές Συνθήκες

Η θερμοκρασία, η υγρασία και οι συνθήκες αερισμού που επηρεάζουν το περιβάλλον του κτιρίου.

Φυσικό Περιβάλλον

Ο τρόπος που το κτίριο αλληλεπιδρά με το φυσικό περιβάλλον, όπως το φως του ήλιου, η φύση, ή το νερό.

Αυτές οι παράμετροι λαμβάνονται υπόψη σε όλη τη διαδικασία του σχεδιασμού, προκειμένου να δημιουργηθεί ένας χώρος που όχι μόνο καλύπτει τις βασικές λειτουργικές ανάγκες, αλλά και προσφέρει μια ολοκληρωμένη αισθητηριακή εμπειρία για τους χρήστες.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

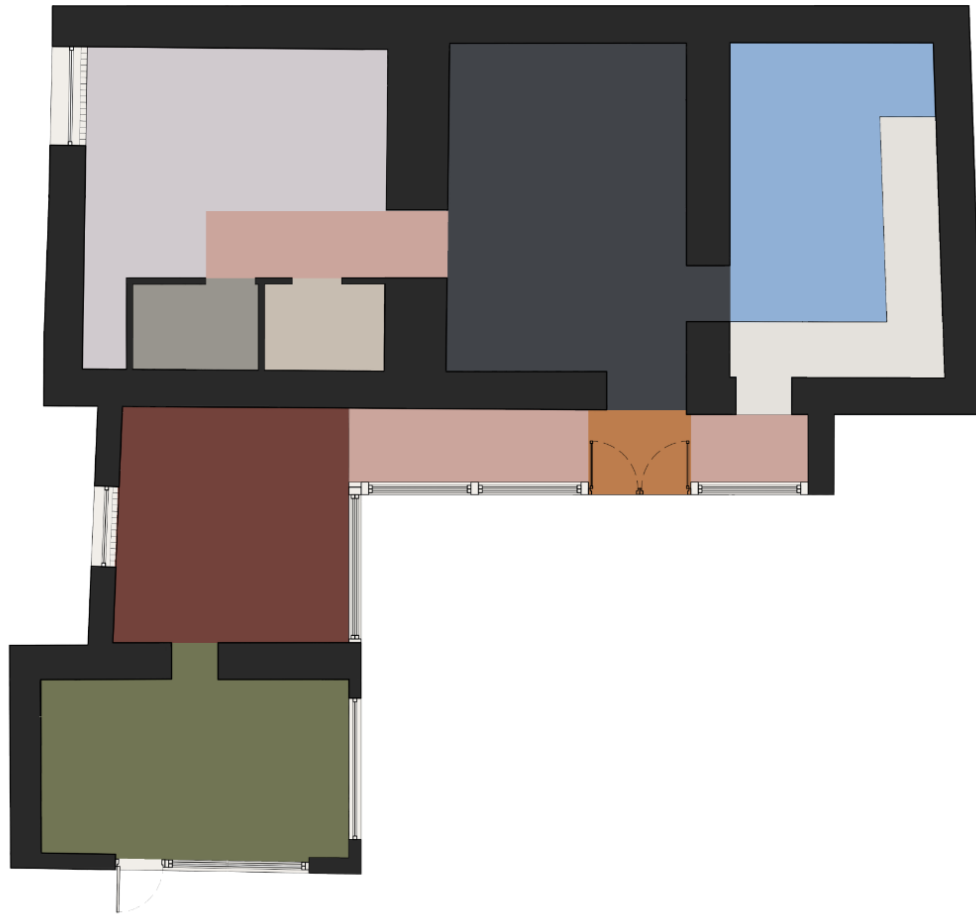
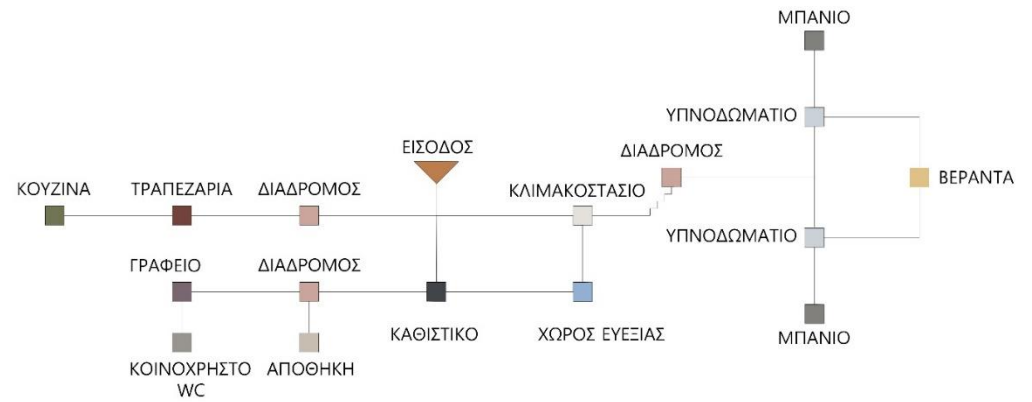
Το κτίριό μας σχεδιάζεται για προσωρινή κατοίκηση, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις και τις προτιμήσεις του σύγχρονου ανθρώπου. Οι χώροι, η διαρρύθμιση και οι παροχές προσαρμόζονται στις τρέχουσες τάσεις και τον τρόπο ζωής, με έμφαση στην άνεση, τη λειτουργικότητα σε συνδυασμό με τις αρχές του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού.

Οι κύριοι χώροι του κτιρίου περιλαμβάνουν:

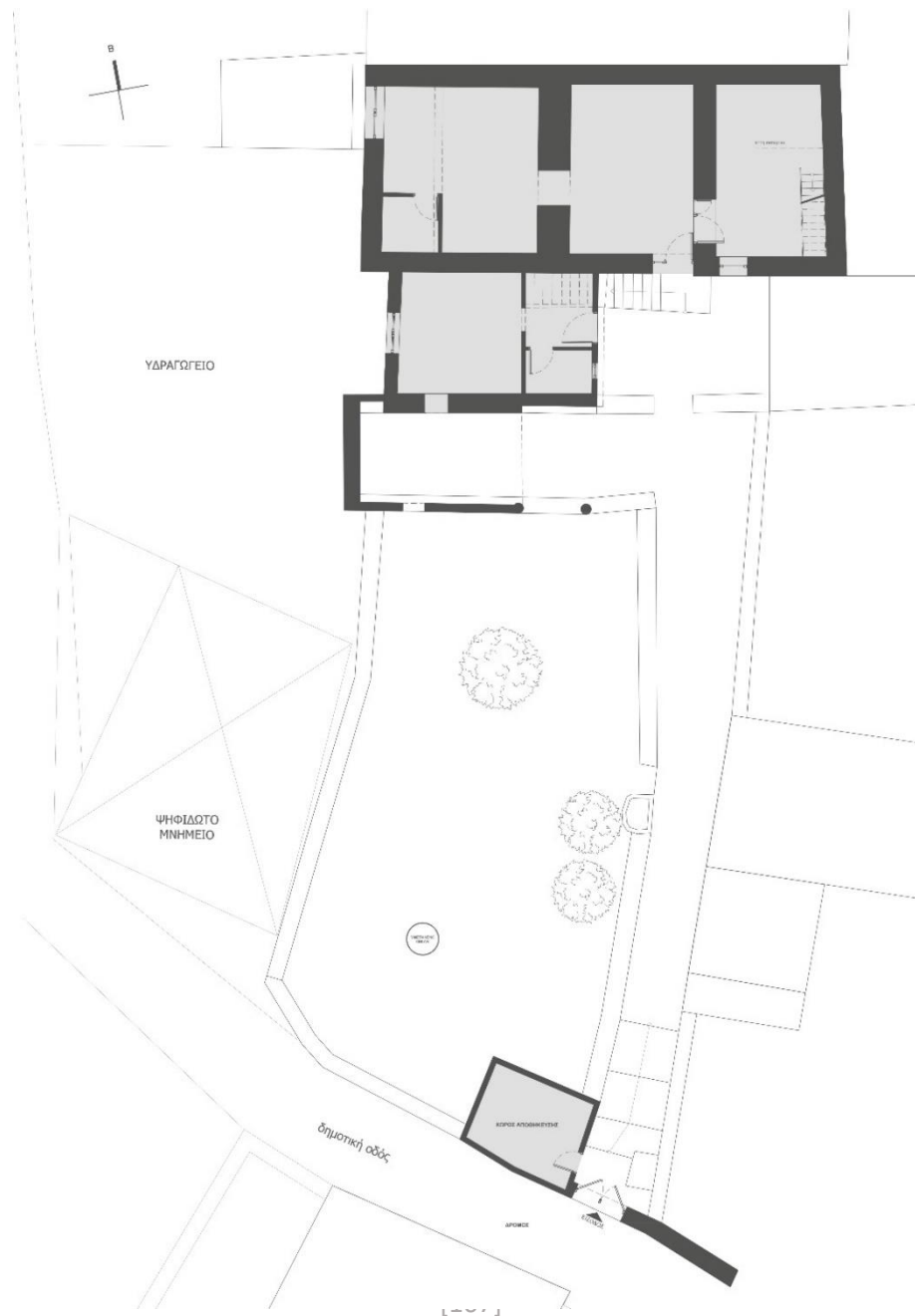
- Καθιστικό
- Τραπεζαρία
- Κουζίνα
- Χώρο ευεξίας

- Γραφείο
- Υπνοδωμάτια
- Βοηθητικούς χώρους (τουαλέτες, αποθήκη)

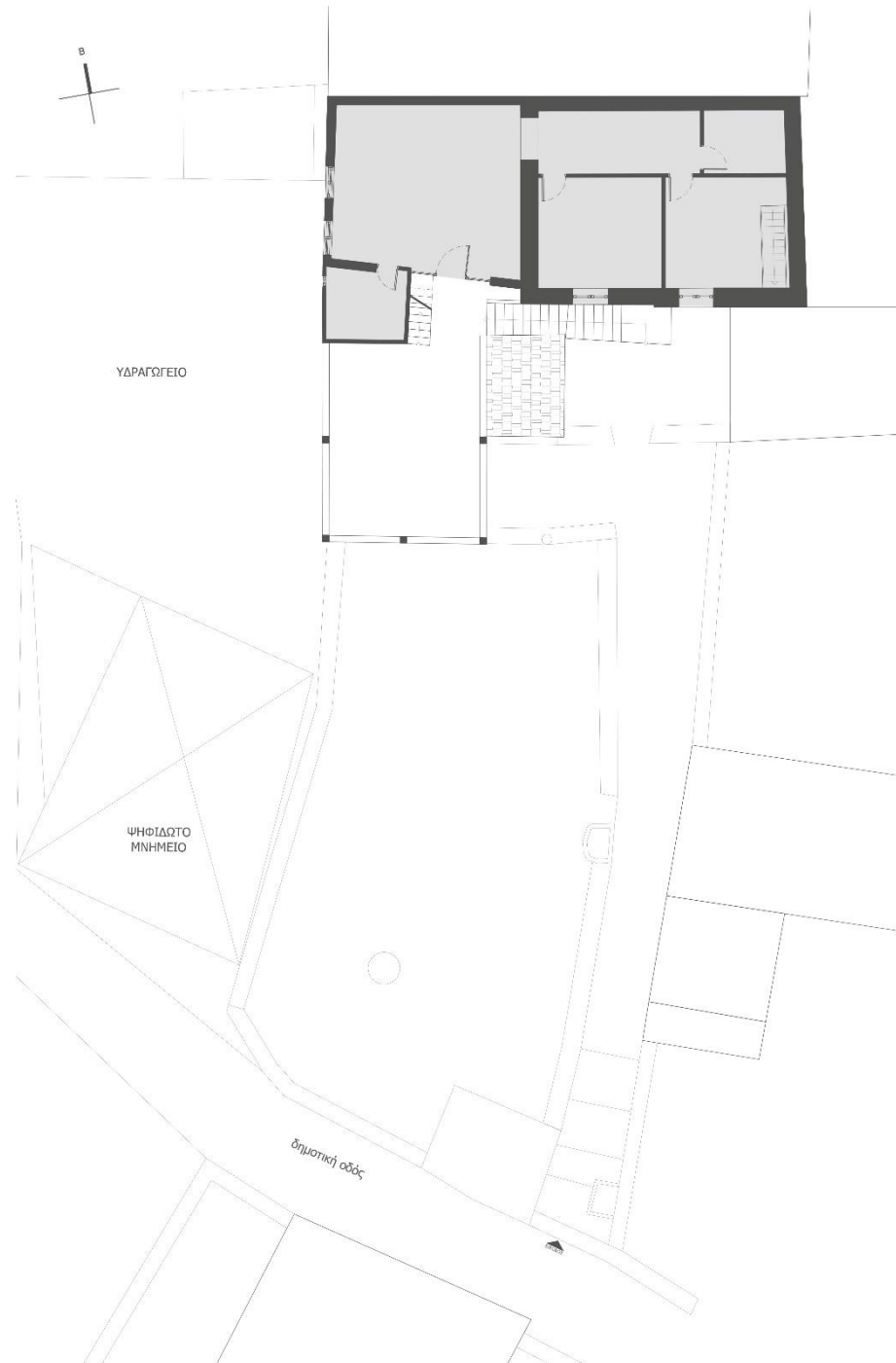
ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΧΕΔΙΑ ΚΤΙΡΙΟΥ

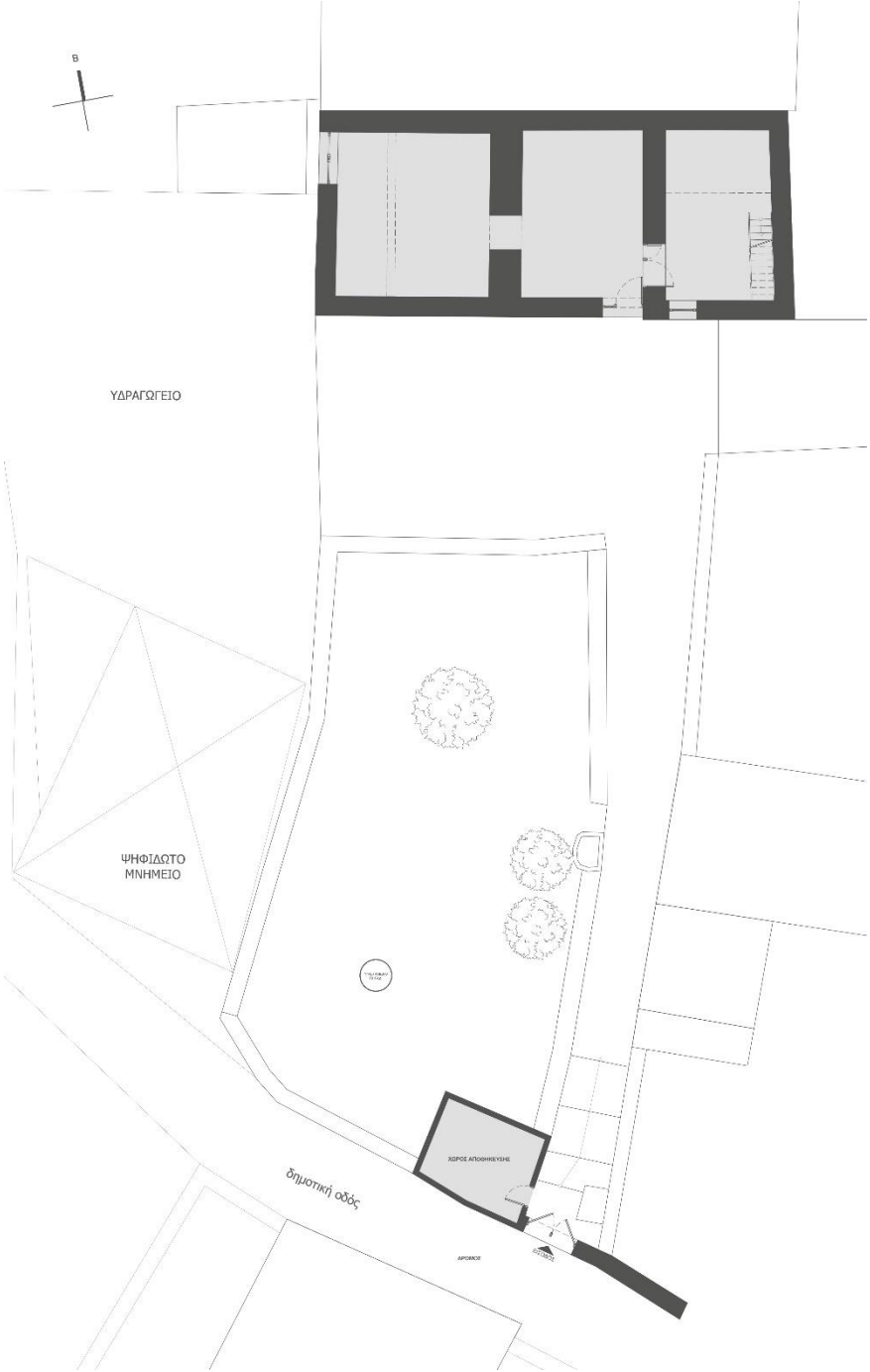

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ

**ΣΧΕΔΙΑ ΚΤΙΡΙΟΥ
ΧΩΡΙΣ
ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΕΣ
ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ**

ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ

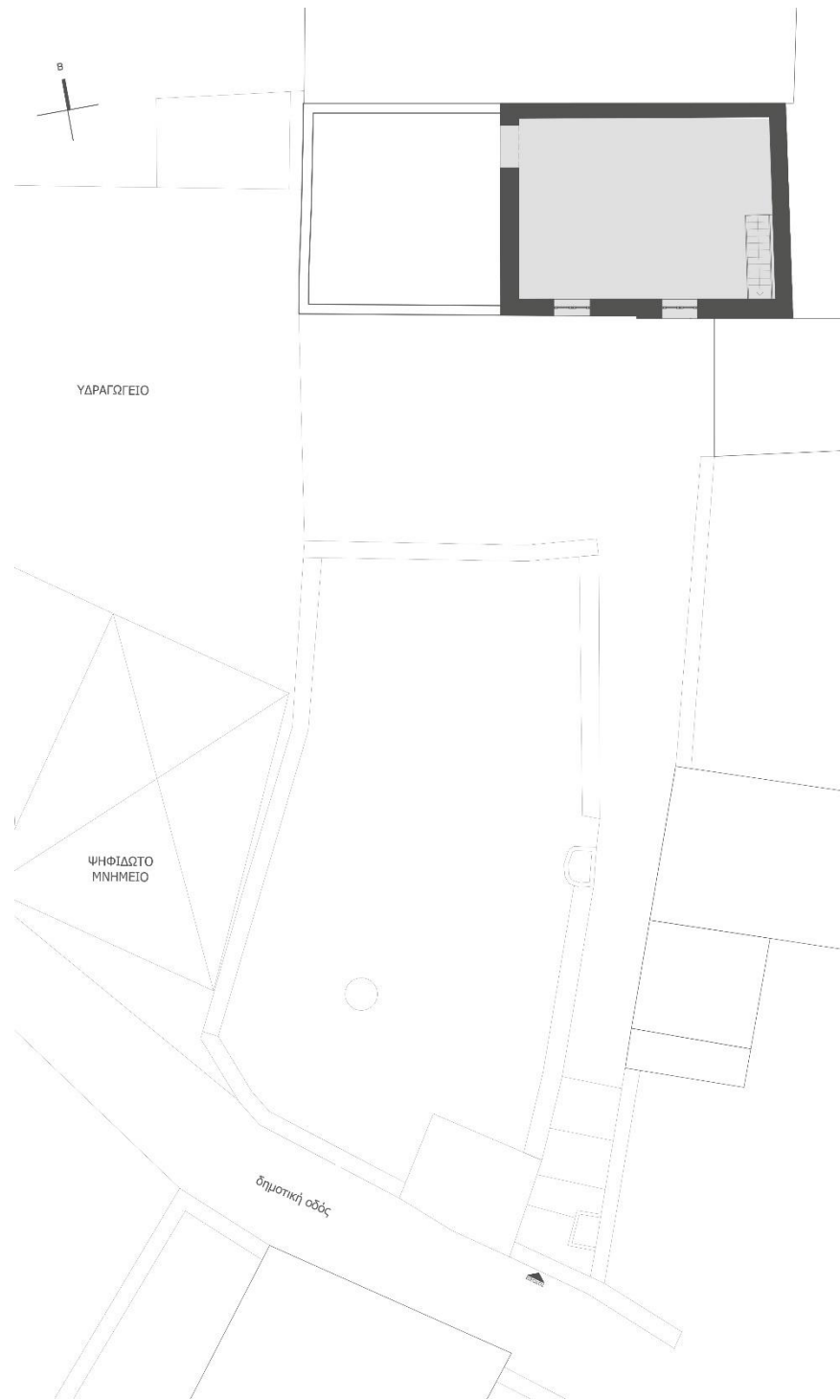
ΨΗΦΙΔΩΤΟ
ΜΝΗΜΕΙΟ

δημοτική οδός

ΧΩΡΟΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ

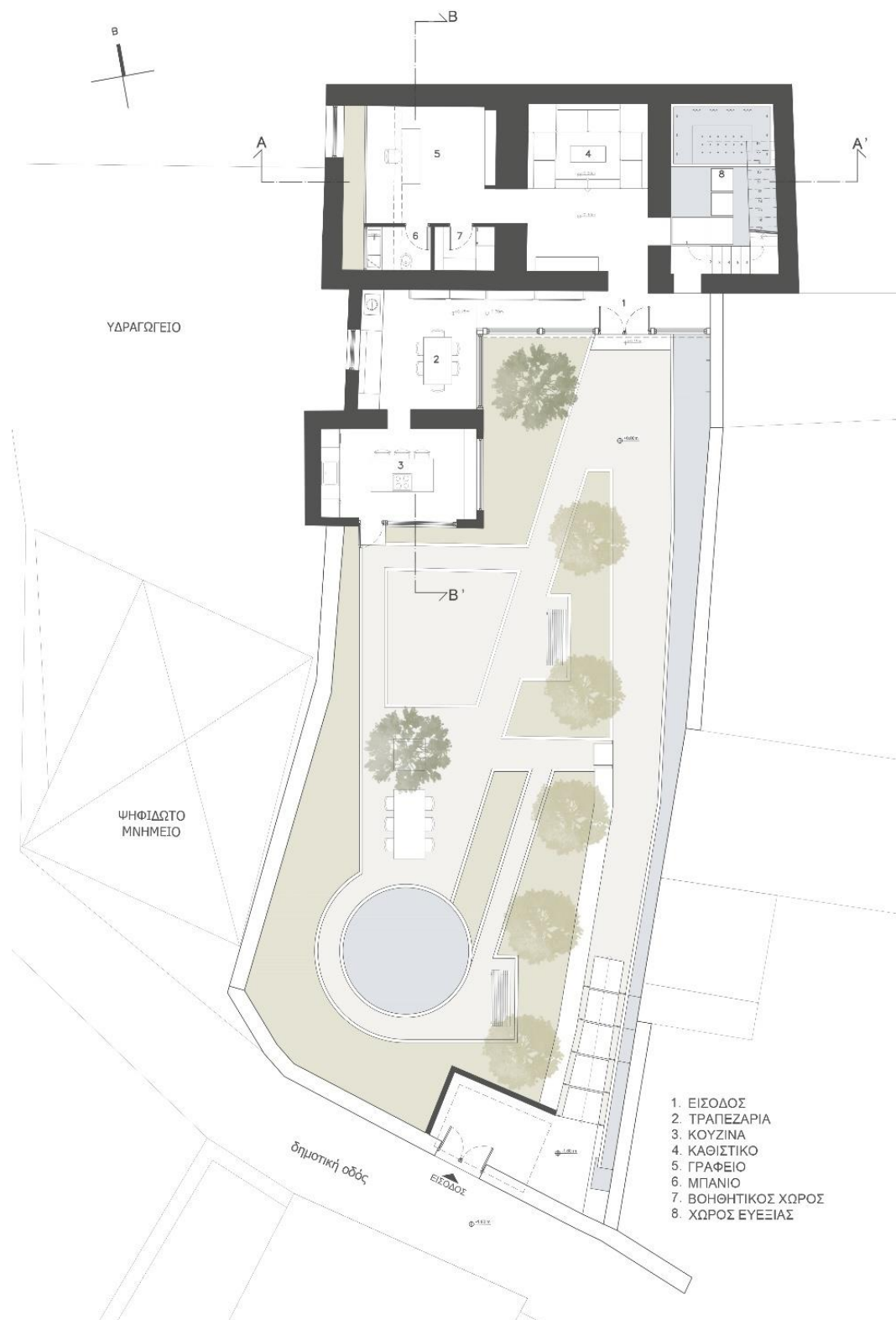
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟ

ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΟΥ

ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ

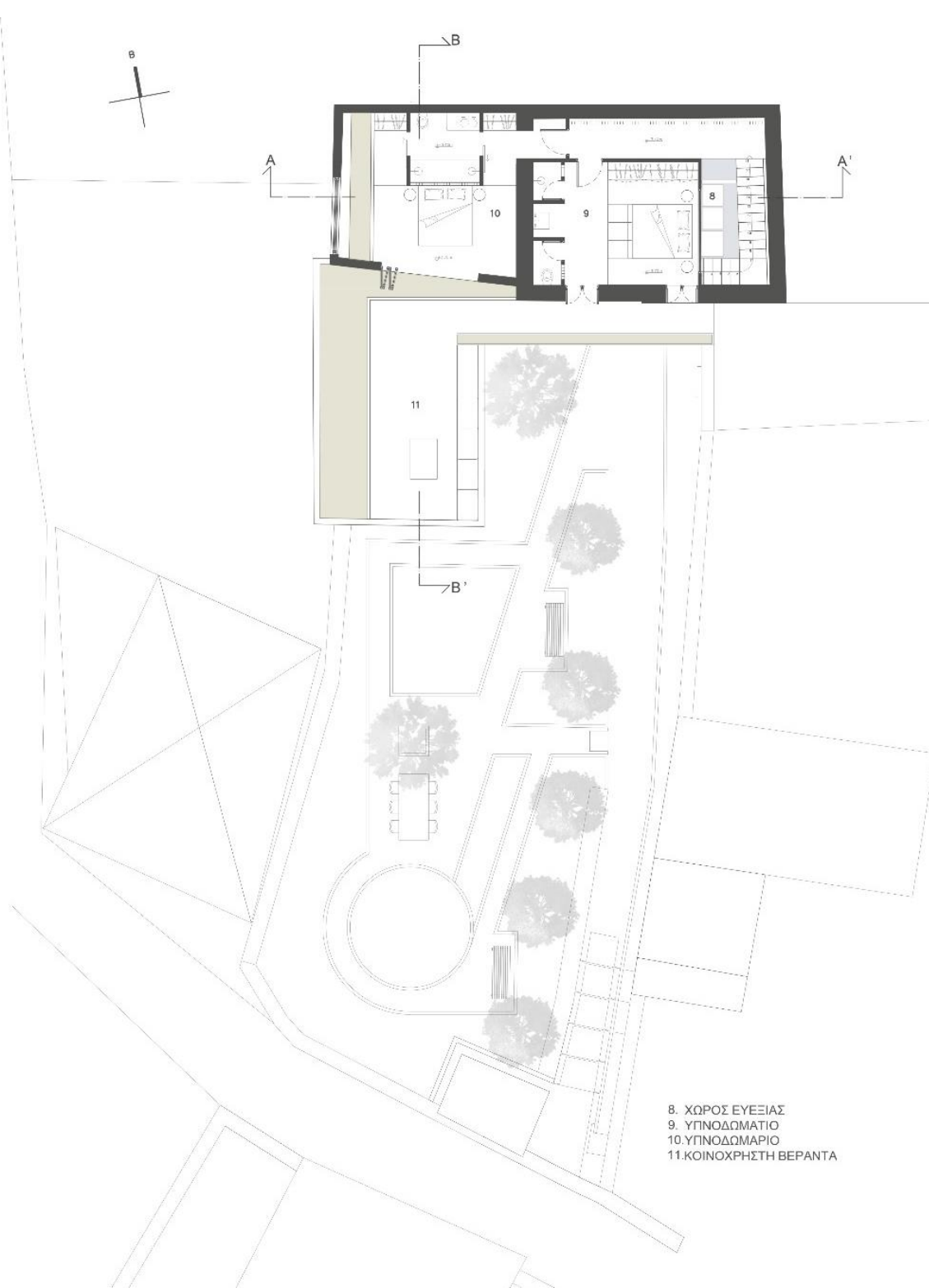
ΨΗΦΙΔΩΤΟ
ΜΝΗΜΕΙΟ

δημοτική οδός

ΕΙΣΟΔΟΣ

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟ

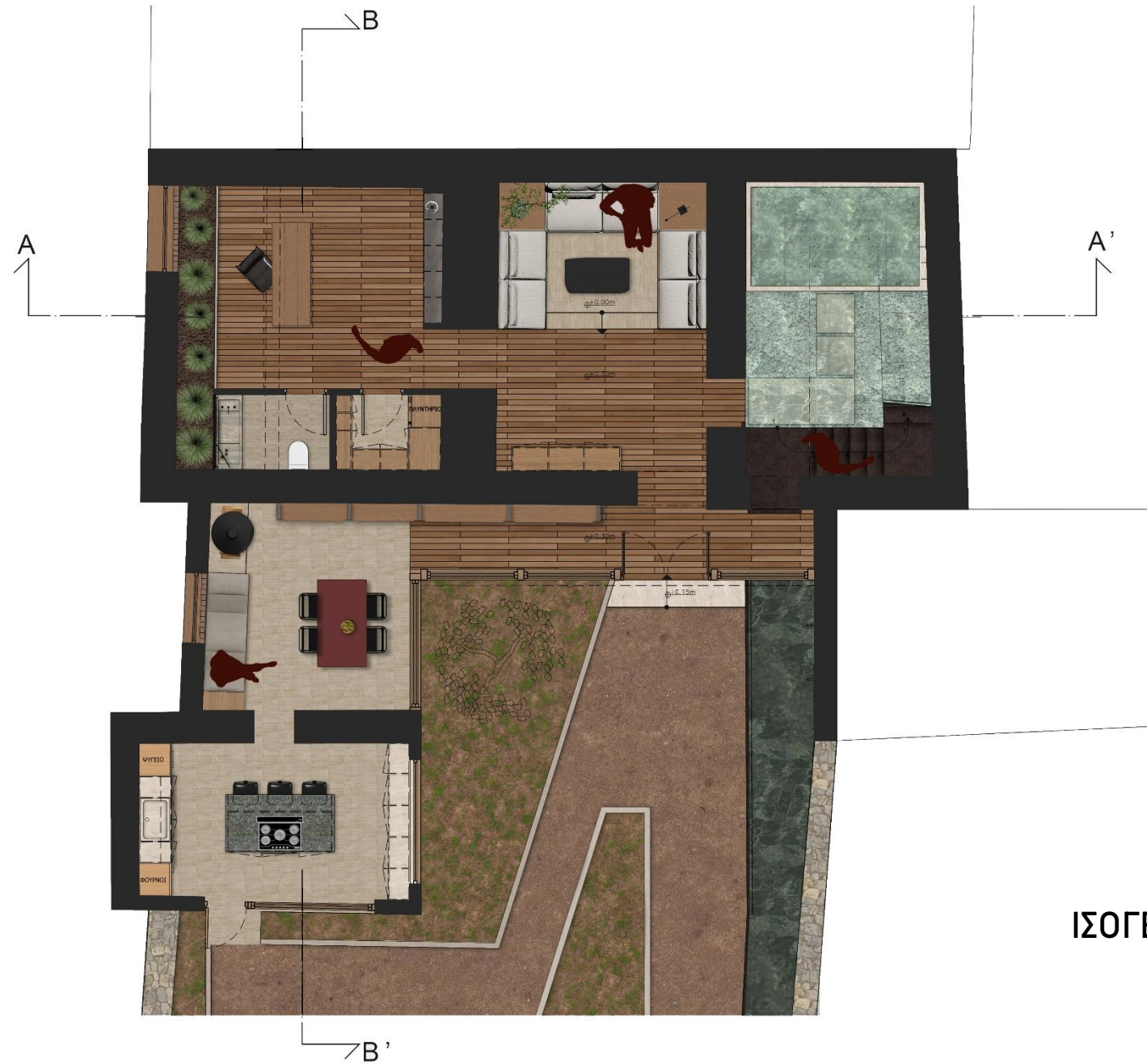
1. ΕΙΣΟΔΟΣ
2. ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑ
3. ΚΟΥΖΙΝΑ
4. ΚΑΘΙΣΤΙΚΟ
5. ΓΡΑΦΕΙΟ
6. ΜΠΑΝΙΟ
7. ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ
8. ΧΩΡΟΣ ΕΥΕΞΙΑΣ

ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ

- 8. ΧΩΡΟΣ ΕΥΕΞΙΑΣ
- 9. ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΟ
- 10. ΥΠΝΟΔΩΜΑΡΙΟ
- 11. ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΗ ΒΕΡΑΝΤΑ

ΧΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΨΕΙΣ

ΙΣΟΓΕΙΟ

ΟΡΟΦΟΣ

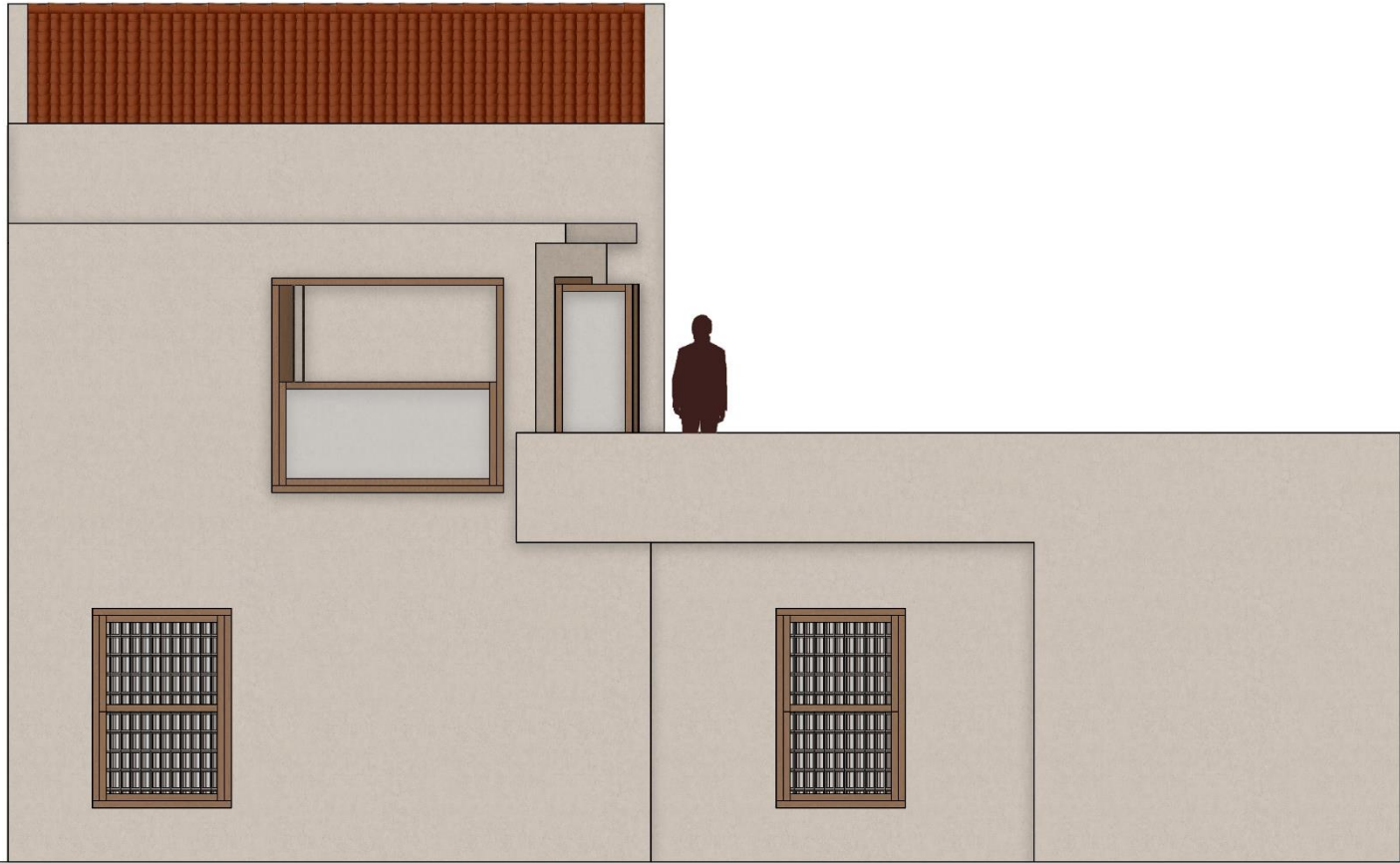

NOTIA ΟΨΗ

+8.60m

+6.40m

+4.30m

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

+8.60m

+3.70m

+0.30m
+0.00m

TOMH A-A'

TOMH B-B'

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ

1. Ροή Νερού

Η διαδρομή του νερού κατευθύνει τον χρήστη από την είσοδο προς το εσωτερικό, ενισχύοντας την αίσθηση σύνδεσης.

2. Σχέση με τη Φύση

Εξώστες, ημιυπαίθριοι χώροι και μεγάλα ανοίγματα ενώνουν εσωτερικό και εξωτερικό χώρο.

3. Σκάλα και Νερό

Η σκάλα τοποθετείται κοντά στο υδάτινο στοιχείο, ενισχύοντας την αλληλεπίδραση.

4. Επίπεδα

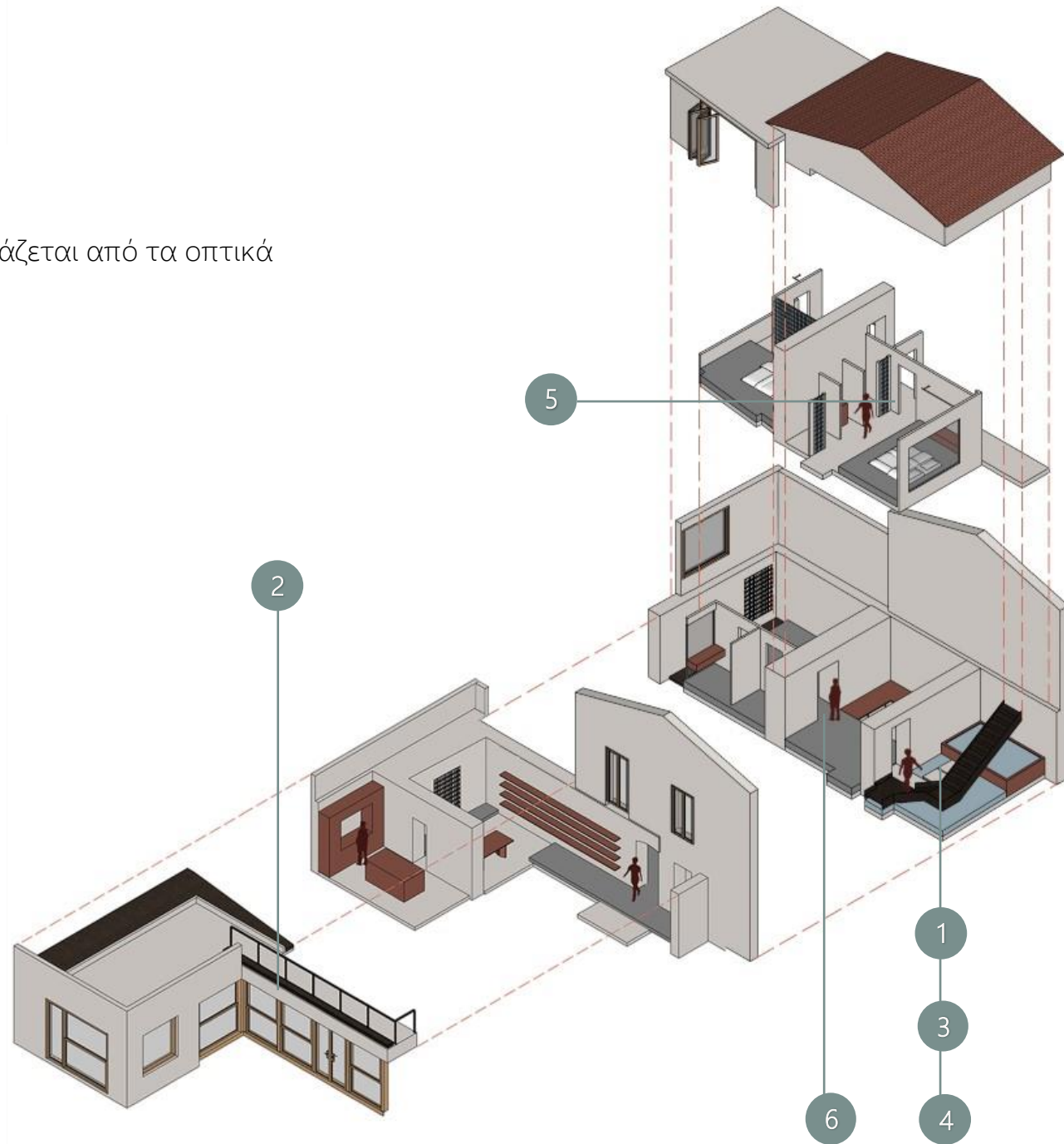
Ο σχεδιασμός ενισχύει τη σύνδεση μεταξύ των επιπέδων μέσω φυσικών ερεθισμάτων.

5. Υλικότητες

Διαφορετικά υλικά ανά επίπεδο δημιουργούν μια ενιαία αλλά ποικιλόμορφη ατμόσφαιρα.

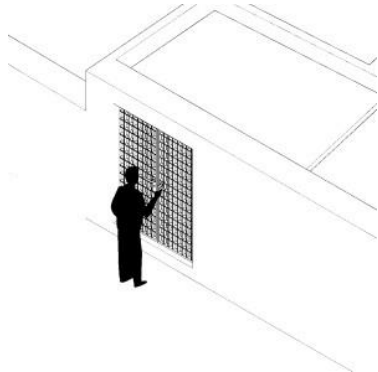
6. Οπτικές & Υλικά

Η αντίληψη του χώρου επηρεάζεται από τα οπτικά και υλικά στοιχεία.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ

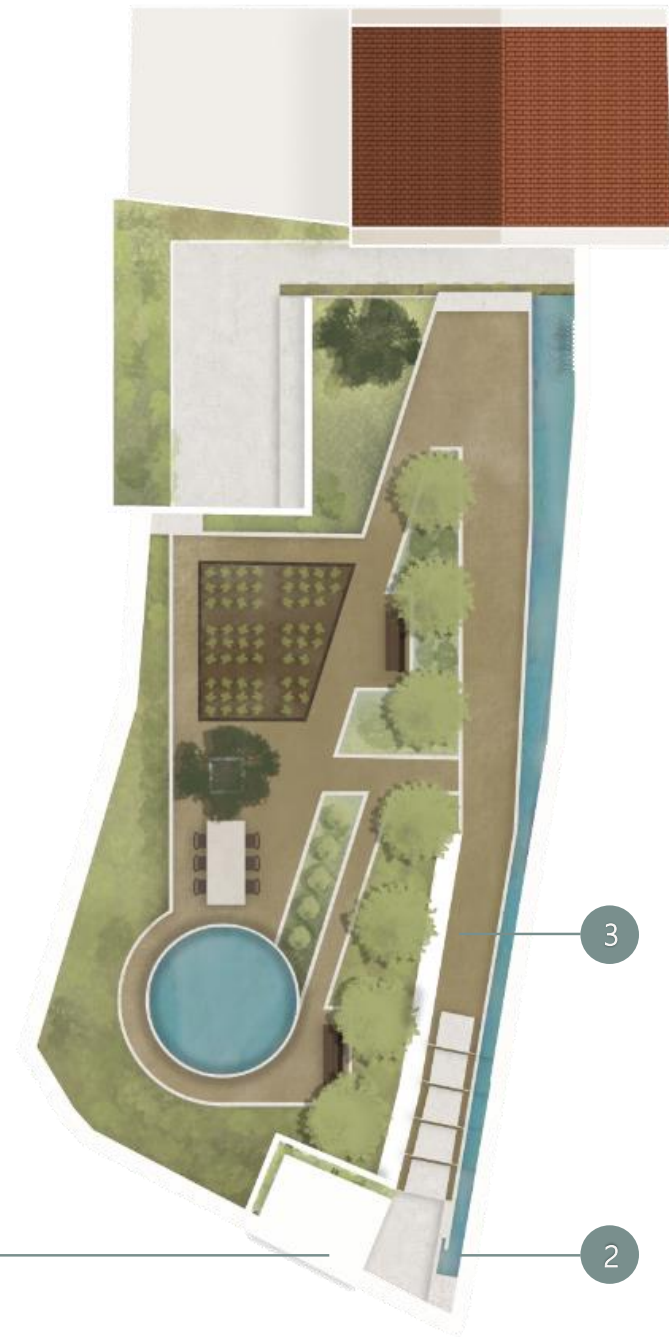
- 1 Διάτρητη μεταλλική πόρτα που επιτρέπει την αλληλεπίδραση με εξωτερικά ερεθίσματα

- 2 Ροή νερού που καταλιβάθος για διαφοροποιημένη ακουστική εμπειρία

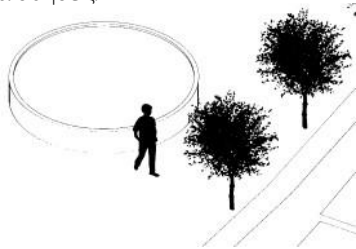

- 3 Διαδρομή ανάμεσα σε υδάτινο στοιχείο και συστάδα δέντρων προς την είσοδο του κτιρίου

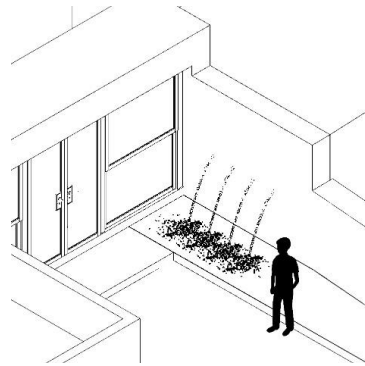
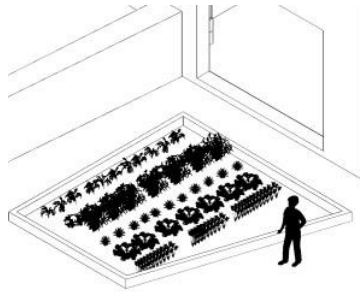
4

Στοιχείο νερού σχεδιασμένη για την αίσθηση αναζωογόνησης, ενεργοποιώντας και εμπλουτίζοντας τις ανθρώπινες αισθήσεις.

5

Καλλιεργημένος χώρος ως πηγή φρεσκάδας και οπτικής αρμονίας

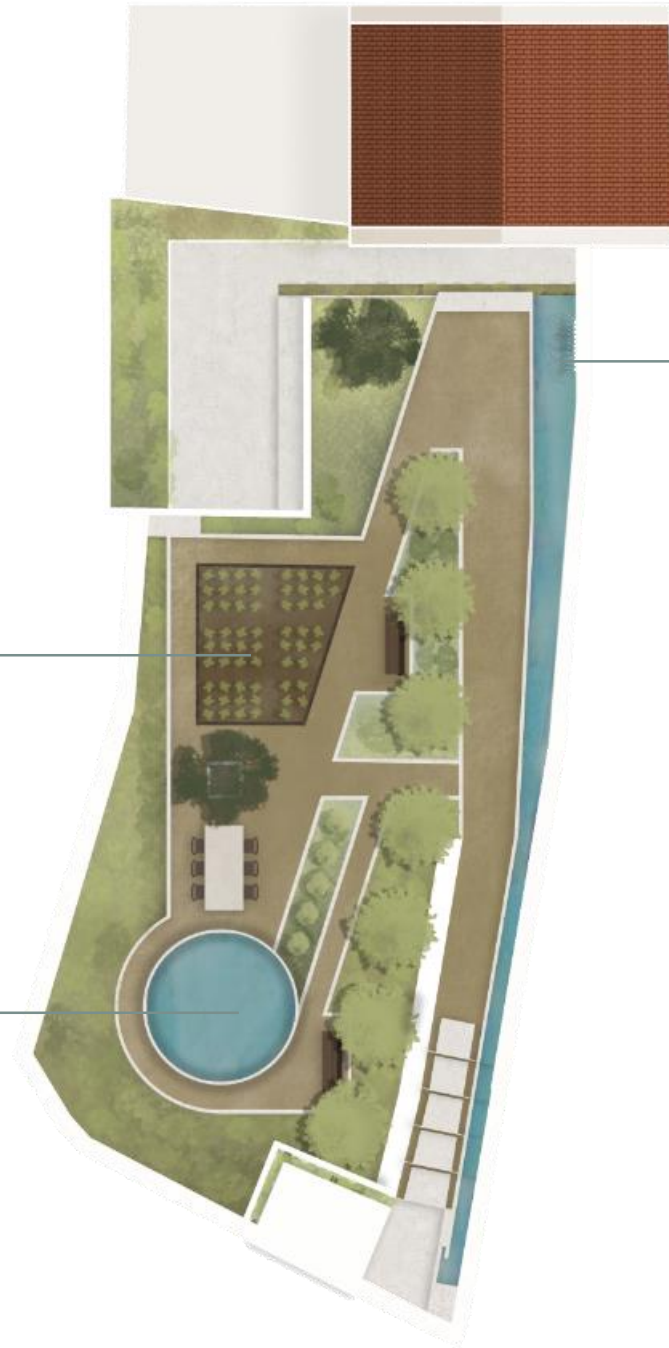
6

Ροή Νερού που Δημιουργεί Διαδρομή και Καθοδηγεί την Κίνηση στον Χώρο

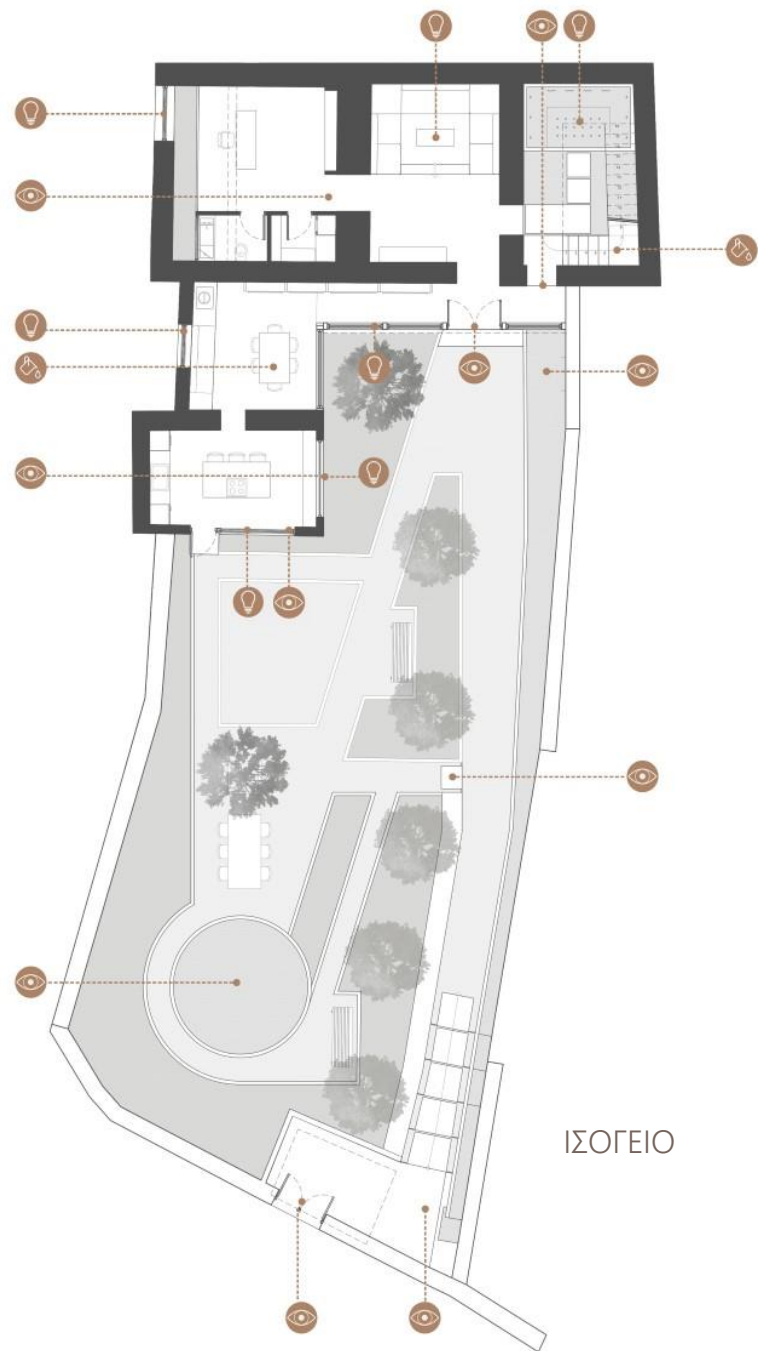
5

4

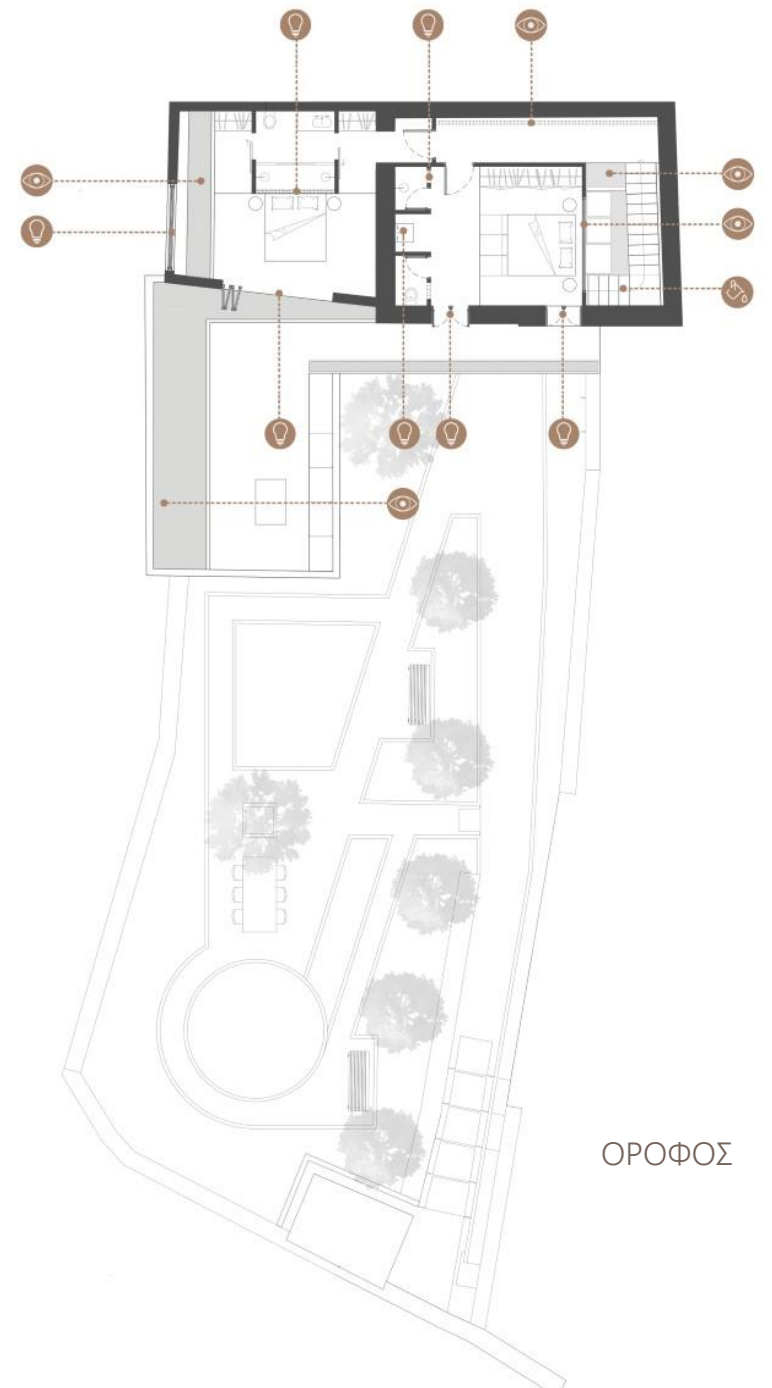
6

ΟΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

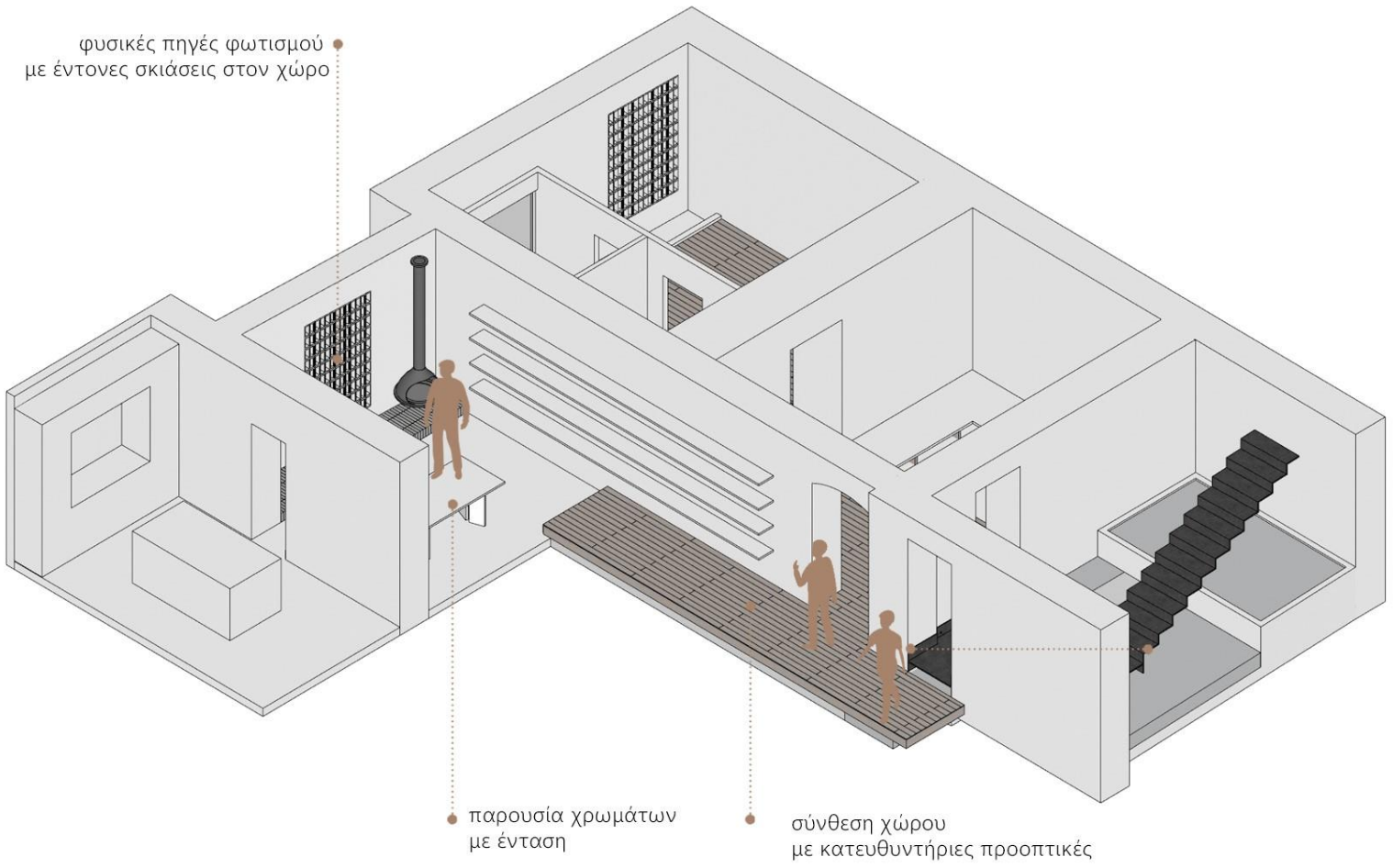

ΙΣΟΓΕΙΟ

ΟΡΟΦΟΣ

ΙΣΟΓΕΙΟ

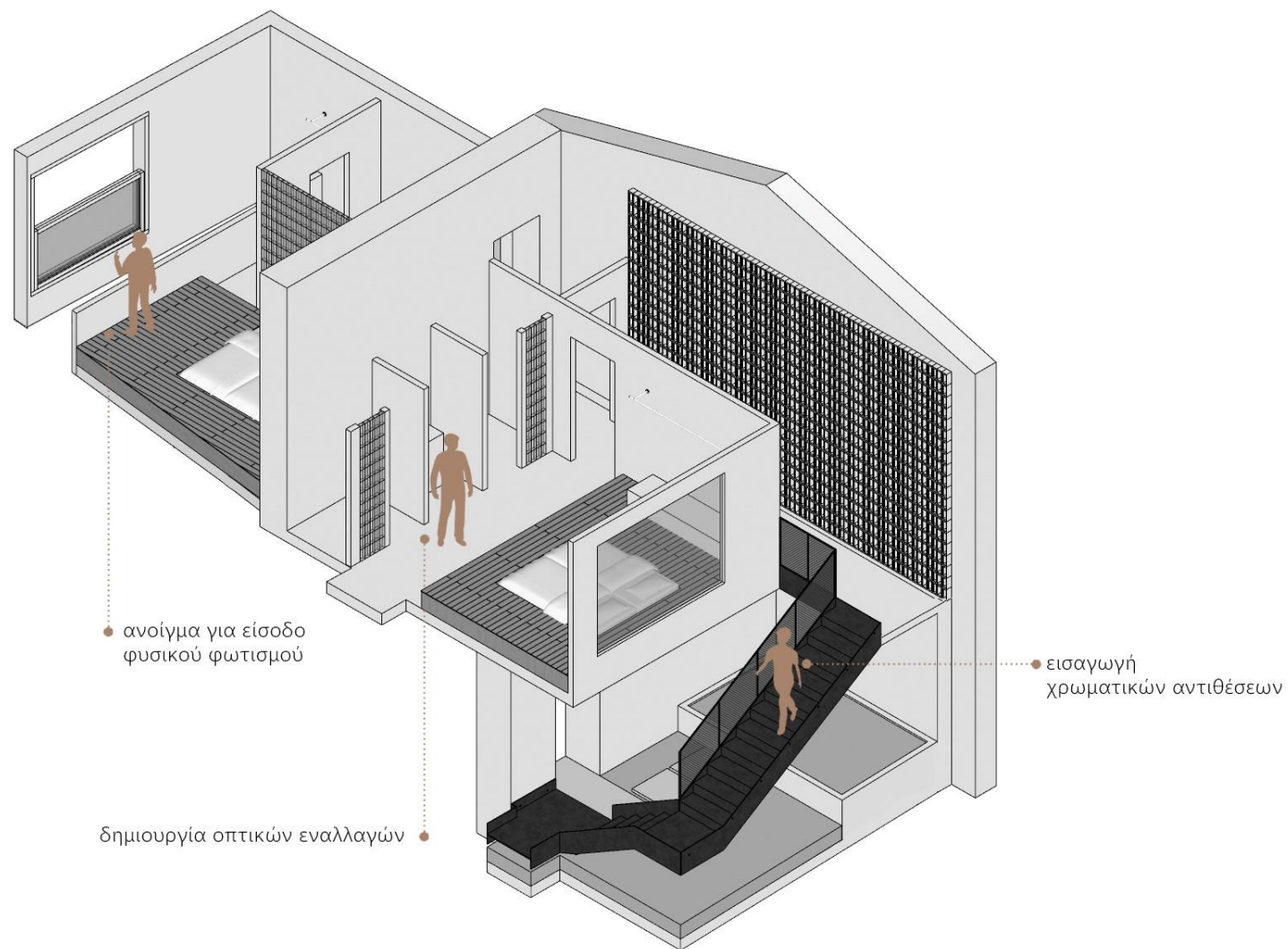

ΦΩΤΙΣΜΟΣ
φυσικές και τεχνητές πηγές φωτός

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ
γραμμές, σχήματα και προοπτικές που διαμορφώνουν την αντίληψη του χώρου

ΧΡΩΜΑ
εφαρμογή χρωματικής παλέτας

ΟΡΟΦΟΣ

ΦΩΤΙΣΜΟΣ

φυσικές και τεχνητές πηγές φωτός

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ

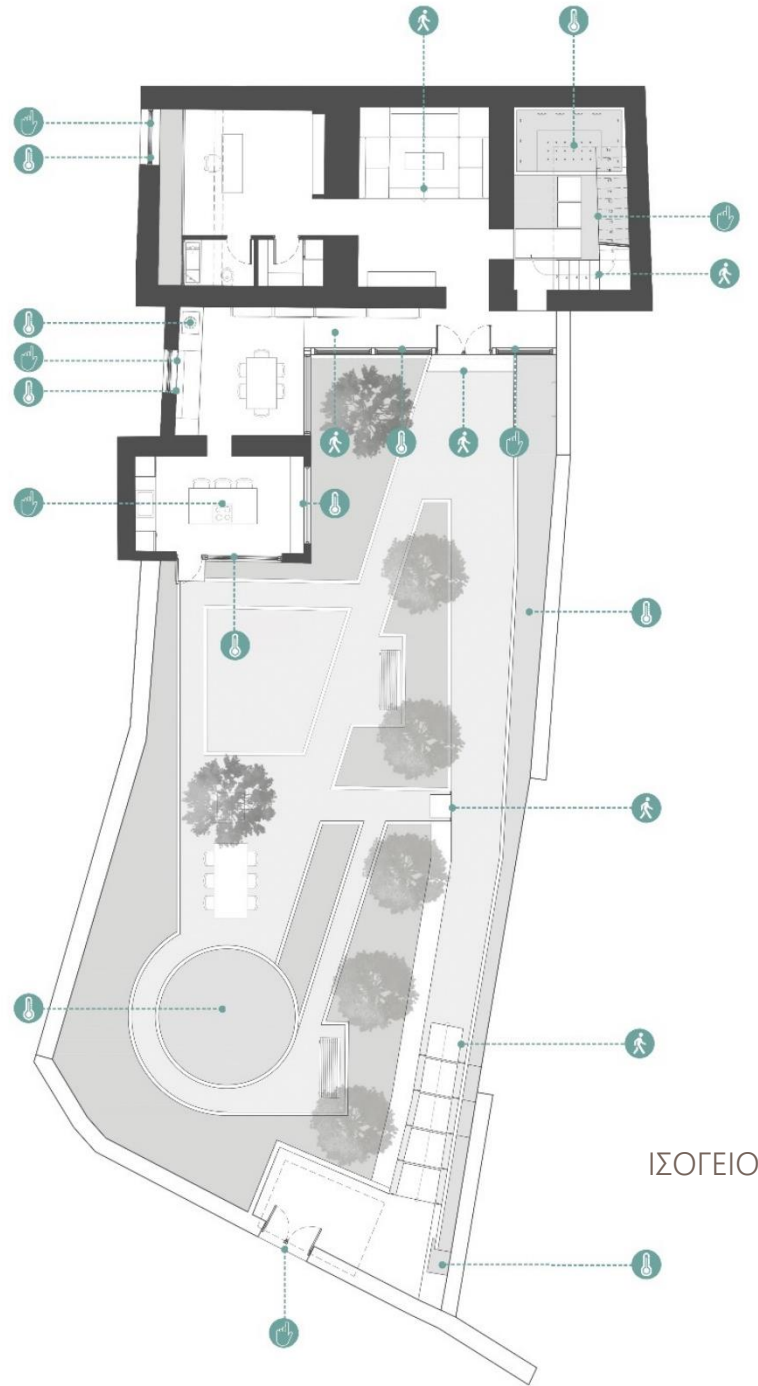
γραμμές, σχήματα και προοπτικές που διαμορφώνουν την αντίληψη του χώρου

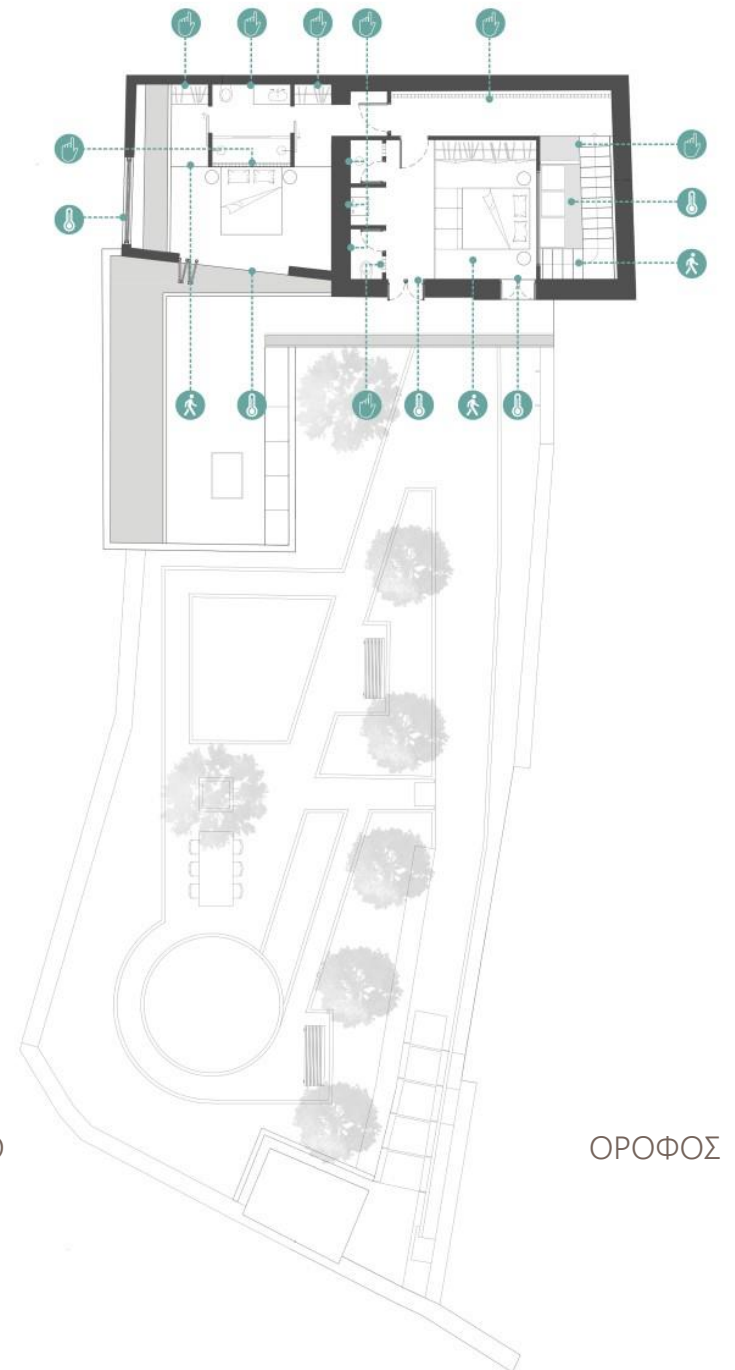
ΧΡΩΜΑ

εφαρμογή χρωματικής παλέτας

ΑΠΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

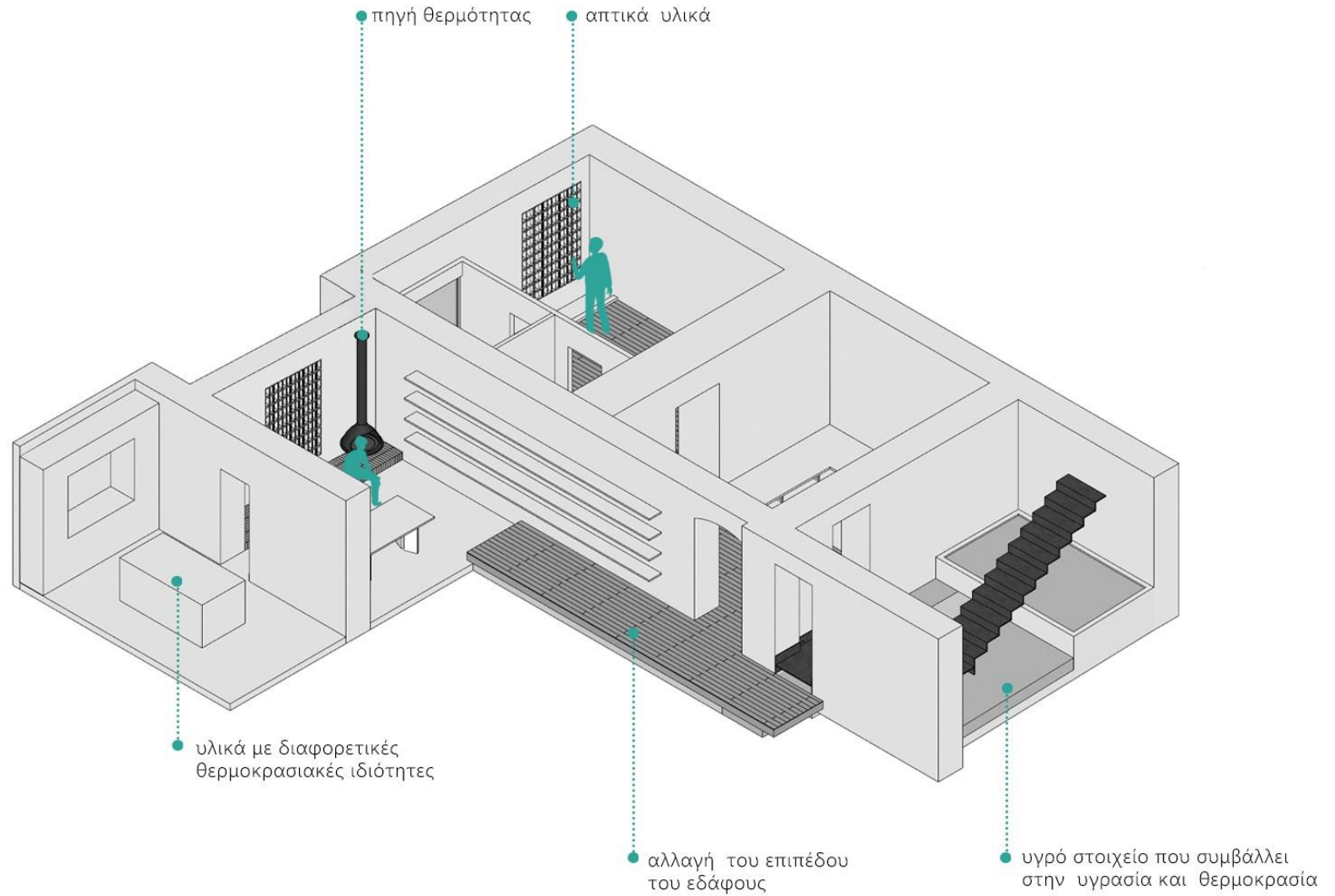

ΙΣΟΓΕΙΟ

ΟΡΟΦΟΣ

ΙΣΟΓΕΙΟ

ΑΠΤΙΚΕΣ ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ
άγγιγμα, βάρος, υφή των υλικών

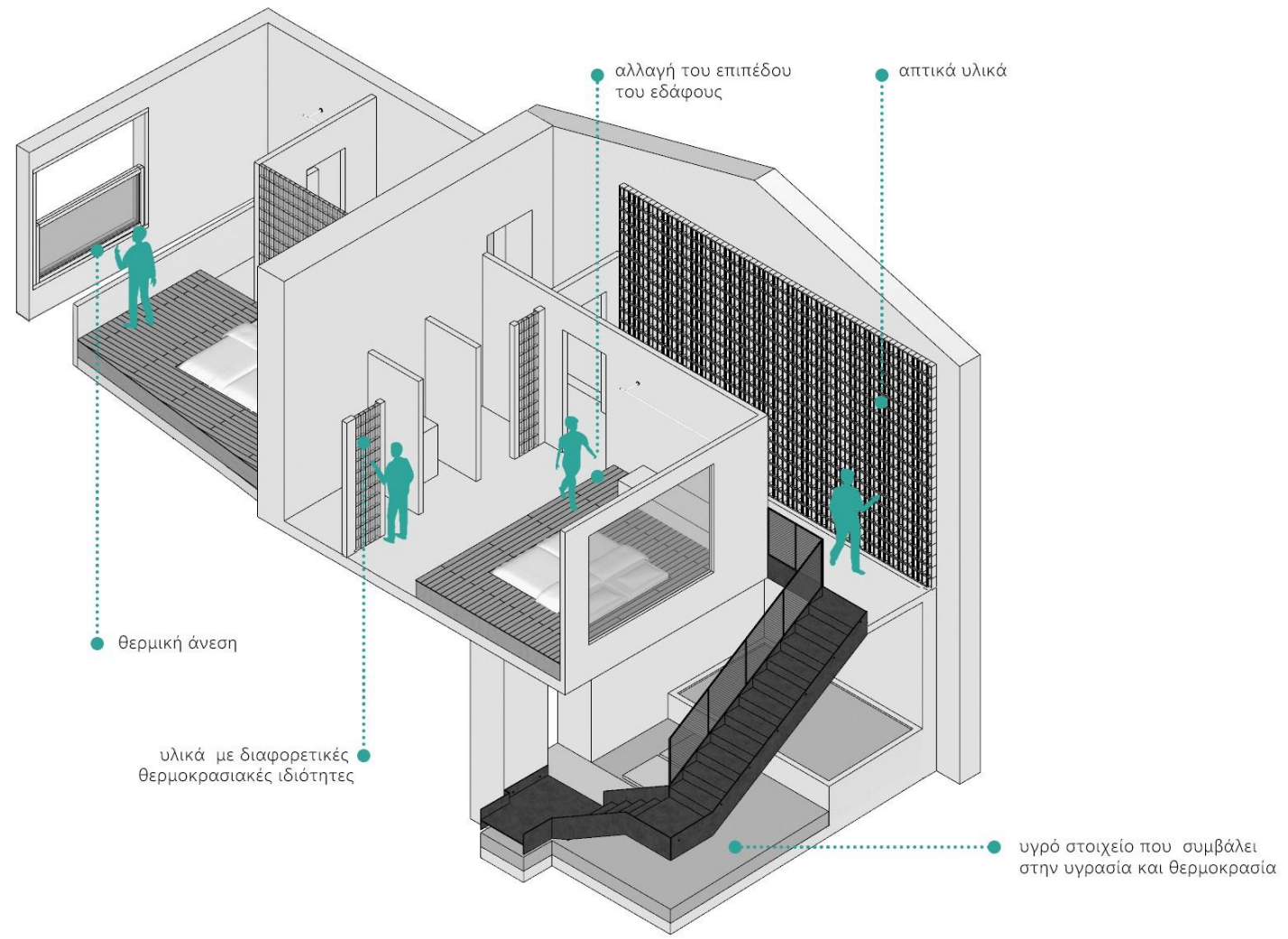

ΘΕΡΜΙΚΕΣ ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ
θερμοκρασία, υγρασία, υγρότητα και ξηρότητα των υλικών

ΚΙΝΑΙΣΘΗΣΗ
αίσθηση της κίνησης, της θέσης και της ισορροπίας του σώματος στον χώρο

ΟΡΟΦΟΣ

ΑΠΤΙΚΕΣ ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ
άγγιγμα, βάρος, υφή των υλικών

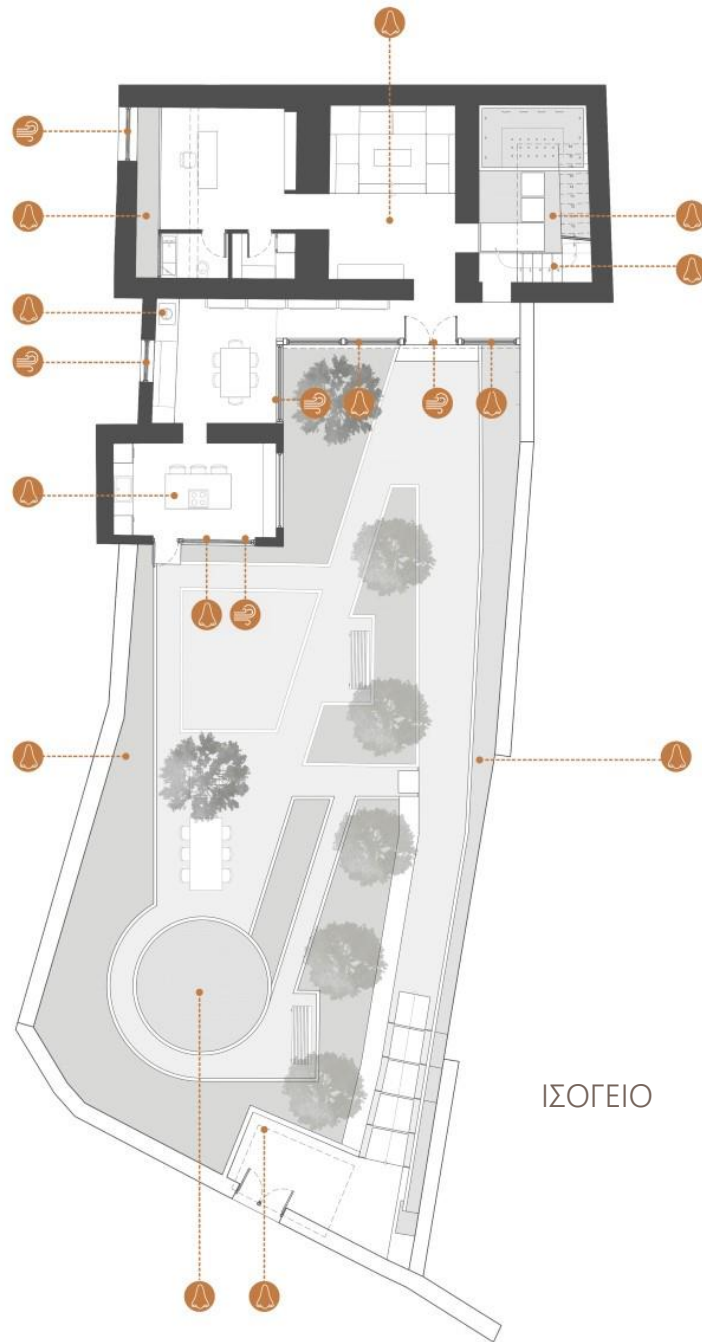

ΘΕΡΜΙΚΕΣ ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ
θερμοκρασία, υγρασία, υγρότητα και ξηρότητα των υλικών

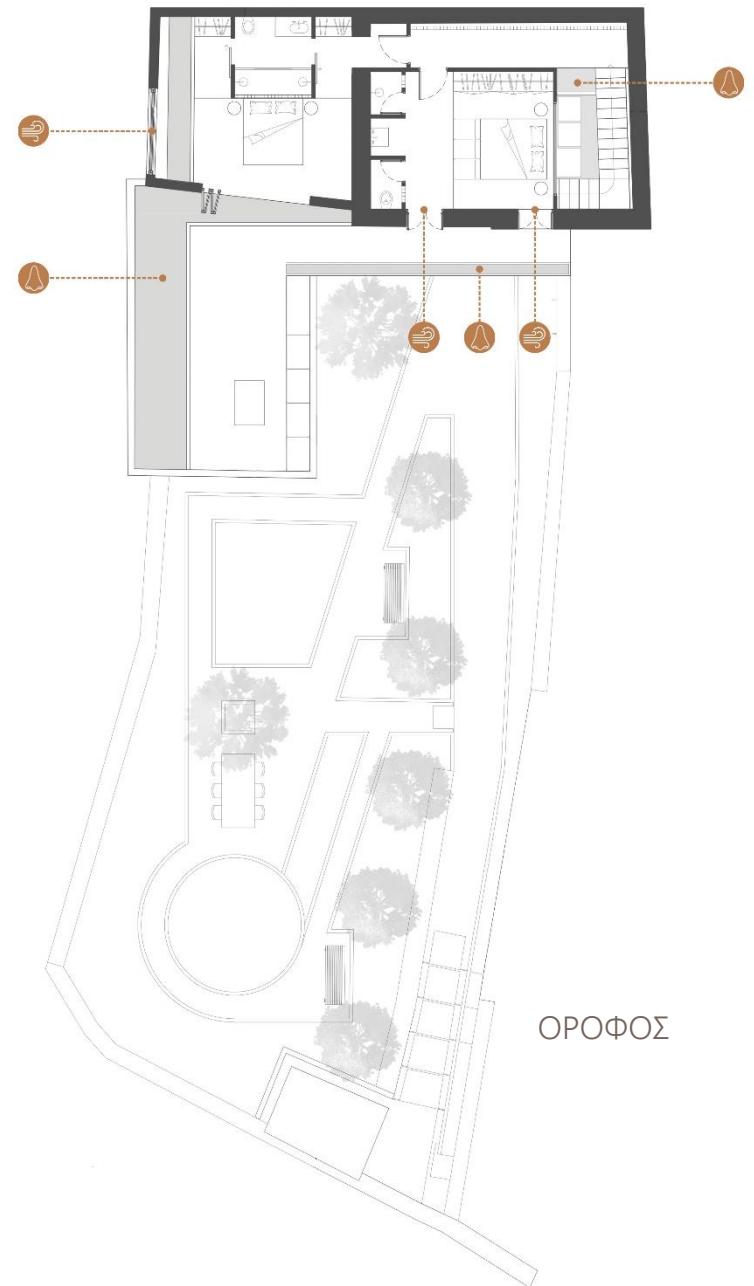

ΚΙΝΑΙΣΘΩΣΗ
αίσθηση της κίνησης, της θέσης και της ισορροπίας του σώματος στον χώρο

ΟΣΦΡΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΡΙΑ

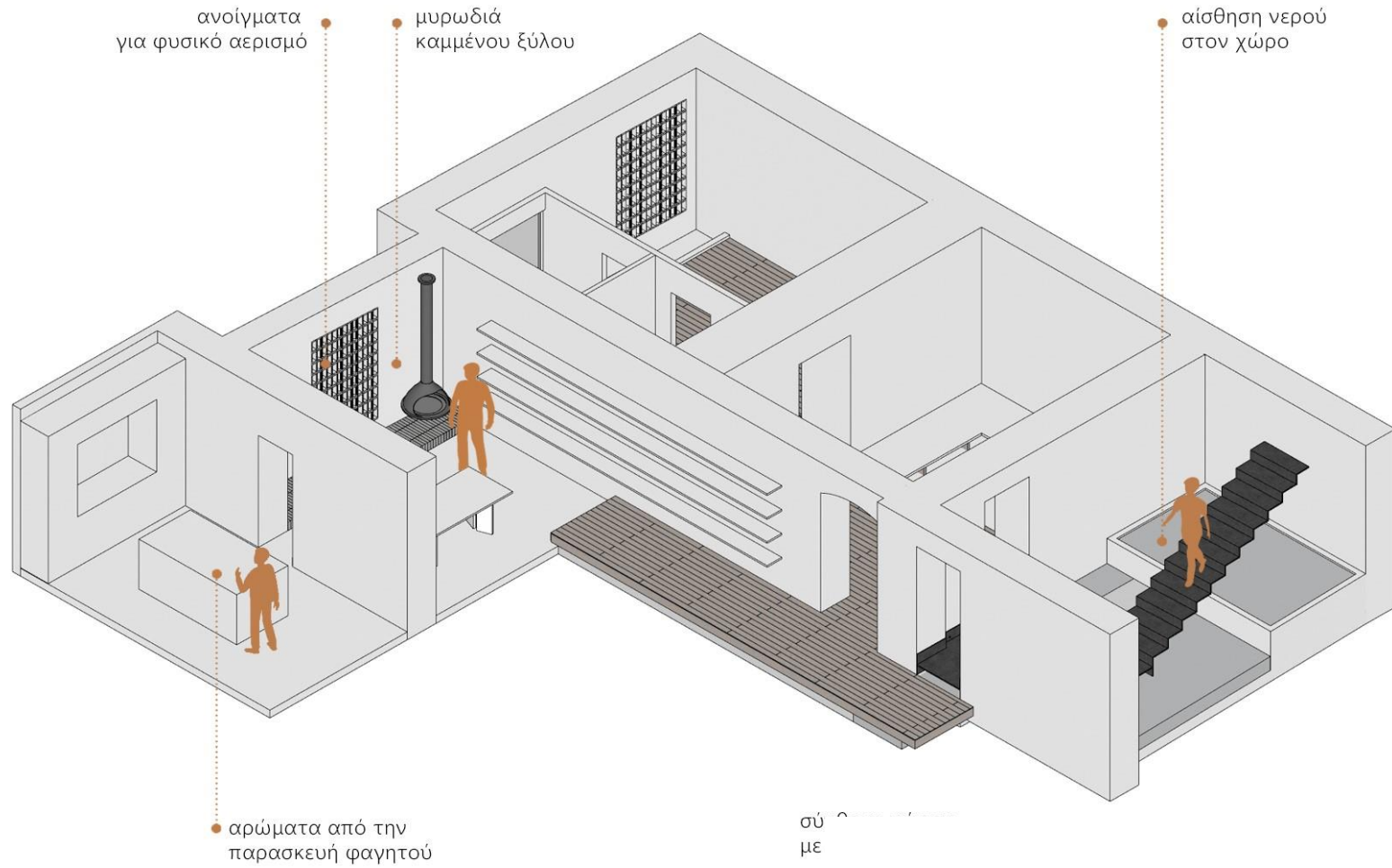

ΙΣΟΓΕΙΟ

ΟΡΟΦΟΣ

ΙΣΟΓΕΙΟ

ΦΥΣΙΚΕΣ & ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΟΣΜΕΣ

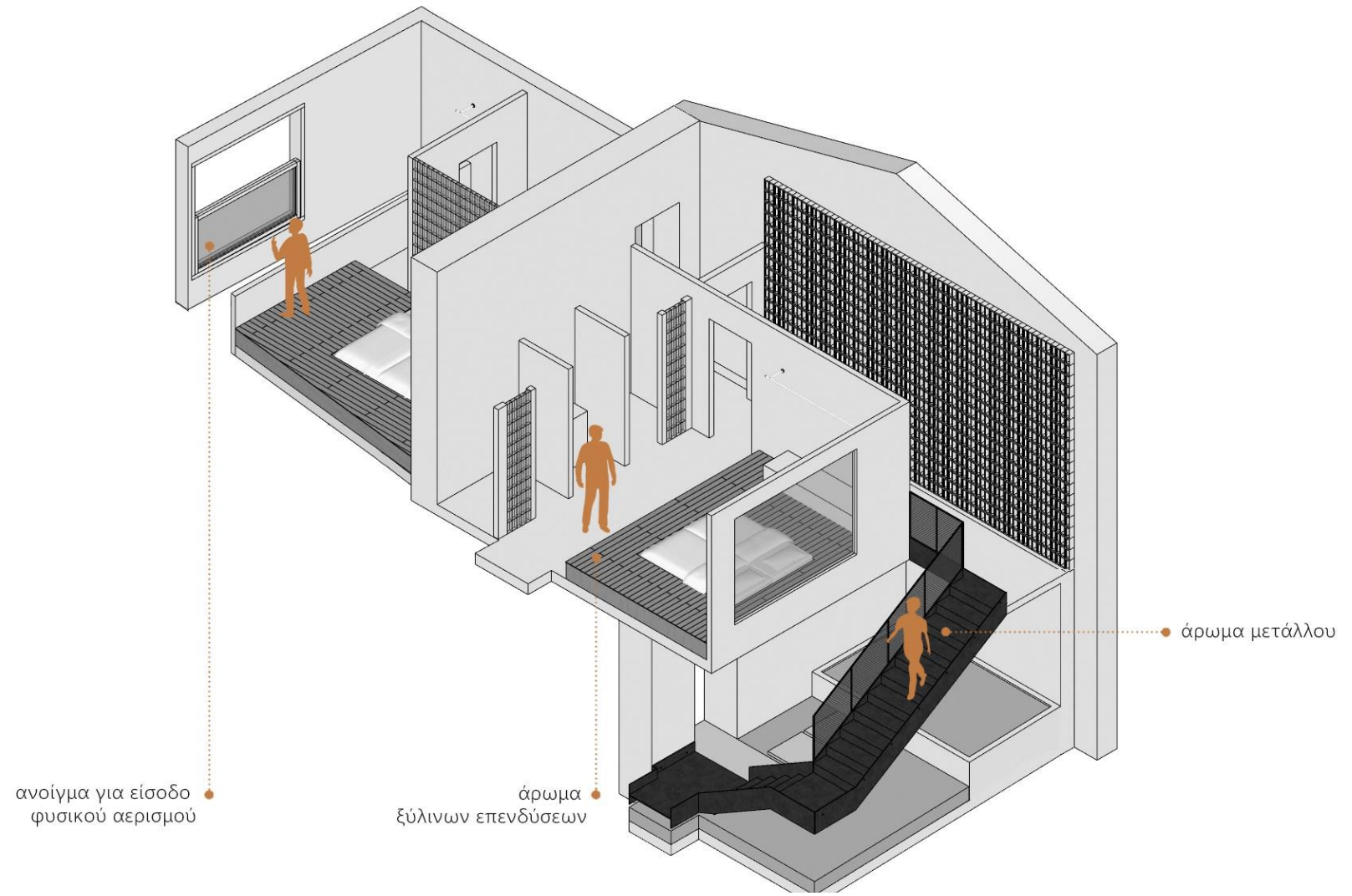
οσμές από φυσικά υλικά και αρωματικές συσκευές

ΑΕΡΙΣΜΟΣ

φυσικός και τεχνητός αερισμός για την βελτίωση ποιότητας του αέρα

ΟΡΟΦΟΣ

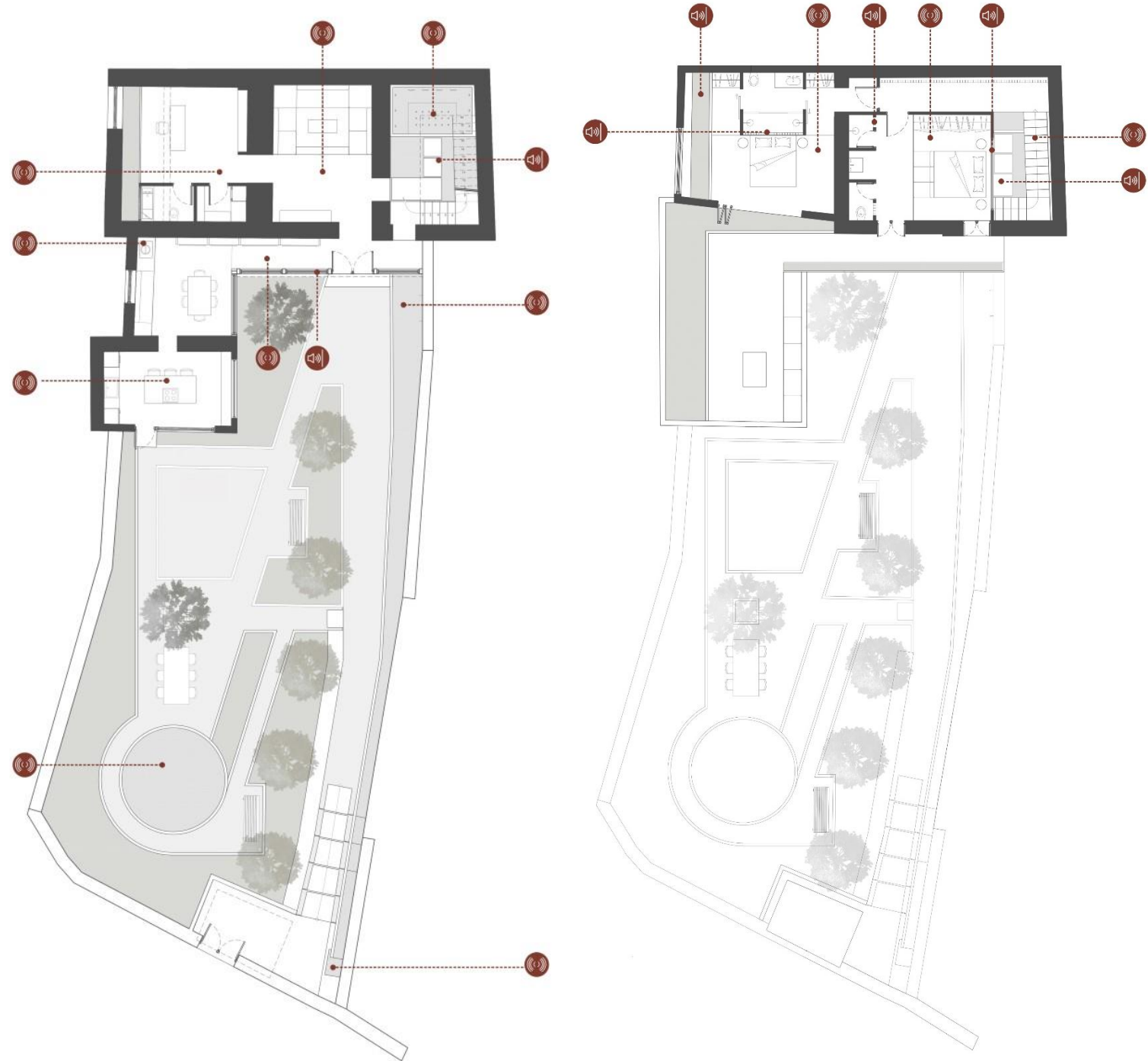

ΦΥΣΙΚΕΣ & ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΟΣΜΕΣ
οσμές από φυσικά υλικά και αρωματικές συσκευές

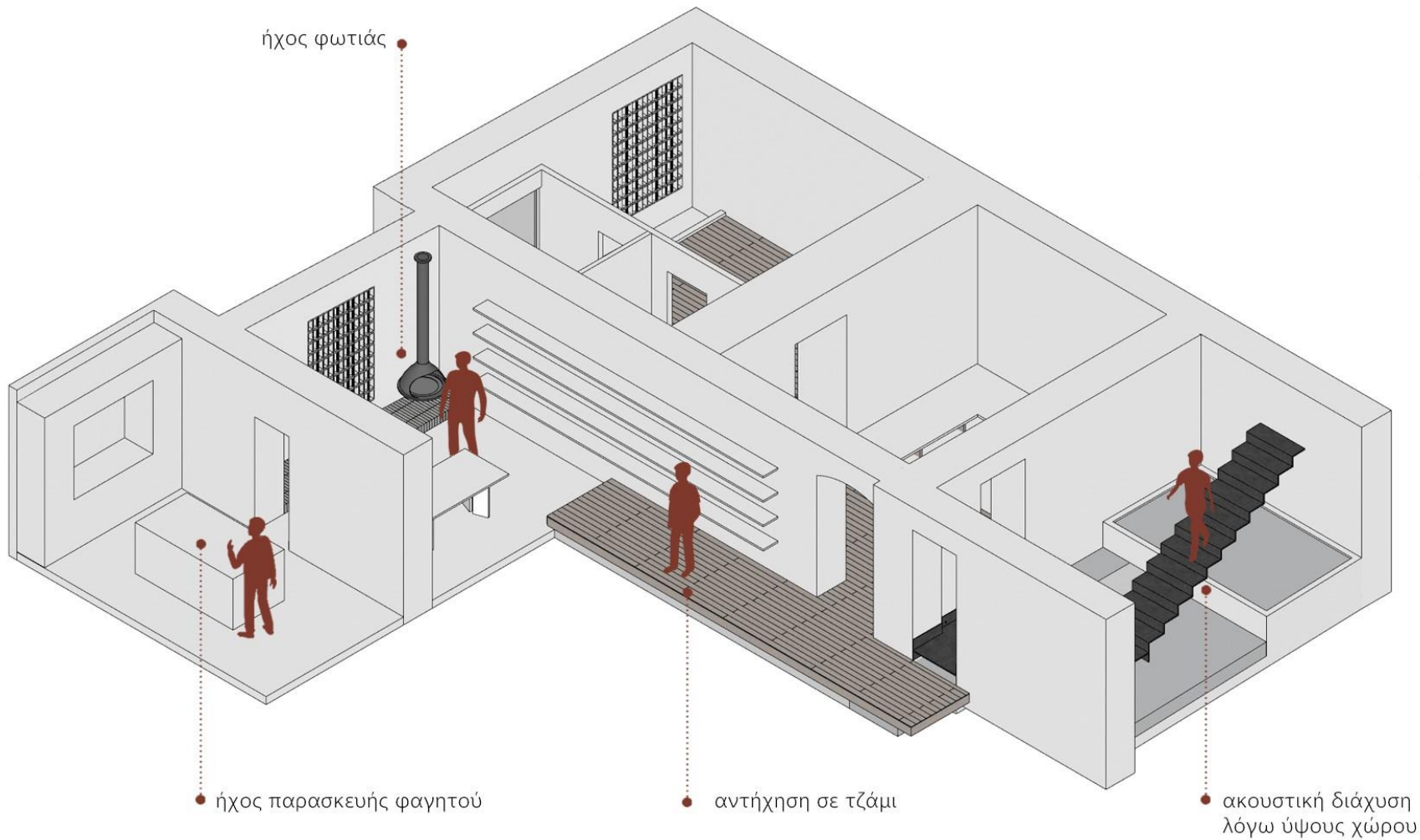

ΑΕΡΙΣΜΟΣ
φυσικός και τεχνητός αερισμός για την βελτίωση ποιότητας του αέρα

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

ΙΣΟΓΕΙΟ

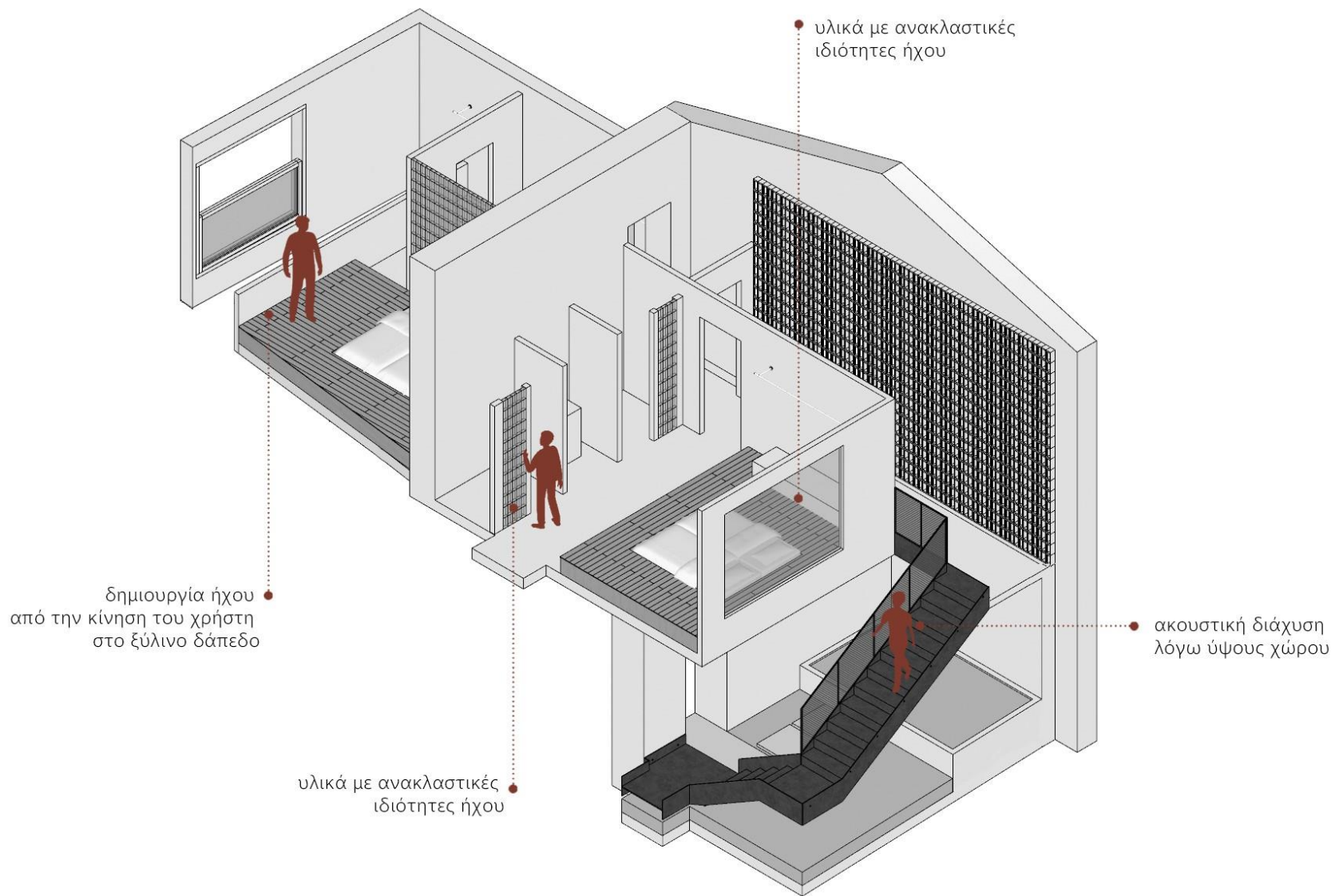

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΗΧΟΥ
φυσικοί και τεχνητοί ήχοι

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΗ
ηχητική αντανάκλασή και μετάδοση ήχου

ΟΡΟΦΟΣ

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΗΧΟΥ
φυσικοί και τεχνητοί ήχοι

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΗ
ηχητική αντανάκλαση και μετάδοση ήχου

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΧΩΡΟΥ

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται οι φωτορεαλιστικές απεικονίσεις των χώρων της πρότασης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα εργασία διερευνήθηκε η σημασία της αισθητηριακής εμπειρίας στον αρχιτεκτονικό χώρο, με έμφαση στον πολυαισθητηριακό σχεδιασμό και την εφαρμογή του σε χώρους προσωρινής κατοίκησης. Μέσα από την ανάλυση επιλεγμένων αρχιτεκτονικών έργων—όπως το παραδοσιακό ιαπωνικό σπίτι, το Fallingwater του Frank Lloyd Wright, το Water Temple του Tadao Ando και το Therme Vals του Peter Zumthor κ.α.—προέκυψε ότι η ενσωμάτωση ερεθισμάτων για όλες τις αισθήσεις ενισχύει τη δημιουργία χώρων

με βαθύτερη συναισθηματική επίδραση και μοναδική ταυτότητα.

Η προσέγγιση βασίστηκε στις αρχές της φαινομενολογίας, μιας φιλοσοφικής θεωρίας που εστιάζει στην υποκειμενική εμπειρία και την αντίληψη του ατόμου. Σύμφωνα με τη φαινομενολογία, ο χώρος δεν είναι απλώς ένα φυσικό περιβάλλον, αλλά ένα βίωμα που διαμορφώνεται μέσω των αισθήσεων και του σώματος. Αυτή η προσέγγιση γίνεται εμφανής στο Therme Vals, όπου η χρήση της πέτρας και του νερού ενισχύει την ενσώματη εμπειρία και την

αίσθηση γαλήνης. Αντίστοιχα, στο Water Temple, το φως και ο χώρος αλληλεπιδρούν με την ανθρώπινη εμπειρία, προκαλώντας πνευματική ενδοσκόπηση και ηρεμία. Αυτά τα παραδείγματα δείχνουν πώς τα υλικά και ο φωτισμός μπορούν να επηρεάσουν την ψυχολογία και την εμπειρία των χρηστών.

Στη σχεδιαστική πρόταση που αναπτύχθηκε, επιχειρήθηκε η εφαρμογή των αρχών του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού που παρατηρήθηκαν στα παραπάνω έργα, με την ενσωμάτωση υλικών και αισθητηριακών ερεθισμάτων που επιδρούν σε όλες τις αισθήσεις. Επιπλέον, στόχος ήταν η αναβίωση των αισθητηριακών ερεθισμάτων του τόπου της

Αργυρούπολης, όπου βρίσκεται το κτίριο. Μελετήθηκαν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, όπως το φυσικό τοπίο, η τοπική χλωρίδα και πανίδα, τα αρώματα και οι ήχοι που την χαρακτηρίζουν, και επιχειρήθηκε η ενσωμάτωσή τους στον σχεδιασμό.

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν κατά τη συνθετική διαδικασία—όπως η μετατροπή ενός εσωστρεφούς κελύφους σε έναν χώρο με εξωστρέφεια και επαφή με τη φύση, διατηρώντας παράλληλα την ιδιωτικότητα των χρηστών—ανέδειξαν την πολυπλοκότητα του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού. Η ανάγκη για σύνδεση του εσωτερικού χώρου με το φυσικό περιβάλλον της Αργυρούπολης, σε συνδυασμό με

την εφαρμογή των μελετημένων παραμέτρων, υπογράμμισε την αλληλεξάρτηση και τη δυναμική σχέση μεταξύ των αισθήσεων στον χώρο. Η φαινομενολογική προσέγγιση συνέβαλε στην κατανόηση του πώς η ενσώματη εμπειρία μπορεί να ενισχυθεί μέσω της εξωστρέφειας και της άμεσης επαφής με τη φύση του συγκεκριμένου τόπου.

Μέσω προσεκτικής διαμόρφωσης των χώρων και επιλογής κατάλληλων υλικών, φωτισμού, χρωμάτων, ακουστικών χαρακτηριστικών και αρωμάτων, επιτεύχθηκε ένα αποτέλεσμα που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των χρηστών και προσφέρει μια ολοκληρωμένη και πολυδιάστατη εμπειρία. Συγκεκριμένα, η χρήση υλικών, όπως το

ξύλο και το μικρής κλίμακας πλακάκι που παραπέμπει σε εξωτερικό χώρο, ενίσχυσε την απτική εμπειρία, ενώ η στρατηγική τοποθέτηση ανοιγμάτων και διαφανειών επέτρεψε στον φυσικό φωτισμό και τον αέρα της Αργυρούπολης να εισέλθουν στους εσωτερικούς χώρους, δημιουργώντας ποικίλες αισθητηριακές ατμόσφαιρες και ενοποιώντας τον εσωτερικό με τον εξωτερικό χώρο. Ενσωματώθηκαν τοπικά αρωματικά φυτά στους εξωτερικούς χώρους για την ενίσχυση της οσφρητικής εμπειρίας και την ανάδειξη της μοναδικότητας της περιοχής, ενώ οι διαφορετικές υφές και η θερμοκρασία των υλικών στους εσωτερικούς χώρους προσφέρουν μια πλούσια και ποικιλόμορφη απτική αίσθηση. Επιπλέον, η εισαγωγή του νερού στους

εσωτερικούς χώρους, ως συνέχεια της υδάτινης διαδρομής που χαρακτηρίζει την Αργυρούπολη, προσφέρει ένα φυσικό στοιχείο που ενισχύει την πολυαισθητηριακή εμπειρία και συνδέει τον χρήστη πιο βαθιά με τον χώρο και τον τόπο.

Η ενσωμάτωση του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού δεν αποτελεί απλώς μια αισθητική επιλογή, αλλά μια ουσιαστική προσέγγιση που μπορεί να μεταμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο βιώνεται και αλληλεπιδράται με τον αρχιτεκτονικό χώρο. Μέσω της φαινομενολογίας, αναδεικνύεται ότι η αρχιτεκτονική πρέπει να ενισχύει την αλληλεπίδραση του ανθρώπου με το περιβάλλον, δημιουργώντας χώρους που επιτρέπουν προσωπικές ερμηνείες και βιώματα. Η

παρούσα πρόταση συμβάλλει στην προαγωγή της ευεξίας και της ποιότητας ζωής των χρηστών, προσφέροντας χώρους που ανταποκρίνονται στις βαθύτερες ανθρώπινες ανάγκες για σύνδεση με το περιβάλλον και την ταυτότητα του τόπου.

Συνοψίζοντας, η εργασία υπογραμμίζει τη δύναμη του πολυαισθητηριακού σχεδιασμού στη δημιουργία χώρων που είναι ουσιαστικοί, βιωματικοί και βαθιά ανθρώπινοι. Μέσω της κατανόησης και της αξιοποίησης των αισθήσεων, είναι δυνατόν να επαναπροσδιοριστεί ο τρόπος με τον οποίο αλληλεπιδρούμε με τον χώρο και, τελικά, να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής σε μια συνεχώς μεταβαλλόμενη κοινωνία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

1. Κασωτάκης, Γ., 2006. *Αργυρούπολη: Το χωριό μου, χωριό της Κρήτης*. Επιμέλεια: Ρεϊζάκης, Ε. Κ. Αθήνα.
2. Κασωτάκης, Γ., 2010. *Η αρχαία Λάμπα*. Επιμέλεια: Ρεϊζάκης, Ε. Κ. Αθήνα.

Ξένη Βιβλιογραφία

1. Gibson, J.J., 1996. *The Senses Considered as Perceptual System*. Westport, Connecticut: Greenwood.
2. Hall, E.T., 1969. *The Hidden Dimension*. New York: Anchor Press.

3. Lucero, A., 2019. *Designing for Multi-sensory Experiences in the Built Environment*. (Δεκέμβριος 2019). DOI: 10.13140/RG.2.2.26244.35208.
4. Mallgrave, H., 2013. *Architecture and Embodiment: The Implications of the New Sciences and Humanities for Design*. Taylor & Francis.
5. Malnar, J.M. and Vodvarka, F., 2004. *Sensory Design*. U of Minnesota Press.
6. Merleau-Ponty, M., 1992. *Phenomenology of Perception*. London: Routledge.
7. Pallasmaa, J., 1996. *The Eyes of the Skin: Architecture and the Senses*. London: Lanham, MD: Academy Editions.
8. Tanizaki, J., 1977. *In Praise of Shadows*. Leete's Island Books.
9. Zumthor, P., 1998. *Thinking Architecture*. Μετάφραση: Maureen Oberli-Tuner. Berlin: Birkhauser.

10. Zumthor, P., 2006. *Atmospheres: Architectural Environments. Surrounding Objects*. Birkhäuser Architecture.

Περιοδικά

1. Κασωτάκης, Ζ., 1994. *Η αρχαία Λάμπρα*. Κρητολογικό Ημερολόγιο. Επιμέλεια: Μ. Παπαδάκης.

Ερευνητικές Εργασίες

1. Αλεξίου, Μ., 2021. *Ο Χώρος των Αισθήσεων: Ματιά στο έργο του Peter Zumthor*. Ερευνητική εργασία, επιβλέπων καθηγητής: Κονταξάκης Δ., Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών.

2. Βαρέλη, Α. και Ναούμ, Μ., 2023. *Άνθρωπος και Χώρος: Αναζητώντας την πολυαισθητηριακή εμπειρία της Αρχιτεκτονικής*. Ερευνητική εργασία, επιβλέπουσα καθηγήτρια: Τσιράκη Σ., Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο - Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών.

3. Μπασούκος, Ι., 2014. *Η Εμπειρία των Αισθήσεων, Αρχιτεκτονική, Σώμα και Αντίληψη*. Ερευνητική εργασία, επιβλέπουσα καθηγήτρια: Τροβά Β., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας - Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών.

4. Hadjiphillipou, P., 2013. *The contribution of the five human senses towards the perception of space*. University of Nicosia - Department of Architecture.

5. Lucero, A., 2019. *Designing for Multi-sensory Experiences in the Built Environment*. (Δεκέμβριος 2019). DOI: 10.13140/RG.2.2.26244.35208.

Διαδικτυακοί Τόποι

1. ArchDaily, 2009. *The Therme Vals / Peter Zumthor*. [online] Available at: <https://www.archdaily.com/13358/the-therme-vals> [Accessed 25 May 2024].
2. ArchDaily, 2011. *AD Classics: Jewish Museum Berlin / Daniel Libeskind*. [online] Available at: <https://www.archdaily.com/91273/ad-classics-jewish-museum-berlin-daniel-libeskind> [Accessed 21 May 2024].
3. ArchDaily, 2011. *AD Classics: Leça Swimming Pools / Álvaro Siza*. [online] Available at: https://www.archdaily.com/150272/ad-classics-leca-swimming-pools-alvaro-siza?ad_source=search&ad_medium=projects_tab [Accessed 21 May 2024].
4. Arquitectura Viva, 2023. *Templo del Agua, Higashiura*. [online] Available at: <https://arquitecturaviva.com/obras/templo-del-agua-higashiura> [Accessed 26 May 2024].
5. Architectuul, 2023. *Leça Swimming Pools*. [online] Available at: <https://architectuul.com/architecture/leca-swimming-pools> [Accessed 21 May 2024].
6. DDesignare, 2023. *Swiss Spa – Peter Zumthor*. [online] Available at: <https://www.ddesignare.com/diaries/swiss-spa-peter-zumthor> [Accessed 25 May 2024].
7. Dezeen, 2016. *Peter Zumthor's Therme Vals spa photographed by Fernando Guerra*. [online] Available at: <https://www.dezeen.com/2016/10/30/peter-zumthor-therme-vals-spa-photographed-by-fernando-guerra/> [Accessed 25 May 2024].

8. Dezeen, 2022. *Daniel Libeskind's Jewish Museum is a "landmark of deconstructivist architecture"*. [online] Available at: <https://www.dezeen.com/2022/05/20/daniel-libeskind-jewish-museum-deconstructivist-architecture/> [Accessed 21 May 2024].
9. Jewish Museum Berlin, 2023. *The Libeskind Building*. [online] Available at: <https://www.jmberlin.de/en/libeskind-building> [Accessed 22 May 2024].
10. Japan Experience, 2023. *Water Temple Honpukuji*. [online] Available at: <https://www.japan-experience.com/all-about-japan/kobe/temples-shrines/water-temple-honpukuji> [Accessed 26 May 2024].
11. Japan National Tourism Organization, 2023. *Water Temple (Honpukuji Temple)*. [online] Available at: <https://www.japan.travel/en/spot/491/> [Accessed 26 May 2024].
12. Rethinking The Future, 2023. *Jewish Museum Berlin*. [online] Available at: <https://www.re-thinkingthefuture.com/articles/jewish-museum-berlin/> [Accessed 22 May 2024].
13. Rethinking The Future, 2023. *Water Temple Hyogo by Tadao Ando*. [online] Available at: <https://www.re-thinkingthefuture.com/articles/water-temple-hyogo-by-tadao-ando/> [Accessed 26 May 2024].
14. Spence, C., 2020. *Senses of place: architectural design for the multisensory mind*. Cogn. Research, 5, 46. Available at: <https://cognitiveresearchjournal.springeropen.com/articles/10.1186/s41235-020-00243-4> [Accessed 21 May 2024].
15. Thisispaper, 2023. *Leça Swimming Pools – Álvaro Siza Vieira*. [online] Available at:

<https://www.thispaper.com/mag/leca-swimming-pools-alvaro-siza-vieira> [Accessed 21 May 2024].

16. WikiArquitectura, 2023. *Therme Vals*. [online]

Available at:

<https://en.wikiarquitectura.com/building/thermas-vals/>

[Accessed 25 May 2024].

Ομιλίες/ Συνεντεύξεις/ Βίντεο

1. YouTube, 2011. *Peter Zumthor Therme Vals*. [online]

Available at:

<https://www.youtube.com/watch?v=c5A3SfGLo0U&list=PLABA0239EA68C47B6&index=10> [Accessed 25 May

2024].

EΙΚΟΝΕΣ

Εικόνα 1 : <https://unsplash.com/photos/a-narrow-alley-way-with-a-green-door-Tz6-854sw3E>

Εικόνα 2 : <https://www.piokok.com/post/6844711628406952473919/>

Εικόνα 3 : <https://www.dezeen.com/2020/11/05/studio-ini-nassia-inglessis-dassault-systemes-video/>

Εικόνα 4 : <https://www.habitusliving.com/articles/tadao-a>

Εικόνα 5: <https://www.designboom.com/architecture/3xn-gxn-exhibition-copenhagen-aware-senses-danish-center-03-25-2024/>

Εικόνα 6: <https://danishdesignreview.com/architecture/2016/4/2/good-proportions-and-a-sense-of-scale>

Εικόνα 7: <https://www.zaha-hadid.com/architecture/maxxi/>

Εικόνα 8: <https://frameweb.com/article/this-interactive-installation-is-messing-with-new-yorkers-minds-and-their-walls>

Εικόνα 9: <https://dustarchitects.com/endeavors/tucson-mountain-retreat>

Εικόνα 10: <https://www.archdaily.com/972823/monolithic-concert-hall-open-architecture>

Εικόνα 11: <https://www.thisispaper.com/mag/bruder-klaus-field-chapel-by-peter-zumthor>

Εικόνα 12: <https://www.themodernhouse.com/journal/ryo-kashiwazaki-hender-scheme-japanese-country-house/>

Εικόνα 13: <https://umesekotour.com/load-to-opening-farmers-lodging-in-japan/>

Εικόνα 14: <http://www.michaelfreemanphoto.com/media/de53559e-3e96-11e0-92f6-719bc8e267ef-tawaraya>

Εικόνα 15: <https://musubikiln.com/blogs/column/musubi-kiln-chado-series-invitation-to-the-japanese-tea-ceremony?page=3>

Εικόνα 16: <https://franklloydwright.org/site/fallingwater/>

Εικόνα 17: <https://www.archdaily.com/908517/8-buildings-by-frank-lloyd-wright-nominated-for-unesco-world-heritage-status>

Εικόνα 18: <https://smarthistory.org/frank-lloyd-wright-fallingwater-2/>

Εικόνα 19 & 20 : <https://libeskind.com/work/jewish-museum-berlin/>

Εικόνα 21: <https://www.dezeen.com/2022/05/20/daniel-libeskind-jewish-museum-deconstructivist-architecture/>

Εικόνα 22 & 23: <https://www.archdaily.com/150272/ad-classics-leca-swimming-pools-alvaro-siza>

Εικόνα 24 <https://en.wikiarquitectura.com/building/water-temple/>

Εικόνα 25: <https://www.bestinteriordesigners.eu/top-architects-tadao-ando/12/>

Εικόνα 26: <https://somethingcurated.com/2022/11/02/5-exemplary-tadao-ando-buildings-you-should-know/>

Εικόνα 27 & 28 : <https://www.archdaily.com/13358/the-therme-vals>

Εικόνα 29 & 30: <https://www.thispaper.com/mag/thermal-baths-in-vals-peter-zumthor>

Εικόνα 35 : <https://www.cretanbeaches.com/images/stories/history/archaeology/roman/lappa/extras/coins.jpg>

Εικόνα 31,32,33,34,36 & 37: Προσωπικό Αρχείο